

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

**Business Analytics
and Data Science**

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

στην Αναλυτική των Επιχειρήσεων και Επιστήμη των Δεδομένων

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Διπλωματική Εργασία

**Διαχείριση Χρηματοοικονομικού κινδύνου με ανάλυση Μεγάλων
Δεδομένων**

της
Κριστίνα Τόρρα του Λουάν

**Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος
στην Αναλυτική των Επιχειρήσεων και Επιστήμη των Δεδομένων**

Φεβρουάριος 2024

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής μου διατριβής θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Ιορδάνη Ελευθεριάδη, για την συμβολή του στη συγγραφή της παρούσας εργασίας καθώς και για την καθοδήγηση του.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου και τους κοντινούς μου ανθρώπους για την συνεχείς υποστήριξη και την πίστη τους σε κάθε μου βήμα.

Περίληψη

Στη παρούσα διπλωματική εργασία επικεντρώνεται στην ανάλυση χρηματοοικονομικών κινδύνων με χρήση αριθμοδεικτών και ανάλυση μεγάλων δεδομένων.

Αρχικά θα γίνει μια παρουσίαση των δεδομένων που θα χρησιμοποιηθούν και πως θα αξιοποιηθούν σωστά για την παρακάτω ανάλυση. Επιπλέον θα γίνουν αναφορές σχετικά με την ποικιλομορφία των δεδομένων και πως θα μπορούν αυτά να αξιοποιηθούν σε κάθε περίπτωση.

Η παρούσα διπλωματική εργασία βασίζεται στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Έτσι, θα προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε την φύση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και οι κύριες δραστηριότητες τους. Είναι σημαντικό να γίνει αντιληπτό για ποιους λόγους χρησιμοποιούν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους και τι μπορούν να προβλέψουν ή να αποφύγουν μέσα από αυτούς. Επιπλέον, καθώς τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας βασίζονται σε ένα συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος είναι προφανές πως θα χρειαστεί να γίνουν και πιο συγκεκριμένες αναφορές. Δηλαδή, θα παρουσιαστούν μερικά ιστορικά στοιχεία για την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες της.

Έπειτα θα παρουσιαστούν οι τύποι των χρηματοοικονομικών κινδύνων ώστε να γίνει κατανοητό το κυρίως θέμα της παρούσας ανάλυσης. Εφόσον έχει γίνει αντιληπτό ποιοι είναι οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι που μπορεί να αντιμετωπίσει ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα θα παρουσιαστούν οι αριθμοδείκτες που θα υπολογιστούν.

Για τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών και την επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν τα εργαλεία Microsoft Excel καθώς και το Power BI όπως διδάχθηκαν κατά τα μαθήματα του μεταπτυχιακού “Αναλυτική των Επιχειρήσεων και Επιστήμη των Δεδομένων”.

Τέλος ,σύμφωνα με τα αποτελέσματα των δεικτών θα δοθούν συμπεράσματα και προτάσεις για την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Για την πλήρη ανάλυση των μεγεθών ώστε να αξιοποιηθούν τα σωστά δεδομένα στη παρούσα διπλωματική εργασία λόγω της πολύπλοκης φύσης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων δόθηκαν αναλύσεις των μεγεθών από το τμήμα του Finance της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Abstract

This thesis focuses on financial risk analysis using numerical indicators and big data analysis.

Firstly, a presentation of the data to be used and how it will be properly utilized for the following analysis. In addition, references will be made to the diversity of the data and how it can be used in each case.

This thesis is based on financial institutions. Thus, we will try to explain the nature of financial institutions and their main activities. It is important to understand why financial institutions use financial risks and what they can predict or avoid through them. Furthermore, as the results of this research are based on a specific financial institution, the National Bank of Greece, it is obvious that more specific reports will be needed. That is, some historical data about the National Bank of Greece will be presented as well as information about its activities.

Then the types of financial risks will be presented in order to understand the main topic of this analysis. Once it is understood what are the financial risks that a financial institution can face, the ratios that will be calculated will be presented.

For the calculation of the ratios and the processing of the data, the tools Microsoft Excel and Power BI were used as taught during the courses of the postgraduate course "Business Analytics and Data Science".

Finally, according to the results of the indicators, conclusions and recommendations will be given for the National Bank of Greece. For the complete analysis of the ratios to utilize the correct data in this thesis due to the complex nature of financial institutions, analyses of the ratios were provided by the Finance department of the National Bank of Greece

Περιεχόμενα

.....	i
Κεφάλαιο 1	v
Εισαγωγή	- 1 -
1.1 Βασικές πτυχές Χρηματοοικονομικού Κινδύνου	- 1 -
1.2 Η Σημασία του Χρηματοοικονομικού κινδύνου	- 1 -
1.3 Τύποι χρηματοοικονομικών κινδύνων.....	- 2 -
Κεφάλαιο 2	- 7 -
Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα	- 7 -
2.1. Η Έννοια και τα Χαρακτηριστικά του	- 7 -
2.2. Η Δομή του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος	- 9 -
2.3. Το Σύγχρονο Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα.....	- 10 -
2.3.1. Τα σύγχρονα Χρηματοπιστωτικά Προϊόντα.....	- 12 -
2.4 Το Τραπεζικό Σύστημα.....	- 13 -
Κεφάλαιο 3	- 15 -
Τα δεδομένα των επιχειρήσεων και η ανάλυση τους	- 15 -
3.1 Εισαγωγή	- 15 -
3.2 Ισολογισμός	- 16 -
3.2.1 Το ενεργητικό.....	- 16 -
3.2.2 Το Παθητικό.....	- 18 -
3.3 Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης	- 19 -
3.4 Αξιολόγηση οικονομικών καταστάσεων	- 21 -
3.5 Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων	- 22 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	- 23 -
Διαχείριση Κινδύνων	- 23 -
4.1 Ορισμός.....	- 23 -
4.2 Πιστωτικός Κίνδυνος.....	- 24 -
4.3 Κίνδυνος Αγοράς.....	- 27 -
4.3.1 Κίνδυνος Συναλλαγματικών Ισοτιμιών	- 29 -
4.3.2. Επιτοκιακός κίνδυνος.....	- 32 -
4.3.2.1. Ανάλυση Χάσματος (Gap Analysis).....	- 35 -
4.3.3. Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές	- 37 -
4.4 Κίνδυνος Ρευστότητας.....	- 39 -
4.5 Λειτουργικός Κίνδυνος.....	- 42 -
4.6. Κεφαλαιακή Επάρκεια.....	- 44 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	- 46 -
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.....	- 46 -
5.1 Εισαγωγή	- 46 -
5.2 Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.....	- 47 -
5.3 Ηγεσία και διακυβέρνηση.....	- 47 -
5.4 Αλλαγές και Εξελίξεις	- 47 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	- 48 -
Χρηματοοικονομική Ανάλυση με τη χρήση Αριθμοδεικτών	- 48 -
6.1. Χρηματοοικονομική Ανάλυση Τραπεζών	- 48 -
6.1.1 Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	- 49 -
6.1.2 Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.....	- 49 -
6.1.3. Διαχρονική Ανάλυση	- 49 -
6.1.4. Διαστρωματική Ανάλυση.....	- 50 -
6.2 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας	- 51 -
6.2.1 Δείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού – ROA	- 52 -
6.3 Δείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων.....	- 54 -
6.4 Καθαρό Περιθώριο Επιτοκίου	- 57 -
6.5 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας.....	- 59 -
6.5.1 Δείκτης Τρέχουσας Ρευστότητας	- 59 -
6.5.2. Δείκτης Ταχείας Ρευστότητας	- 61 -
6.5.3 Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας	- 63 -
6.6 Αριθμοδείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας.....	- 65 -
6.6.1 Δείκτης Ιδία Κεφάλαια προς Ενεργητικό.....	- 65 -
6.6.2 Δείκτης Ιδία Κεφάλαια προς Χρέος.....	- 67 -
6.6.3 Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας.....	- 69 -
6.7. Αριθμοδείκτες Ποιότητας Ενεργητικού.....	- 71 -
6.7.1. Δείκτης Προβλέψεων προς Λειτουργικά Έσοδα (-)	- 72 -
6.7.2. Δείκτης Προβλέψεων προς Συνολικό Ενεργητικό.....	- 73 -
6.7.3 Δείκτης Κόστους Κινδύνου	- 75 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	- 76 -
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	- 76 -

Κατάλογος Πινάκων και Εικόνων

Εικόνα 1: Ενεργητικό & Παθητικό	- 19 -
Εικόνα 2: Πιστωτικός Κίνδυνος	- 27 -
Εικόνα 3: Συναλλαγματικός Κίνδυνος	- 32 -
Εικόνα 4: Συναλλαγματικός Κίνδυνος (b)	- 32 -
Εικόνα 5: Επιτοκιακός Κίνδυνος	- 37 -
Εικόνα 6: Κίνδυνοι Ρευστότητας	- 42 -
Εικόνα 7: Κεφαλαιακή Επάρκεια	- 45 -
Εικόνα 8: Moody's Ratings	- 78 -
Πίνακας 1: Οργανισμοί	- 26 -

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: ROA	- 53 -
Διάγραμμα 2: ROE	- 56 -
Διάγραμμα 3: Δείκτης NIM	- 58 -
Διάγραμμα 4: Δείκτης Τρέχουσας Ρευστότητας	- 61 -
Διάγραμμα 5: Δείκτης Ταχείας Ρευστότητας	- 63 -
Διάγραμμα 6: Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας	- 64 -
Διάγραμμα 7: Δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Ενεργητικό	- 67 -
Διάγραμμα 8: Δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Χρέος	- 69 -
Διάγραμμα 9: Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	- 71 -
Διάγραμμα 10: Δείκτης Προβλέψεων προς Λειτουργικά Έσοδα	- 73 -
Διάγραμμα 11: Δείκτης Προβλέψεων προς Λειτουργικά Έσοδα	- 74 -
Διάγραμμα 12: Δείκτης Κόστους Κινδύνου	- 76 -

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Η διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου είναι η διαδικασία εντοπισμού, ανάλυσης και μετριασμού πιθανών οικονομικών κινδύνων που μπορεί να αντιμετωπίσει ένας οργανισμός ή ένα άτομο στις οικονομικές του δραστηριότητες. Αυτοί οι κίνδυνοι μπορεί να προκύψουν από διάφορες πηγές, όπως η αστάθεια της αγοράς, οι πιστωτικές αδυναμίες, οι διακυμάνσεις των επιτοκίων, οι διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών και πολλά άλλα. Ο πρωταρχικός στόχος της διαχείρισης χρηματοοικονομικού κινδύνου είναι να ελαχιστοποιήσει τις αρνητικές επιπτώσεις αυτών των κινδύνων στην οικονομική υγεία μιας οικονομικής οντότητας και να διασφαλίσει την επίτευξη των οικονομικών της στόχων.

Η διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου περιλαμβάνει πολλές βασικές πτυχές. Παρακάτω περιγράφονται συνοπτικά μερικές από αυτές.

1.1 Βασικές πτυχές Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

Αρχικά, βασικό στοιχείο του χρηματοοικονομικού κινδύνου είναι ο προσδιορισμός του κινδύνου. Αυτό περιλαμβάνει την αναγνώριση και την κατανόηση των διαφορετικών τύπων χρηματοοικονομικών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται μια οικονομική οντότητα. Οι κοινί χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν τον κίνδυνο αγοράς, τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο ρευστότητας, τον λειτουργικό κίνδυνο και τον νομικό/ρυθμιστικό κίνδυνο. Το επόμενο στάδιο είναι η εκτίμηση των κινδύνων αυτών. Δηλαδή, οι οργανισμοί οφείλουν να αξιολογήσουν τον πιθανό αντίκτυπο και την πιθανότητα τους. Αυτή η αξιολόγηση βοηθά στην ιεράρχηση των κινδύνων και στην ανάλογη κατανομή των πόρων. Έπειτα ακολουθεί η μέτρηση κινδύνου χρησιμοποιούνται ποσοτικές τεχνικές για τη μέτρηση της έκτασης της έκθεσης σε χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Για παράδειγμα, η αξία σε κίνδυνο (VaR) είναι μια κοινή μέτρηση που χρησιμοποιείται για την εκτίμηση πιθανών ζημιών υπό διαφορετικές συνθήκες αγοράς. Μόλις εντοπιστούν και μετρηθούν οι κίνδυνοι, χρησιμοποιούνται στρατηγικές και εργαλεία για τον μετριασμό ή τη διαχείριση αυτών των κινδύνων. Χρησιμοποιούνται συνήθως αντιστάθμισης κινδύνου, διαφοροποίησης, ασφάλισης και άλλες τεχνικές μετριασμού του κινδύνου. Τέλος, γίνεται παρακολούθηση και αναφορά κινδύνων ώστε να αναφέρετε τακτικά η κατάστασή τους και η αποτελεσματικότητα των στρατηγικών διαχείρισης κινδύνου.

1.2 Η Σημασία του Χρηματοοικονομικού κινδύνου

Σε αυτή την ενότητα θα αναλυθεί το κατά πόσο είναι σημαντικό για έναν οργανισμό ή μια εταιρία η ανάπτυξη έργων που βασίζονται σε χρηματοοικονομικούς κινδύνους.

Οι χρηματοπιστωτικές αγορές είναι εγγενώς ασταθείς και υπόκεινται σε οικονομικές και γεωπολιτικές αβεβαιότητες. Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνου βοηθά τους οργανισμούς να αντιμετωπίσουν αυτές τις αβεβαιότητες και να προστατεύσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία και τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα. Επιπλέον, όπως είναι γνωστό πολλές βιομηχανίες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υπόκεινται σε αυστηρούς κανονισμούς που απαιτούν από αυτούς να διαθέτουν ισχυρές διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου λόγω της εκ γένους πολυπλοκότητας αυτών των εταιριών. Η μη συμμόρφωση μπορεί να έχει νομικές συνέπειες και οικονομικές κυρώσεις. Η σωστή διαχείριση κινδύνου συμβάλλει στη συνολική χρηματοοικονομική σταθερότητα μιας οικονομικής οντότητας, διασφαλίζοντας ότι μπορεί να αντιμετωπίσει οικονομικές πτώσεις, διαταραχές της αγοράς και απροσδόκητα γεγονότα χωρίς να υποστεί σοβαρές οικονομικές αναποδιές.

Η διαχείριση κινδύνων παρέχει κρίσιμα δεδομένα και πληροφορίες που μπορούν να συμβάλουν στη λήψη αποφάσεων. Επιτρέπει στις επιχειρήσεις να κάνουν ενημερωμένες επιλογές σχετικά με επενδύσεις, χρηματοδότηση και στρατηγικό σχεδιασμό. Οι υγιείς πρακτικές διαχείρισης κινδύνου ενισχύουν τη φήμη ενός οργανισμού και εναλλάσσουν την εμπιστοσύνη στους επενδυτές, τους πιστωτές και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερη πρόσβαση σε κεφάλαια και ευνοϊκότερους όρους. Η αποτελεσματική διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλότερο κόστος δανεισμού, ασφάλιστρα και έξοδα κατανομής κεφαλαίου. Μπορεί επίσης να οδηγήσει σε υψηλότερες αποδόσεις των επενδύσεων.

1.3 Τύποι χρηματοοικονομικών κινδύνων

Ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος παραπέμπει στην πιθανότητα οικονομικής ζημίας ή επιβλαβών αποτελεσμάτων που συμβαίνουν από διάφορες αβεβαιότητες και διακυμάνσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι μπορεί να είναι διαφόρων τύπων ο καθένας με τα μοναδικά χαρακτηριστικά του και τις πιθανές συνέπειες. Παρακάτω θα αναλυθούν κάποιοι από τους πιο συνηθισμένους τύπους οικονομικών κινδύνων.

Αρχικά θα γίνει αναφορά στον κίνδυνο αγοράς, ή διαφορετικά ο συστηματικός κίνδυνος. Ο παραπάνω κίνδυνος ο οποίος αναφέρεται στον κίνδυνο που σχετίζεται με τις διακυμάνσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές και κατηγοριοποιείται περαιτέρω ως εξής :

- Κίνδυνος μετοχών: Ο κίνδυνος απώλειας χρημάτων λόγω διακυμάνσεων στις τιμές των μετοχών.
- Κίνδυνος επιτοκίου: Ο κίνδυνος ότι οι αλλαγές στα επιτόκια θα επηρεάσουν την αξία των επενδύσεων σταθερού εισοδήματος όπως τα ομόλογα.
- Συναλλαγματικός κίνδυνος (FX Risk): Ο κίνδυνος ότι οι διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών μπορούν να επηρεάσουν την αξία των ξένων επενδύσεων.

- Κίνδυνος εμπορευμάτων: Ο κίνδυνος να αλλάξουν οι τιμές εμπορευμάτων όπως το πετρέλαιο ή ο χρυσός, επηρεάζοντας τις επενδύσεις σε αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.

Έπειτα, ακολουθεί ο πιστωτικός κίνδυνος, γνωστός και ως κίνδυνος αθέτησης, είναι ο κίνδυνος ζημίας λόγω ανικανότητας του δανειολήπτη ή του αντισυμβαλλομένου να ολοκληρώσει τις οικονομικές του υποχρεώσεις. Ο πιστωτικός κίνδυνος συχνά είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με δάνεια και ομόλογα.

Στη συνέχεια έχουμε τον λειτουργικό κίνδυνο, ο οποίος προκύπτει από εσωτερικά ή εξωτερικά γεγονότα που είναι ικανά να επηρεάσουν τις κανονικές επιχειρηματικές λειτουργίες ενός οργανισμού. Ο λειτουργικός κίνδυνος συνδέεται με κινδύνους που αφορούν ανεπαρκείς διαδικασίες, ανθρώπινα λάθη, απάτες, τεχνολογικές αστοχίες και φυσικές καταστροφές.

Παρακάτω ακολουθεί ο κίνδυνος ρευστότητας, ο οποίος αναφέρεται στον κίνδυνο μια οικονομική οντότητα να μην είναι σε θέση να εκπληρώσει τις βραχυπρόθεσμες χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις λόγω της μη ύπαρξης διαθέσιμων κεφαλαίων ή εμπορευσιμότητας των περιουσιακών στοιχείων. Ένα από τα αποτελέσματα του κινδύνου ρευστότητας μπορεί να είναι η οικονομική δυσπραγία και αναγκαστικές πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων σε δυσχερή τιμές.

Επιπλέον, ένας άλλος χρηματοοικονομικός κίνδυνος είναι ο συστημικός. Ο συστημικός κίνδυνος ουσιαστικά αναφέρεται σε μια αποτυχία σε ένα τμήμα του χρηματοπιστωτικού συστήματος που μπορεί να προκαλέσει μια αλυσιδωτή αντίδραση, οδηγώντας σε μια ευρύτερη χρηματοπιστωτική κρίση. Συχνά συνδέεται με διασύνδεση μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αγορών. Πολλές φορές ο συστημικός κίνδυνος αναφέρεται ως κίνδυνος σοκ.

Πολύ σπουδαίος χρηματοοικονομικός κίνδυνος είναι και ο κίνδυνος χώρας, ή αλλιώς κίνδυνος κράτους. Αυτός, σχετίζεται με την επένδυση σε ξένες χώρες. Οι παράγοντες που περιλαμβάνει είναι η πολιτική σταθερότητα, οι οικονομικές συνθήκες, οι ρυθμιστικές αλλαγές και οι συναλλαγματικές ισοτιμίες στη χώρα-στόχο.

Εν συνεχή, ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου, γνωστός και ως κίνδυνος αθέτησης, αφορά τον κίνδυνο σε μια χρηματοοικονομική συναλλαγή ο άλλος πράκτορας να μην εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Αυτός ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερα σημαντικός στις αγορές παραγώγων και εξωχρηματιστηριακών (OTC).

Επιπλέον, ο κίνδυνος επανεπένδυσης προκύπτει όταν οι ταμειακές ροές που δημιουργούνται από μια επένδυση δεν μπορούν να επανεπενδυθούν με το ίδιο επιτόκιο, με κύρια επίπτωση τις χαμηλότερες αποδόσεις.

Στη συνέχεια, ο κίνδυνος προπληρωμής αφορά περισσότερο τίτλους που υποστηρίζονται από στεγαστικά δάνεια και παρουσιάζεται όταν οι δανειολήπτες εξοφλούν τα δάνειά τους νωρίτερα από το αναμενόμενο. Ο λόγος που αυτή η κατάσταση μπορεί να οδηγήσει σε κίνδυνο είναι διότι μπορεί να επηρεαστούν οι αποδόσεις των επενδυτών.

Ο ρυθμιστικός κίνδυνος είναι επίσης ένας κίνδυνος οι αλλαγές στους κυβερνητικούς κανονισμούς ή πολιτικές να επηρεάσουν αρνητικά την οικονομική κατάσταση ή τις λειτουργίες ενός οργανισμού.

Παρακάτω ο κίνδυνος τιμής συνδέεται με την πιθανότητα η τιμή των περιουσιακών στοιχείων ή των αγαθών που κατέχει μια οικονομική οντότητα να μειωθεί, το οποίο μπορεί να επηρεάσει την κερδοφορία ή τον ισολογισμό της επιχείρησης.

Επιπλέον, ο κίνδυνος επιτοκίου που περιλαμβάνει την πιθανότητα ανεπιθύμητων επιπτώσεων σε επενδύσεις ή υποχρεώσεις ως αποτέλεσμα διακυμάνσεων στα επιτόκια.

Τέλος, ο κίνδυνος φήμης που συνεπάγεται βλάβη στη φήμη μιας επιχείρησης, που μπορεί να προκύψει από αρνητική αντίληψη του κοινού, σκανδάλου ή ανήθικης συμπεριφοράς.

Καταλήγοντας, κάθε τύπος χρηματοοικονομικού κινδύνου λαμβάνει το δικό του σύνολο προκλήσεων και έτσι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι επενδυτές χειρίζονται διάφορες στρατηγικές και εργαλεία διαχείρισης κινδύνου για να μετριάσουν αυτούς τους κινδύνους και να λάβουν τεκμηριωμένες επενδυτικές αποφάσεις.

Βασικό σημείο κατανόησης των παραπάνω κινδύνων αποτελεί η εμβάθυνση στις πηγές από τις οποίες προκύπτουν αυτοί οι κίνδυνοι καθώς και τα χαρακτηριστικά κάθε είδους χρηματοοικονομικού κινδύνου. Επομένως, για κάθε έναν από τους προαναφερθέντες κινδύνους θα δοθούν πηγές και χαρακτηριστικά. Επιπλέον, θα δοθούν πραγματικά παραδείγματα διαφόρων τύπων χρηματοοικονομικών κινδύνων και ο αντίκτυπός τους στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, το οποίο θα αποδείξει το πώς αυτοί οι κίνδυνοι μπορούν να επηρεάσουν τον κλάδο.

Αναφορικά με τον κίνδυνο αγοράς, πηγάζει από απρόβλεπτες αλλαγές στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Αυτές οι αλλαγές μπορεί να προκύψουν από οικονομικούς παράγοντες, γεωπολιτικά γεγονότα ή άλλα παγκόσμια γεγονότα. Ο κίνδυνος αγοράς είναι εγγενής σε όλες τις επενδύσεις και περιλαμβάνει διάφορους τύπους όπως κίνδυνο μετοχών, κίνδυνο επιτοκίου, συναλλαγματικό κίνδυνο και κίνδυνο εμπορευμάτων. Με βάση τις κινήσεις που γίνονται στην αγορά, η επιχείρηση μπορεί να οδηγηθεί σε κέρδη ή απώλειες στις αξίες των περιουσιακών στοιχείων της. Ένα πραγματικό παράδειγμα κινδύνου αγοράς είναι η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008. Οδήγησε σε σοβαρές μειώσεις στις αξίες των τίτλων που καλύπτονται από στεγαστικά δάνεια, με αποτέλεσμα να σημειωθούν σημαντικές απώλειες για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που κατείχαν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει από την πιθανότητα αδυναμίας του δανειολήπτη ή του εκδότη να εκπληρώσει τις οικονομικές του υποχρεώσεις. Επομένως επηρεάζεται από την οικονομική υγεία ενός αντισυμβαλλομένου ή από οικονομικές συνθήκες. Αυτός, σχετίζεται με ομόλογα, δάνεια και άλλους χρεωστικούς τίτλους. Η διακύμανση του μπορεί να είναι από τον ελάχιστο κίνδυνο για τις οντότητες υψηλής αξιολόγησης έως τον ουσιαστικό κίνδυνο για εκείνες με χαμηλότερες αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας. Η κατάρρευση της Lehman Brothers, το 2008, είναι μια πολύ γνωστή περίπτωση πιστωτικού κινδύνου. Η αδυναμία των αντισυμβαλλομένων να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους στην αγορά παραγώγων είχε ως αποτέλεσμα τεράστιες ζημιές και τελικά την χρεοκοπία της Lehman.

Ο λειτουργικός κίνδυνος προκύπτει από τις καθημερινές λειτουργίες ενός οργανισμού. Επομένως μπορεί να προκύψει από ανθρώπινο λάθος, ανεπαρκή συστήματα, απάτη ή

εξωτερικούς παράγοντες, όπως φυσικές καταστροφές. Ο λειτουργικός κίνδυνος είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθεί και να προβλεφθεί, καθιστώντας τον μια ευρεία και διαφορετική κατηγορία. Όμως, μπορεί να έχει σημαντικές οικονομικές συνέπειες και επιπτώσεις για τη φήμη των οργανισμών. Οι μη εξουσιοδοτημένες εμπορικές δραστηριότητες του Nick Leeson στην Barings Bank τη δεκαετία του 1990 είχαν ως αποτέλεσμα σημαντικό λειτουργικό κίνδυνο. Οι δραστηριότητες του Leeson οδήγησαν σε τεράστιες απώλειες, προκαλώντας τελικά την κατάρρευση της τράπεζας 233 ετών.

Ο κίνδυνος ρευστότητας μπορεί να είναι αποτέλεσμα της αδυναμίας μιας οικονομικής οντότητας να μετατρέψει περιουσιακά στοιχεία σε μετρητά σε γρήγορο ρυθμό, από έλλειψη ρευστότητας στην αγορά ή από αναντιστοιχίες περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε καταστροφή περιουσιακών στοιχείων σε δυσμενείς τιμές ή δυσκολία στην εκπλήρωση βραχυπρόθεσμων οικονομικών υποχρεώσεων, προκαλώντας δυνητικά οικονομική πίεση. Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης 2007-2008, πολλά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αντιμετώπισαν προβλήματα ρευστότητας. Μια εξέχουσα περίπτωση ήταν το τρέξιμο στη Northern Rock, μια βρετανική τράπεζα, όπου οι καταθέτες απέσυραν μεγάλα χρηματικά ποσά σε σύντομο χρονικό διάστημα, αναγκάζοντας την τράπεζα να αναζητήσει έκτακτη χρηματοδότηση από την Τράπεζα της Αγγλίας.

Ο συστημικός κίνδυνος ακολουθείται ως αποτέλεσμα της διασύνδεσης και της αλληλεξάρτησης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Μπορεί να προκληθεί από γεγονότα που επηρεάζουν πολλούς οργανισμούς ή αγορές. Έτσι, η επιχείρηση μπορεί να οδηγηθεί σε εκτεταμένη χρηματοπιστωτική αστάθεια και κρίσεις, καθώς μπορεί να επηρεαστεί ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η αποτυχία του American International Group (AIG) το 2008 έδειξε συστημικό κίνδυνο. Η διασύνδεση της AIG με διάφορα παγκόσμια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μέσω της έκθεσής της σε ανταλλαγές πιστωτικής αθέτησης (CDS) απείλησε τη σταθερότητα ολόκληρου του χρηματοπιστωτικού συστήματος, οδηγώντας σε μια τεράστια κρατική διάσωση.

Ο κίνδυνος χώρας επηρεάζεται από την πολιτική σταθερότητα, τις οικονομικές συνθήκες, τις νομικές και κανονιστικές αλλαγές και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες σε μια ξένη χώρα όπου πραγματοποιείται μια επένδυση. Αυτό, μπορεί να έχει αρνητικό αποτέλεσμα στις επενδύσεις, όπως υποτίμηση νομίσματος, πολιτική αστάθεια και απροσδόκητες αλλαγές στους τοπικούς κανονισμούς. Το 1997-1998, η ασιατική χρηματοπιστωτική κρίση επηρέασε σημαντικά τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούσαν στις πληγείσες ασιατικές χώρες. Οι ξένες τράπεζες αντιμετώπισαν κινδύνους που σχετίζονται με την επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών, τις υποτιμήσεις νομισμάτων και την πολιτική αστάθεια στην περιοχή.

Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου προκύπτει από πιθανή αθέτηση υποχρεώσεων ενός εμπορικού εταίρου. Αυτό συμβαίνει συνήθως σε εξ χρηματιστηριακά συμβόλαια παραγωγών ή χρηματοοικονομικές συναλλαγές. Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου μπορεί να οδηγήσει σε οικονομικές απώλειες, έτσι είναι σημαντικό να αξιολογείται η πιστοληπτική ικανότητα και η αξιοπιστία των αντισυμβαλλομένων. Η πτώχευση της Enron το 2001 εξέθεσε τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου. Πολλά χρηματοπιστωτικά

ιδρύματα κατείχαν το χρέος της Enron ή είχαν συμβόλαια παραγώγων με την εταιρεία, με αποτέλεσμα σημαντικές απώλειες όταν κήρυξε πτώχευση.

Ο κίνδυνος επανεπένδυσης είναι αποτέλεσμα μεταβαλλόμενων συνθηκών της αγοράς όταν οι ταμειακές ροές δεν μπορούν να επανεπενδυθούν με το ίδιο επιτόκιο. Ο κίνδυνος επανεπένδυσης μπορεί να επηρεάσει τη συνολική απόδοση μιας επένδυσης, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπως οι επενδύσεις σε ομόλογα όπου οι πληρωμές τοκομεριδίων πρέπει να επανεπενδύονται με τα επιτόκια της αγοράς. Οι επενδυτές σε μακροπρόθεσμα ομόλογα αντιμετώπισαν κίνδυνο επανεπένδυσης όταν τα επιτόκια μειώθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Τα χαμηλότερα επιτόκια σήμαιναν ότι οι πληρωμές κουπονιών και οι αποδόσεις κεφαλαίου δεν μπορούσαν να επανεπενδυθούν με την ίδια απόδοση, οδηγώντας σε μειωμένες αποδόσεις

Ο κίνδυνος προπληρωμής συνδέεται συχνότερα με τίτλους που υποστηρίζονται από στεγαστικά δάνεια και προκύπτει από την πρόωρη εξόφληση των δανείων των δανειοληπτών. Το κύριο χαρακτηριστικό αυτού του κινδύνου είναι η διαταραχή των αναμενόμενων ταμειακών ροών προς τους επενδυτές και η επήρεια της απόδοσης και της διάρκειας αυτών των τίτλων. Οι τίτλοι με υποθήκη στις αρχές της δεκαετίας του 2000 αντιμετώπισαν κίνδυνο προπληρωμής καθώς οι ιδιοκτήτες κατοικιών αναζηματοδοτούσαν τα στεγαστικά δανειά τους με χαμηλότερα επιτόκια. Αυτό οδήγησε τους επενδυτές σε χρεόγραφα με υποθήκη να χάσουν τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές.

Ο ρυθμιστικός κίνδυνος προέρχεται από αλλαγές σε κυβερνητικούς κανονισμούς, φορολογικούς νόμους ή πολιτικές που μπορούν να επηρεάσουν βιομηχανίες και εταιρείες. Ο ρυθμιστικός κίνδυνος μπορεί να επηρεάσει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, το κόστος συμμόρφωσης και την κερδοφορία των οργανισμών που υπόκεινται σε ρυθμιστικές αλλαγές. Η εισαγωγή του νόμου Dodd-Frank στον απόηχο της οικονομικής κρίσης του 2008 εισήγαγε σημαντικές ρυθμιστικές αλλαγές για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στις Ηνωμένες Πολιτείες, επηρεάζοντας τις λειτουργίες τους, τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και το κόστος συμμόρφωσης.

Ο κίνδυνος τιμής μπορεί να επηρεαστεί από διάφορους παράγοντες, όπως η δυναμική της προσφοράς και της ζήτησης, το κλίμα της αγοράς ή οι συγκεκριμένες τάσεις του κλάδου. Το αποτέλεσμα μπορεί να είναι η διακύμανση των τιμών των περιουσιακών στοιχείων, επηρεάζοντας την αξία των επενδύσεων ή των αγαθών. Η κατάρρευση της τιμής του πετρελαίου το 2014-2016 επηρέασε αρνητικά τις τράπεζες που ήταν έντονα εκτεθειμένες στον ενεργειακό τομέα, οδηγώντας σε σημαντικές αθετήσεις δανείων και χαμηλότερες αξίες ενεργητικού.

Ο κίνδυνος επιτοκίου προέρχεται από αλλαγές στα επιτόκια και μπορεί να επηρεαστεί από τις πολιτικές της κεντρικής τράπεζας, τις οικονομικές συνθήκες και τις προσδοκίες για τον πληθωρισμό. Επηρεάζει την αξία των επενδύσεων σταθερού εισοδήματος, με την αύξηση των επιτοκίων να οδηγεί σε πτώση των τιμών των ομολόγων και αντίστροφα. Όταν τα επιτόκια αυξήθηκαν από τις κεντρικές τράπεζες στα τέλη της δεκαετίας του 1970 και στις αρχές της δεκαετίας του 1980 για την καταπολέμηση του πληθωρισμού, πολλά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που κατείχαν μακροπρόθεσμα περιουσιακά στοιχεία σταθερού επιτοκίου υπέστησαν σημαντικές απώλειες καθώς η αξία αυτών των περιουσιακών στοιχείων μειώθηκε.

Ο κίνδυνος φήμης μπορεί να προκύψει από αρνητική ή λανθασμένη αντίληψη του κοινού, ηθικά κενά ή εταιρικά σκάνδαλα. Τα αποτελέσματα μπορεί να είναι σοβαρά και μακροχρόνια, επηρεάζοντας την εμπιστοσύνη και την αξία της επωνυμίας, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει την οικονομική απόδοση μιας εταιρείας. Η Wells Fargo αντιμετώπισε μια κρίση κινδύνου φήμης το 2016, όταν αποκαλύφθηκε ότι οι εργαζόμενοι είχαν δημιουργήσει ψεύτικους λογαριασμούς πελατών για να επιτύχουν τους στόχους πωλήσεων. Το σκάνδαλο έπληξε τη φήμη της τράπεζας και οδήγησε σε ρυθμιστικές κυρώσεις και απώλεια πελατών.

Η κατανόηση των πηγών και των χαρακτηριστικών κάθε χρηματοοικονομικού κινδύνου είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνου, τις επενδυτικές αποφάσεις και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Οι στρατηγικές μετριασμού και οι διαδικασίες αξιολόγησης κινδύνου προσαρμόζονται συχνά για να αντιμετωπίζουν τα μοναδικά χαρακτηριστικά αυτών των κινδύνων. Όπως επίσης, τα παραδείγματα του πραγματικού κόσμου υπογραμμίζουν πώς διάφοροι τύποι χρηματοοικονομικών κινδύνων μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντικές οικονομικές απώλειες, επιχειρηματικές αποτυχίες, ρυθμιστικές συνέπειες και ζημιά στη φήμη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων και η δέουσα επιμέλεια είναι απαραίτητα για τον μετριασμό αυτών των κινδύνων και τη διασφάλιση της σταθερότητας και της βιωσιμότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Κεφάλαιο 2

Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα

2.1. Η Έννοια και τα Χαρακτηριστικά του

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι ένα πολύπλοκο δίκτυο ιδρυμάτων, αγορών και ενδιάμεσων φορέων που διευκολύνουν τη ροή κεφαλαίων και χρηματοοικονομικών πόρων μέσα σε μια οικονομία. Διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη συνολική οικονομική ανάπτυξη παρέχοντας έναν μηχανισμό αποταμίευσης, επενδύσεων και διαχείρισης κινδύνων. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα περιλαμβάνει διάφορα στοιχεία, το καθένα με ξεχωριστές λειτουργίες.

Οι βασικές έννοιες και τα χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού συστήματος θα παρουσιαστούν παρακάτω.

Ένα Χρηματοπιστωτικό Σύστημα αποτελείται από Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Πρόκειται για οργανισμούς που παρέχουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τράπεζες, πιστωτικές ενώσεις, ασφαλιστικές εταιρείες, επενδυτικές τράπεζες και συνταξιοδοτικά ταμεία. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα χρησιμεύουν ως μεσάζοντες μεταξύ αποταμιευτών και δανειοληπτών, διοχετεύοντας

κεφάλαια από εκείνους με πλεόνασμα κεφαλαίου σε εκείνους που χρειάζονται χρηματοδότηση.

Επιπλέον, αποτελείται από χρηματοπιστωτικές αγορές οι οποίες είναι πλατφόρμες όπου αγοραστές και πωλητές διαπραγματεύονται χρηματοοικονομικά μέσα όπως μετοχές, ομόλογα, νομίσματα και εμπορεύματα. Αυτές οι αγορές παρέχουν ρευστότητα και καθορίζουν τις τιμές των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με βάση την προσφορά και τη ζήτηση.

Παρακάτω έχουμε τα χρηματοοικονομικά μέσα που αντιπροσωπεύουν εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία που έχουν αξία. Παραδείγματα περιλαμβάνουν μετοχές, ομόλογα, παράγωγα και μέσα χρηματαγοράς. Αυτά τα μέσα χρησιμεύουν ως μέσο για τους επενδυτές για την κατανομή κεφαλαίων και τη διαχείριση του κινδύνου.

Επίσης, το χρηματοπιστωτικό σύστημα λειτουργεί εντός ενός κανονιστικού πλαισίου που έχουν θεσπιστεί από τις κρατικές αρχές. Οι ρυθμιστικοί φορείς θέτουν κανόνες και πρότυπα για να διασφαλίσουν τη σταθερότητα, την ακεραιότητα και τη διαφάνεια των χρηματοπιστωτικών αγορών και ιδρυμάτων. Οι κεντρικές τράπεζες διαδραματίζουν συχνά βασικό ρόλο στη νομισματική πολιτική και τη ρύθμιση.

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος αποτελούν τα συστήματα πληρωμών. Τα συστήματα πληρωμών διευκολύνουν τη μεταφορά χρημάτων μεταξύ ιδιωτών, επιχειρήσεων και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η ηλεκτρονική μεταφορά χρημάτων, τα τραπεζικά εμβάσματα και οι κάρτες πληρωμής είναι παραδείγματα μηχανισμών πληρωμής που συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα των χρηματοοικονομικών συναλλαγών.

Επόμενο στοιχείο του Χρηματοπιστωτικού ιδρύματος είναι η χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση, η οποία περιλαμβάνει τη διαδικασία σύνδεσης αποταμιευτών και δανειοληπτών. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ενεργούν ως μεσάζοντες αποδεχόμενοι καταθέσεις από αποταμιευτές και παρέχοντας δάνεια ή επενδύσεις σε δανειολήπτες. Αυτή η διαμεσολάβηση βοηθά στην αποτελεσματική κατανομή κεφαλαίων στην οικονομία.

Τέλος, το χρηματοπιστωτικό σύστημα παρέχει μηχανισμούς για τη διαχείριση διαφόρων τύπων κινδύνων, στους οποίους επικεντρώνεται η παρούσα έρευνα, συμπεριλαμβανομένων του πιστωτικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς και του λειτουργικού κινδύνου. Οι ασφαλιστικές εταιρείες, οι αγορές παραγώγων και τα εργαλεία αξιολόγησης κινδύνου είναι παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο το χρηματοπιστωτικό σύστημα αντιμετωπίζει τον κίνδυνο.

Η κατανόηση των εννοιών και των χαρακτηριστικών του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι απαραίτητη για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τις ρυθμιστικές αρχές, τους επενδυτές και το ευρύ κοινό. Ένα εύρυθμο χρηματοπιστωτικό σύστημα προωθεί την οικονομική ανάπτυξη, τη σταθερότητα και την ευημερία. Ωστόσο, απαιτεί αποτελεσματική ρύθμιση και εποπτεία για τον μετριασμό των πιθανών κινδύνων και τη διασφάλιση δίκαιων και διαφανών πρακτικών της αγοράς.

2.2. Η Δομή του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι ένα σύνθετο και διασυνδεδεμένο δίκτυο που διευκολύνει τη ροή κεφαλαίων μεταξύ διαφόρων συμμετεχόντων, όπως ιδιωτών, επιχειρήσεων και κυβερνήσεων. Η δομή του περιλαμβάνει πολλαπλά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων ιδρυμάτων, αγορών και μέσων. Ακολουθεί μια επισκόπηση των βασικών στοιχείων της δομής του χρηματοπιστωτικού συστήματος:

➤ Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα:

- Εμπορικές τράπεζες: Προσφέρουν μια σειρά από χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, όπως αποδοχή καταθέσεων, παροχή δανείων και διευκόλυνση πληρωμών.
- Επενδυτικές Τράπεζες: Συμμετέχουν σε δραστηριότητες όπως η ανάληψη τίτλων, η παροχή συμβουλών για συγχωνεύσεις και εξαγορές και η διαπραγμάτευση χρηματοπιστωτικών μέσων.
- Πιστωτικές ενώσεις: Συνεταιρισμοί ιδιοκτησίας μελών που παρέχουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, παρόμοιες με τις εμπορικές τράπεζες, αλλά συχνά με επίκεντρο μια συγκεκριμένη κοινότητα ή ομάδα.
- Ασφαλιστικές Εταιρείες: Προσφέρουν διάφορα ασφαλιστικά προϊόντα, όπως ασφάλιση ζωής, υγείας, περιουσίας και ατυχημάτων.
- Συνταξιοδοτικά Ταμεία: Διαχείριση κεφαλαίων για λογαριασμό ιδιωτών ή εργαζομένων για την παροχή συνταξιοδοτικών παροχών.
- Hedge Funds: Επενδυτικά κεφάλαια που χρησιμοποιούν διάφορες στρατηγικές για να παράγουν αποδόσεις για τους επενδυτές τους.
- Ιδρύματα μικροχρηματοδότησης: Παρέχουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων μικρών δανείων και λογαριασμών ταμειυτηρίου, σε άτομα σε κοινότητες που δεν εξυπηρετούνται ή με χαμηλό εισόδημα.

➤ Χρηματοοικονομικές αγορές:

- Χρηματαγορές: Ασχοληθείτε με βραχυπρόθεσμους χρεωστικούς τίτλους και παρέχετε μια πλατφόρμα για τα ιδρύματα να διαχειρίζονται τη ρευστότητά τους.
- Κεφαλαιαγορές: Περιλαμβάνουν την αγορά και πώληση μακροπρόθεσμων χρηματοοικονομικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων μετοχών και ομολόγων.
- Αγορές παραγώγων: Διευκόλυνση των συναλλαγών σε χρηματοοικονομικά παράγωγα, όπως συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης και δικαιώματα προαίρεσης.

➤ Χρηματοοικονομικά μέσα:

- Μετοχές: Αντιπροσωπεύουν ιδιοκτησία σε εταιρεία και διαπραγματεύονται σε χρηματιστήρια.
- Ομόλογα: χρεωστικοί τίτλοι που αντιπροσωπεύουν δάνεια που χορηγούνται από επενδυτές σε δανειολήπτες, συνήθως κυβερνήσεις ή εταιρείες.

- Παράγωγα: Χρηματοοικονομικά συμβόλαια των οποίων η αξία προκύπτει από ένα υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο, δείκτη ή επιτόκιο.
 - Νομίσματα: Διαπραγματεύονται στην αγορά συναλλάγματος (forex).
- Ρυθμιστικές Αρχές:
Οι ρυθμιστικοί φορείς και οι κυβερνητικές υπηρεσίες επιβλέπουν και ρυθμίζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τις αγορές για να εξασφαλίσουν σταθερότητα, διαφάνεια και δίκαιες πρακτικές. Οι κεντρικές τράπεζες διαδραματίζουν συχνά κρίσιμο ρόλο στη νομισματική πολιτική και τη χρηματοπιστωτική ρύθμιση.
 - Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού:
Υποδομή που επιτρέπει τη μεταφορά κεφαλαίων και τον διακανονισμό οικονομικών συναλλαγών. Αυτό περιλαμβάνει τους φορείς επεξεργασίας πληρωμών, τα κέντρα εκκαθάρισης και τις κεντρικές τράπεζες.
 - Χρηματοοικονομική υποδομή:
Το τεχνολογικό και θεσμικό πλαίσιο που υποστηρίζει τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές, συμπεριλαμβανομένων συστημάτων ηλεκτρονικών πληρωμών, δικτύων πληροφοριών και μέτρων κυβερνοασφάλειας.
 - Διεθνείς χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί:
Οργανισμοί όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και η Παγκόσμια Τράπεζα που διαδραματίζουν ρόλο στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα παρέχοντας οικονομική βοήθεια, ενισχύοντας την οικονομική συνεργασία και προάγοντας την ανάπτυξη.
 - Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί:
Φορείς που λειτουργούν ως μεσάζοντες μεταξύ αποταμιευτών και δανειοληπτών, διευκολύνοντας την αποτελεσματική κατανομή του κεφαλαίου. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τράπεζες και άλλα πιστωτικά ιδρύματα.
 - Οργανισμοί Χρηματοοικονομικής Συμβουλευτικής και Αξιολόγησης:
Οργανισμοί που παρέχουν οικονομικές συμβουλές, αναλύσεις και αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας για να βοηθήσουν τους επενδυτές και τα ιδρύματα στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.

Η κατανόηση της δομής του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι απαραίτητη για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τις ρυθμιστικές αρχές, τους επενδυτές και τους συμμετέχοντες προκειμένου να προηγηθούν στην πολυπλοκότητα της παγκόσμιας οικονομίας. Η αποτελεσματική ρύθμιση, η διαχείριση κινδύνων και η διαφάνεια συμβάλλουν στη σταθερότητα και την ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

2.3. Το Σύγχρονο Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα συνεχώς αναδιαμορφώνεται από τις συνεχείς τεχνολογικές εξελίξεις, την παγκοσμιοποίηση, τις κανονιστικές αλλαγές και τις απαντήσεις στις οικονομικές προκλήσεις.

Ο χρηματοπιστωτικός κλάδος έχει υποστεί σημαντικό ψηφιακό μετασχηματισμό. Η ηλεκτρονική τραπεζική, οι πληρωμές μέσω κινητού τηλεφώνου και τα ψηφιακά πορτοφόλια έχουν γίνει ολόένα και πιο διαδεδομένα. Έχουν αναδυθεί εταιρείες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (FinTech), οι οποίες προσφέρουν καινοτόμες λύσεις για πληρωμές, δανεισμό και επενδύσεις. Είναι γνωστό ότι οι χρηματοπιστωτικές αγορές και τα ιδρύματα διασυνδέονται σε μεγάλο βαθμό σε παγκόσμια κλίμακα. Οι διασυννοριακές ροές κεφαλαίων, το διεθνές εμπόριο και η ενοποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών συμβάλλουν στην παγκοσμιοποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Γεγονότα σε ένα μέρος του κόσμου μπορεί να έχουν κυματιστικές επιπτώσεις στις παγκόσμιες αγορές.

Έπειτα από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, τα ρυθμιστικά πλαίσια έχουν εξελιχθεί με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν. Έχουν θεσπιστεί αυστηρότεροι κανονισμοί για την ενίσχυση της σταθερότητας και της ανθεκτικότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Οι ρυθμιστικοί φορείς επικεντρώνονται στη διαχείριση κινδύνων, την κεφαλαιακή επάρκεια και την προστασία των καταναλωτών.

Τα κρυπτονομίσματα, όπως το Bitcoin και το Ethereum, έχουν αποκτήσει εξέχουσα θέση στο Χρηματοπιστωτικό Σύστημα τα τελευταία χρόνια. Όλη η λειτουργία των Χρηματοπιστωτικών Συστημάτων έχει αλλάξει ριζικά μετά την εμφάνιση των κρυπτονομισμάτων. Η τεχνολογία Blockchain, η οποία βασίζεται σε πολλά κρυπτονομίσματα, διερευνάται για τις πιθανές εφαρμογές της στα χρηματοοικονομικά, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοβουλιών αποκεντρωμένης χρηματοδότησης (DeFi). Ορισμένες κεντρικές τράπεζες διερευνούν ή εφαρμόζουν πιλοτικά την ανάπτυξη ψηφιακών νομισμάτων κεντρικής τράπεζας. Τα CBDC είναι ψηφιακές μορφές του εθνικού νομίσματος μιας χώρας και οι πιθανές επιπτώσεις τους στο χρηματοπιστωτικό σύστημα μελετώνται.

Όλες οι επιχειρήσεις ανεξαρτήτου είδους, έχουν πλέον την υποχρέωση να λειτουργούν με βιώσιμους τρόπους. Έτσι, υπάρχει αυξανόμενη εστίαση στη βιώσιμη χρηματοδότηση και σε περιβαλλοντικά, κοινωνικά και διακυβέρνηση (ESG). Οι επενδυτές δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στον περιβαλλοντικό και κοινωνικό αντίκτυπο των επενδύσεών τους και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ενσωματώνουν κριτήρια ESG στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν μεγάλα δεδομένα και προηγμένες αναλύσεις για τη διαχείριση κινδύνου, τον εντοπισμό απάτης και τη διαχείριση των σχέσεων με τους πελάτες. Οι γνώσεις που βασίζονται σε δεδομένα διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και στην ενίσχυση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας.

2.3.1. Τα σύγχρονα Χρηματοπιστωτικά Προϊόντα

Τα Χρηματοπιστωτικά Προϊόντα είναι διαφορετικά και καλύπτουν διάφορες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων και προφίλ κινδύνου. Σε συνέχεια της περιγραφής του σύγχρονου Χρηματοπιστωτικού Συστήματος παρακάτω θα αναφερθούν κάποια σύγχρονα προϊόντα αυτού.

Όπως αναφέρθηκε, τα κρυπτονομίσματα όπως το Bitcoin, το Ethereum και άλλα έχουν αποκτήσει δημοτικότητα ως ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία. Οι επενδυτές μπορούν να αγοράσουν, να πουλήσουν και να διατηρούν κρυπτονομίσματα για επενδυτικούς σκοπούς και ορισμένες επιχειρήσεις δέχονται τα κρυπτονομίσματα ως τρόπο πληρωμής.

Επίσης, τα διαπραγματεύσιμα Αμοιβαία Κεφάλαια (ETF) είναι επενδυτικά κεφάλαια που διαπραγματεύονται σε χρηματιστήρια, παρόμοια με μεμονωμένες μετοχές. Προσφέρουν διαφοροποιημένη έκθεση σε ένα καλάθι περιουσιακών στοιχείων, όπως μετοχές, ομόλογα ή εμπορεύματα, και παρέχουν ρευστότητα και ευελιξία στους επενδυτές.

Ένα άλλο σύγχρονο προϊόν είναι οι Robo-advisors, οι οποίοι αποτελούν αυτοματοποιημένες επενδυτικές πλατφόρμες που χρησιμοποιούν αλγόριθμους για τη δημιουργία και τη διαχείριση διαφοροποιημένων χαρτοφυλακίων για επενδυτές. Αυτές οι πλατφόρμες προσφέρουν συνήθως επενδυτικές λύσεις χαμηλού κόστους και απευθύνονται σε όσους αναζητούν μια πρακτική προσέγγιση για επενδύσεις.

Επόμενο σύγχρονο προϊόν είναι οι πλατφόρμες δανεισμού P2P (Peer-to-Peer Lending) που συνδέουν τους δανειολήπτες απευθείας με τους μεμονωμένους δανειστές, παρακάμπτοντας τα παραδοσιακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Οι δανειολήπτες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δάνεια και οι δανειστές μπορούν να κερδίσουν τόκους για τα κεφάλαιά τους συμμετέχοντας σε αυτές τις πλατφόρμες.

Οι νεοτράπεζες, γνωστές και ως ψηφιακές τράπεζες ή αμφισβητούμενες τράπεζες, έχουν μια σχετικά σύντομη αλλά εντυπωσιακή ιστορία που έχει σημειώσει σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Ο όρος «neobank» χρησιμοποιείται για να περιγράψει χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν αποκλειστικά διαδικτυακά ή μέσω εφαρμογών για κινητά, χωρίς φυσικά υποκαταστήματα. Η έννοια των νεοτράπεζων άρχισε να διαμορφώνεται στις αρχές της δεκαετίας του 2000, με την έλευση της ηλεκτρονικής τραπεζικής και τις εξελίξεις στην τεχνολογία. Οι πρώτες νεοτράπεζες όπως η Ally Bank στις Ηνωμένες Πολιτείες (πρώην GMAC Bank) εμφανίστηκαν, προσφέροντας τραπεζικές υπηρεσίες μόνο στο διαδίκτυο. Με πρώτη εμφάνιση στην Ευρώπη το 2016, οι ψηφιακές τράπεζες και οι νεοτράπεζες λειτουργούν εξ ολοκλήρου online, παρέχοντας τραπεζικές υπηρεσίες χωρίς φυσικά υποκαταστήματα. Συχνά προσφέρουν λειτουργίες όπως mobile banking, εργαλεία προϋπολογισμού και συναλλαγές χωρίς χρέωση.

Επιπλέον, ένα ακόμη προϊόν αποτελούν τα ψηφιακά νομίσματα Κεντρικής Τράπεζας (CBDC). Ορισμένες κεντρικές τράπεζες εξερευνούν ή αναπτύσσουν ψηφιακές εκδόσεις των εθνικών τους νομισμάτων. Τα CBDC στοχεύουν στην παροχή μιας ψηφιακής μορφής νόμιμου χρήματος που εκδίδεται από την κεντρική τράπεζα, ενισχύοντας ενδεχομένως την αποτελεσματικότητα στις πληρωμές και μειώνοντας ορισμένους κινδύνους.

Οι πλατφόρμες crowdfunding ακινήτων επιτρέπουν στους επενδυτές να συγκεντρώσουν τα κεφάλαιά τους για να επενδύσουν σε έργα ακίνητης περιουσίας. Αυτό παρέχει πρόσβαση σε επενδύσεις σε ακίνητα με χαμηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις σε σύγκριση με τις παραδοσιακές αγορές ακινήτων.

Τέλος, οι λογαριασμοί Ταμειυτηρίου Υγείας (HSA) και Ευέλικτοι Λογαριασμοί Δαπανών (FSAs) αποτελούν ένα σύγχρονο προϊόν του Χρηματοπιστωτικού συστήματος. Πρόκειται για χρηματοοικονομικά προϊόντα με τη μορφή λογαριασμών με φορολογικό πλεονέκτημα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα άτομα για να εξοικονομήσουν ιατρικά έξοδα. Οι συνεισφορές σε HSA και FSA μπορεί να προσφέρουν φορολογικά πλεονεκτήματα και τα κεφάλαια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εξειδικευμένες δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το τοπίο των χρηματοπιστωτικών προϊόντων υπόκειται σε συνεχείς καινοτομίες και ρυθμιστικές αλλαγές. Μπορεί να εμφανιστούν νέα προϊόντα και τα υπάρχοντα μπορεί να εξελιχθούν ως απάντηση στη δυναμική της αγοράς και τις τεχνολογικές εξελίξεις. Για αυτό και οι επενδυτές προβαίνουν σε ενδελεχή έρευνα ή αναζητούν επαγγελματική συμβουλή πριν επενδύσουν σε οποιοδήποτε χρηματοοικονομικό προϊόν για να διασφαλίσουν ότι ευθυγραμμίζονται με τους οικονομικούς τους στόχους και την ανοχή κινδύνου.

2.4 Το Τραπεζικό Σύστημα

Το τραπεζικό σύστημα είναι ένα πολύπλοκο δίκτυο χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αγορών και ενδιάμεσων φορέων που παρέχουν συλλογικά μια σειρά χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε ιδιώτες, επιχειρήσεις και κυβερνήσεις. Ο πρωταρχικός σκοπός του τραπεζικού συστήματος είναι να διευκολύνει τη ροή χρημάτων και κεφαλαίων μέσα σε μια οικονομία. Στην Αρχαία Ελλάδα, οι πρώτες πραγματικές τραπεζικές εργασίες μπορούν να εντοπιστούν με τους «τραπεζίτες». Τέτοιες απλές τράπεζες πρόσφεραν κυρίως υπηρεσίες ανταλλαγής νομισμάτων αλλά και πιστώσεις για τη χρηματοδότηση του τότε «διεθνούς εμπορίου». Ακολουθεί μια επισκόπηση των βασικών στοιχείων και λειτουργιών μιας τράπεζας ανάλογα την κατηγορία της.

Οι τράπεζες διαχωρίζονται ανάλογα με τον τύπο τους. Δηλαδή,

➤ **Εμπορικές τράπεζες:**

Ο πιο κοινός τύπος τραπεζών, παρέχει ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε ιδιώτες, επιχειρήσεις και κρατικούς φορείς. Δέχονται καταθέσεις,

προσφέρουν δάνεια και παρέχουν διάφορα άλλα χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες.

- **Κεντρικές τράπεζες:**
Οι κεντρικές τράπεζες είναι υπεύθυνες για την έκδοση και τη διαχείριση του νομίσματος μιας χώρας, τη διαμόρφωση της νομισματικής πολιτικής και τη ρύθμιση της προσφοράς χρήματος. Γνωστές και ως αποθεματικές τράπεζες ή νομισματικές αρχές.
- **Αναπτυξιακές Τράπεζες:**
Τα ιδρύματα αυτά επικεντρώνονται στην παροχή οικονομικής βοήθειας και υποστήριξης για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας. Συχνά στοχεύουν συγκεκριμένους τομείς ή κλάδους που συμβάλλουν στη συνολική ανάπτυξη.
- **Συνεταιριστικές Τράπεζες:**
Οι συνεταιριστικές τράπεζες είναι χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν σε συνεταιριστική βάση, δηλαδή ανήκουν και διαχειρίζονται από τα μέλη τους. Καλύπτουν τις οικονομικές ανάγκες των μελών τους, που είναι και οι ιδιοκτήτες.

Μερικές Βασικές λειτουργίες μιας τράπεζας είναι οι ακόλουθες:

- **Αποδοχή καταθέσεων:**
Παροχή ενός ασφαλούς μέρους για ιδιώτες και επιχειρήσεις για να καταθέσουν τα χρήματά τους. Οι πελάτες μπορούν να ανοίξουν διάφορους τύπους λογαριασμών, όπως λογαριασμούς ταμειευτηρίου, τρεχούμενους λογαριασμούς και πάγιες καταθέσεις.
- **Παροχή δανείων:**
Οι τράπεζες δανείζουν χρήματα σε ιδιώτες και επιχειρήσεις για διάφορους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων στεγαστικών δανείων, προσωπικών δανείων και επιχειρηματικών δανείων. Μέσω του δανεισμού, χρεώνονται τόκοι οι οποίοι αποτελούν την κύρια πηγή εσόδων για τις τράπεζες.
- **Υπηρεσίες πληρωμών:**
Παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών όπως επιταγές, ηλεκτρονικές μεταφορές χρημάτων, τραπεζικά εμβάσματα και συναλλαγές με πιστωτική/χρεωστική κάρτα.
- **Επενδυτικές υπηρεσίες:**
Επενδυτικά προϊόντα όπως αμοιβαία κεφάλαια, μετοχές, ομόλογα και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα. Παρέχουν επίσης επενδυτικές συμβουλευτικές υπηρεσίες.
- **Συνάλλαγμα:**
Οι τράπεζες παρέχουν υπηρεσίες για ανταλλαγή νομισμάτων, βοηθώντας ιδιώτες και επιχειρήσεις να μετατρέψουν ένα νόμισμα σε άλλο.
- **Φύλαξη Τιμών:**
Πολλές τράπεζες προσφέρουν χρηματοκιβώτια στους πελάτες για να αποθηκεύουν πολύτιμα αντικείμενα και έγγραφα σε ασφαλές περιβάλλον.

Οι τράπεζες υπόκεινται σε αυστηρούς κανονισμούς και εποπτεία από τις κρατικές αρχές, όπως οι κεντρικές τράπεζες και οι χρηματοπιστωτικοί ρυθμιστικοί φορείς. Αυτό γίνεται για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την προστασία των συμφερόντων των καταθετών.

Πολλές μεγάλες τράπεζες λειτουργούν διεθνώς, παρέχοντας υπηρεσίες διασυνοριακά. Η παγκόσμια τραπεζική περιλαμβάνει πολύπλοκες χρηματοοικονομικές συναλλαγές, ανταλλαγές νομισμάτων και χρηματοδότηση διεθνούς εμπορίου.

Το τραπεζικό σύστημα διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη συνολική οικονομική υγεία μιας χώρας διευκολύνοντας τις οικονομικές δραστηριότητες, διοχετεύοντας κεφάλαια από τους αποταμιευτές στους δανειολήπτες και συμβάλλοντας στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Κεφάλαιο 3

Τα δεδομένα των επιχειρήσεων και η ανάλυση τους

3.1 Εισαγωγή

Η χρηματοοικονομική ανάλυση μας επιτρέπει να αξιολογήσουμε τόσο τα δυνατά όσο και τα αδύνατα σημεία μιας επιχείρησης, παρέχοντας πληροφορίες για την οικονομική ευρωστία και την κερδοφορία της καθώς και για πιθανούς Χρηματοοικονομικούς κινδύνους που ενδέχεται να υπάρχουν.

Η παραπάνω ανάλυση περιλαμβάνει αριθμοδείκτες, που παρουσιάζονται χρονολογικά και συγκρίνονται με τους δείκτες αναφοράς του κλάδου και τους ανταγωνιστές με την πάροδο του χρόνου. Η επεξεργασία δεδομένων περιλαμβάνει τη λεπτομέρεια των μεθόδων για την ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων και των προτύπων που εφαρμόζονται στην αξιολόγησή τους.

Συγκεκριμένα, η Ανάλυση Οικονομικών Καταστάσεων περιλαμβάνει την επεξεργασία ποσοτικών πληροφοριών από τις οικονομικές καταστάσεις για την ενημέρωση της λήψης οικονομικών αποφάσεων. Αυτή η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά δεδομένα. Η κύρια πηγή πληροφοριών για τις δραστηριότητες μιας εταιρείας βρίσκεται στις θεμελιώδεις λογιστικές καταστάσεις της, δηλαδή στους Ισολογισμούς και τις Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων κατηγοριοποιείται σε δύο τύπους με βάση τη θέση του αναλυτή. Η εσωτερική ανάλυση διενεργείται από άτομα εντός της εταιρείας που έχουν ολοκληρωμένη πρόσβαση στα δεδομένα της καθώς και στα συστήματά της, επιτρέποντας τον εις βάθος έλεγχο. Αυτή η εσωτερική ανάλυση διευκολύνεται από την άμεση πρόσβαση στα λογιστικά βιβλία της εταιρείας, δημιουργώντας μια στενή σχέση με την επιχείρηση καθώς και μια λεπτομερής γνώση και καταγραφή των διαδικασιών.

Η εξωτερική ανάλυση διενεργείται από αναλυτές εκτός της εταιρείας, οι οποίοι είναι πιστοποιημένοι με συγκεκριμένες πιστοποιήσεις που τους επιτρέπουν τη ανάλυση των δεδομένων της εταιρείας καθώς και τον έλεγχο αυτής για τυχόν παραλείψεις ή μη σωστοί λειτουργία βάση νομοθεσίας. Οι εξωτερικοί αναλυτές έχουν πρόσβαση σε

συγκεκριμένα δεδομένα που τους δημοσιεύει η επιχείρηση ώστε να προβούν σε όλους τους ελέγχους που ορίζει η νομοθεσία σύμφωνα με τα λογιστικά βιβλία τους. Αυτός ο περιορισμός μειώνει την ικανότητά τους να διεξάγουν κάθε είδους ανάλυση.

3.2 Ισολογισμός

Ο ισολογισμός (Balance Sheet) είναι μια οικονομική κατάσταση που παρέχει ένα στιγμιότυπο της οικονομικής θέσης μιας εταιρείας σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Αναφέρεται επίσης ως «κατάσταση οικονομικής θέσης» ή «δήλωση οικονομικής κατάστασης». Ο ισολογισμός αποτελείται από δυο κύρια στοιχεία, Ενεργητικό και Παθητικό, τα οποία ακολουθούν μια θεμελιώδη λογιστική εξίσωση:

$$\text{Ενεργητικό} = \text{Παθητικό} = \text{Υποχρεώσεις} + \text{Καθαρή θέση}$$

3.2.1 Το ενεργητικό

Τα περιουσιακά στοιχεία που απαρτίζουν το ενεργητικό είναι πόροι που ανήκουν ή ελέγχονται από ένα άτομο, επιχείρηση ή οντότητα που έχουν οικονομική αξία και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία μελλοντικών οφελών. Τα περιουσιακά στοιχεία αποτελούν βασικό συστατικό του ισολογισμού μιας εταιρείας, παρέχοντας πληροφορίες για την οικονομική υγεία και την αξία της. Τα περιουσιακά στοιχεία κατηγοριοποιούνται συνήθως σε δύο κύριους τύπους: κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

➤ **Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία:**

- Μετρητά και ισοδύναμα μετρητών:
 - Φυσικό νόμισμα, νομίσματα και υπόλοιπα σε τραπεζικούς λογαριασμούς.
 - Βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστότητας που είναι εύκολα μετατρέψιμες σε γνωστά ποσά μετρητών.
- Εισπρακτέοι λογαριασμοί:
 - Ποσά που οφείλονται στην εταιρεία από πελάτες για αγαθά ή υπηρεσίες που παρέχονται με πίστωση.
 - Αντιπροσωπεύει το δικαίωμα λήψης πληρωμής στο μέλλον.
- Απόθεμα:
 - Αγαθά και προϊόντα που διατηρούνται προς πώληση κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών.
 - Περιλαμβάνει πρώτες ύλες, εργασίες σε εξέλιξη και τελικά προϊόντα.

- Προπληρωμένα Έξοδα:
 - Πληρωμές για αγαθά ή υπηρεσίες που πρόκειται να ληφθούν στο μέλλον.
 - Αντιπροσωπεύει ένα περιουσιακό στοιχείο μέχρι να πραγματοποιηθεί το όφελος.

- **Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία (ή μακροπρόθεσμα περιουσιακά στοιχεία):**
 - Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός:
 - Φυσικά περιουσιακά στοιχεία με ωφέλιμη ζωή μεγαλύτερη του ενός έτους.
 - Περιλαμβάνει γη, κτίρια, μηχανήματα και οχήματα.
 - Άυλα περιουσιακά στοιχεία:
 - Μη φυσικά περιουσιακά στοιχεία χωρίς εσωτερική αξία.
 - Πνευματικά δικαιώματα και υπεραξία.
 - Επενδύσεις:
 - Συμμετοχές σε άλλες εταιρείες ή χρηματοοικονομικά μέσα.
 - Μπορεί να κατηγοριοποιηθεί είτε ως βραχυπρόθεσμη είτε ως μακροπρόθεσμη, ανάλογα με την προβλεπόμενη περίοδο διακράτησης.
 - Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις:
 - Οφειλές από πελάτες ή άλλες οντότητες με μεγαλύτερη περίοδο αποπληρωμής.
 - Αντιπροσωπεύουν ένα πιο εκτεταμένο χρονικό πλαίσιο για την αναμενόμενη παραλαβή.
 - Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση:
 - Μελλοντικά φορολογικά οφέλη που προκύπτουν λόγω προσωρινών διαφορών στους λογιστικούς και φορολογικούς κανόνες.
 - Αντιπροσωπεύουν πιθανές φορολογικές εξοικονομήσεις στο μέλλον.

Τα περιουσιακά στοιχεία είναι κρίσιμοι δείκτες της ικανότητας μιας εταιρείας να δημιουργεί μελλοντικές ταμειακές ροές και να εκπληρώνει τις οικονομικές της υποχρεώσεις. Η αξία των περιουσιακών στοιχείων καθορίζεται από το ιστορικό κόστος, την αγοραία αξία ή συνδυασμό και των δύο. Η τακτική αξιολόγηση της σύνθεσης και της αξίας των περιουσιακών στοιχείων είναι απαραίτητη για τη χρηματοοικονομική

ανάλυση, τη λήψη αποφάσεων και την κατανόηση της συνολικής οικονομικής υγείας μιας οντότητας.

3.2.2 Το Παθητικό

Στον ισολογισμό μιας εταιρείας, το Παθητικό είναι η αποτύπωση των αποθεματικών μεγεθών των υποχρεώσεων της έναντι των μετόχων και των δανειστών της. Συγκεκριμένα, είναι το άθροισμα της Καθαρής Θέσης (ή Ιδίων Κεφαλαίων) και των Υποχρεώσεων (ή ξένων κεφαλαίων) μιας επιχείρησης.

Πιο αναλυτικά,

- Υποχρεώσεις:
 - Τρέχουσες υποχρεώσεις:
 - Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που αναμένεται να τακτοποιηθούν εντός ενός έτους.
 - Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν πληρωτέους λογαριασμούς, βραχυπρόθεσμες οφειλές και δεδουλευμένες υποχρεώσεις.
 - Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (ή μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις):
 - Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που εκτείνονται πέραν του ενός έτους.
 - Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν το μακροπρόθεσμο χρέος, τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και τις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις.

➤ Ιδία κεφάλαια:

Τα Ιδία κεφάλαια επίσης γνωστά ως μετοχικό κεφάλαιο ή καθαρά περιουσιακά στοιχεία, αντιπροσωπεύουν το υπολειπόμενο συμφέρον στα περιουσιακά στοιχεία μιας εταιρείας μετά την αφαίρεση των υποχρεώσεών της. Ίδια κεφάλαια είναι μια αξίωση επί των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας που κατέχονται από τους ιδιοκτήτες, τους μετόχους ή τους επενδυτές. Αποτελείται από πολλά συστατικά:

- Κοινή μετοχή:
 - Αντιπροσωπεύει την ιδιοκτησία στην εταιρεία και εκδίδεται στους μετόχους έναντι κεφαλαίου.
- Πρόσθετο καταβεβλημένο κεφάλαιο:
 - Ποσά που εισπράχθηκαν από τους μετόχους που υπερβαίνουν την ονομαστική αξία της κοινής μετοχής.
- Κέρδη εις νέον:
 - Σωρευμένα κέρδη ή ζημίες που δεν έχουν διανεμηθεί ως μερίσματα.

- Αντικατοπτρίζει τα αδιανέμητα κέρδη της εταιρείας κατά τη διάρκεια της λειτουργικής της ιστορίας.
- ο Λοιπά συνολικά έσοδα:
 - Κέρδη ή ζημίες που δεν περιλαμβάνονται στον υπολογισμό των καθαρών εσόδων.
 - Περιλαμβάνει στοιχεία όπως αλλαγές στην αξία των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων.

Τα ίδια κεφάλαια αποτελούν βασικό δείκτη της καθαρής θέσης της εταιρείας και του υπολειπόμενου τόκου που ανήκει στους ιδιοκτήτες της. Χρησιμεύει ως απόθεμα ασφαλείας για τους πιστωτές, παρέχοντας μια πηγή χρηματοδότησης για την απορρόφηση των ζημιών πριν επηρεαστούν οι εξωτερικές υποχρεώσεις. Οι κάτοχοι μετοχών έχουν αξίωση επί των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας σε περίπτωση εκκαθάρισης.

Στον παρακάτω πίνακα αντικατοπτρίζεται μια εικόνα ενός ισολογισμού:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΠΑΘΗΤΙΚΟ
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
Ασώματες Ακινήτοποιήσεις	Κεφάλαιο
Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις	Ποσά προορισμένα για αύξηση μετοχικού Κεφαλαίου
Συμμετοχές και άλλες επιχειρήσεις	Διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	Διαφορές Αναπροσαρμογής
	Αποθεματικά Κεφάλαια
	Αποτελέσματα εις νέο
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
Αποθέματα	Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις
Απαιτήσεις	Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις
Χρεόγραφα	
Διαθέσιμα	
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ Λογαριασμοί τάξεως ενεργητικού	ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ Λογαριασμοί τάξεως παθητικού

Εικόνα 1: Ενεργητικό & Παθητικό

3.3 Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης

Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, γνωστή και ως κατάσταση κερδών και ζημιών ή κατάσταση κερδών, είναι μια οικονομική κατάσταση που παρέχει μια συνολική εικόνα των εσόδων, των εξόδων και των κερδών μιας εταιρείας για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Προσφέρει πληροφορίες σχετικά με την ικανότητα μιας εταιρείας να παράγει κέρδη αυξάνοντας τα έσοδα, ελέγχοντας το κόστος και διαχειρίζοντάς τα έξοδα της. Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης ακολουθεί έναν απλό τύπο:

$$\text{Έσοδα} - \text{Έξοδα} = \text{Καθαρά έσοδα (Κέρδη)}$$

Παρακάτω θα αναλυθούν τα βασικά στοιχεία μιας κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης:

➤ Έσοδα:

Τα έσοδα αναφέρονται επίσης ως πωλήσεις, έσοδα από πωλήσεις ή κύκλος εργασιών. Αντιπροσωπεύουν το συνολικό χρηματικό ποσό που κέρδισε η εταιρεία από τις κύριες επιχειρηματικές της δραστηριότητες. Έτσι, περιλαμβάνει πωλήσεις αγαθών, υπηρεσιών και άλλα λειτουργικά έσοδα.

➤ Έξοδα:

Τα έξοδα περιλαμβάνουν το κόστος πωληθέντων αγαθών (COGS) και τα έξοδα λειτουργίας. Πιο συγκεκριμένα, το κόστος πωληθέντων αγαθών είναι το άμεσο κόστος που σχετίζεται με την παραγωγή αγαθών ή υπηρεσιών και περιλαμβάνει κόστη όπως πρώτες ύλες, εργατικά έξοδα και έξοδα κατασκευής. Ενώ τα έξοδα λειτουργίας αφορούν το έμμεσο κόστος που σχετίζεται με τη λειτουργία της επιχείρησης και περιλαμβάνει στοιχεία όπως μισθούς, ενοίκια, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, μάρκετινγκ και διοικητικά έξοδα.

➤ Μικτό Κέρδος:

Το μικτό κέρδος υπολογίζεται ως η διαφορά των εσόδων από το κόστος πωληθέντων αγαθών (COGS) και αντιπροσωπεύει το κέρδος που προκύπτει από τις βασικές επιχειρηματικές δραστηριότητες προτού ληφθούν υπόψη τα λειτουργικά έξοδα.

➤ Λειτουργικά έσοδα:

Τα λειτουργικά έσοδα υπολογίζονται ως η διαφορά του μικτού κέρδους από τα λειτουργικά έξοδα και αντιπροσωπεύει το κέρδος ή τη ζημία από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες της εταιρείας.

➤ Λοιπά έσοδα και έξοδα:

Τα λοιπά έσοδα και έξοδα περιλαμβάνουν τα μη λειτουργικά στοιχεία όπως έσοδα από τόκους, έξοδα από τόκους, κέρδη και ζημίες από επενδύσεις και άλλες μη βασικές δραστηριότητες.

➤ Καθαρό εισόδημα (Κέρδη ή Ζημιά):

Το καθαρό εισόδημα είναι μια συνάρτηση που αποτελείται από το άθροισμα των λειτουργικών εσόδων και των λοιπών έσοδα, αφαιρώντας τα λοιπά έξοδα. Δηλαδή, αντιπροσωπεύει το τελικό κέρδος ή ζημία αφού ληφθούν υπόψη όλα τα έσοδα, τα έξοδα, τα κέρδη και οι ζημίες.

➤ Κέρδη ανά μετοχή (EPS):

Τα κέρδη ανά μετοχή υποδεικνύουν το μέρος του κέρδους μιας εταιρείας που κατανέμεται σε κάθε μετοχή κοινής μετοχής σε κυκλοφορία και υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Κέρδη ανά μετοχή} = \frac{\text{Καθαρά έσοδα}}{\text{Σταθμισμένος μέσος αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία}}$$

Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης είναι ένα δυναμικό εργαλείο για την αξιολόγηση της κερδοφορίας και της οικονομικής απόδοσης μιας εταιρείας. Είναι ζωτικής σημασίας για τους επενδυτές, τους αναλυτές και τη διοίκηση να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τις λειτουργίες, την αποτελεσματικότητα και τις δυνατότητες ανάπτυξης της εταιρείας. Οι πληροφορίες που μπορεί να αντληθούν από την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης χρησιμοποιούνται συχνά σε συνδυασμό με άλλες οικονομικές καταστάσεις, όπως ο ισολογισμός και η κατάσταση ταμειακών ροών, για μια ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής υγείας μιας εταιρείας.

3.4 Αξιολόγηση οικονομικών καταστάσεων

Κάθε επιχείρηση οφείλει να ακολουθεί διαδικασίες ελέγχου της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων της. Όσο αφορά το νομικό και ρυθμιστικό πλαίσιο, οι χρηματοοικονομικές αναφορές στην Ελλάδα διέπτονται από εθνικά λογιστικά πρότυπα και κανονισμούς. Το Συμβούλιο Εποπτείας Ελληνικών Λογιστικών και Ελεγκτικών Προτύπων (ΕΛΤΕ) είναι υπεύθυνο για τον καθορισμό αυτών των προτύπων. Το Σώμα Διεθνών Λογιστικών προτύπων έχει ως σκοπό του την πλήρη ανάπτυξη και έκδοση των Δ.Π.Χ.Π. καθώς και των προσχέδιων προτύπων. Σκοπός του είναι να αναπτυχθούν παγκόσμια λογιστικά πρότυπα υψηλής ποιότητας, προώθηση της χρήσης των προτύπων αυτών και σύγκλιση της χρήσης των εθνικών λογιστικών προτύπων με τα διεθνή. Επομένως, έρχονται να εμπλουτίσουν τα γνωστά Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Επιπλέον, όλες οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να υποβάλλονται σε εξωτερικό έλεγχο που διενεργείται από ορκωτούς λογιστές ή εγγεγραμμένα ελεγκτικά γραφεία. Ο έλεγχος επαληθεύει την ακρίβεια και την ορθότητα των οικονομικών καταστάσεων. Το Ινστιτούτο Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών Ελλάδος (ΣΟΕΛ) θεσπίζει επαγγελματικά πρότυπα για λογιστές και ελεγκτές, διασφαλίζοντας ηθική συμπεριφορά και επαγγελματική επάρκεια. Συμπληρωματικά, οι εταιρείες εφαρμόζουν ισχυρά συστήματα εσωτερικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένου του διαχωρισμού καθηκόντων, των εσωτερικών ελέγχων και της τήρησης λογιστικών πολιτικών, για να διασφαλίσουν την ακρίβεια και την αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής αναφοράς.

Οι Αρχές Οικονομικής Εποπτείας όπως η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚΚ), επιβλέπουν τις χρηματοπιστωτικές αγορές και τις εισηγμένες εταιρείες, επιβάλλοντας τη συμμόρφωση με τα πρότυπα αναφοράς.

Εφόσον κάτι από τα παραπάνω δεν έχει τηρηθεί ή ολοκληρωθεί με επιτυχία, έχουν θεσπιστεί νομικοί μηχανισμοί και κυρώσεις για την αποτροπή της δόλιας χρηματοοικονομικής αναφοράς. Ενδέχεται να ληφθούν μέτρα επιβολής προστίμων από οργανισμούς (ΑΑΔΕ) κατά οντοτήτων(δηλαδή στην επιχείρηση) ή ατόμων που εμπλέκονται σε ανήθικες ή δόλιες πρακτικές.

Συνδυάζοντας αυτά τα στοιχεία, η Ελλάδα στοχεύει στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος που διασφαλίζει την ποιότητα, την ακρίβεια και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη μεταξύ των

επενδυτών, των ρυθμιστικών αρχών και άλλων ενδιαφερομένων στη διαδικασία χρηματοοικονομικής αναφοράς.

3.5 Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όσο αφορά την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, αυτές οι τρεις βασικές μεθοδολογίες χρησιμοποιούνται συνήθως:

➤ Ανάλυση της αναλογίας:

Η ανάλυση αναλογιών περιλαμβάνει τον υπολογισμό και την ερμηνεία διαφόρων χρηματοοικονομικών δεικτών που παρέχουν πληροφορίες για διαφορετικές πτυχές της απόδοσης μιας εταιρείας. Οι κοινοί δείκτες περιλαμβάνουν δείκτες ρευστότητας (δείκτες τρέχουσας κατάστασης, γρήγορος λόγος), δείκτες κερδοφορίας (καθαρό περιθώριο κέρδους, απόδοση ιδίων κεφαλαίων) και δείκτες μόχλευσης (λόγος χρέους προς ίδια κεφάλαια). Οι δείκτες βοηθούν στην αξιολόγηση της οικονομικής υγείας, της αποτελεσματικότητας και του κινδύνου της εταιρείας.

➤ Κάθετη ανάλυση:

Η κάθετη ανάλυση, γνωστή και ως ανάλυση κοινού μεγέθους, περιλαμβάνει την έκφραση κάθε στοιχείου γραμμής στις οικονομικές καταστάσεις ως ποσοστό ενός βασικού στοιχείου. Συνήθως, το βασικό στοιχείο είναι τα συνολικά έσοδα για την κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία για τον ισολογισμό. Αυτή η μέθοδος βοηθά στην κατανόηση της σχετικής αναλογίας διαφορετικών συστατικών και στον εντοπισμό των τάσεων με την πάροδο του χρόνου.

➤ Οριζόντια ανάλυση:

Η οριζόντια ανάλυση, που αναφέρεται επίσης ως ανάλυση τάσεων, συγκρίνει οικονομικά δεδομένα σε πολλαπλές περιόδους για να εντοπίσει τάσεις, πρότυπα και αλλαγές. Βοηθά τους αναλυτές και τους επενδυτές να κατανοήσουν την κατεύθυνση και το μέγεθος των αλλαγών στις βασικές χρηματοοικονομικές μετρήσεις. Αυτό μπορεί να εφαρμοστεί τόσο στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων όσο και στον ισολογισμό.

Αυτές οι τρεις μεθοδολογίες παρέχουν ένα θεμελιώδες πλαίσιο για την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων και χρησιμοποιούνται συχνά σε συνδυασμό για την απόκτηση συνολικής κατανόησης της οικονομικής απόδοσης, της θέσης και των τάσεων μιας εταιρείας με την πάροδο του χρόνου.

Στη συνέχεια θα ασχοληθούμε σε βάθος με την ανάλυση των μεγεθών του Ισολογισμού και των Καταστάσεων Αποτελεσμάτων Χρήσης με τη χρήση αριθμοδεικτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Διαχείριση Κινδύνων

4.1 Ορισμός

Ο ορισμός της διαχείρισης χρηματοοικονομικού κινδύνου είναι μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που υιοθετείται από επιχειρήσεις και οργανισμούς για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και τον έλεγχο πιθανών χρηματοοικονομικών κινδύνων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την οικονομική υγεία και τους στόχους τους. Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει την εφαρμογή στρατηγικών και μέτρων για τον μετριασμό ή την εξάλειψη των δυσμενών επιπτώσεων από αβέβαια οικονομικά γεγονότα.

Η διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου ξεκινά με τον εντοπισμό των πιθανών κινδύνων που μπορεί να αντιμετωπίσει μια εταιρεία. Αυτό περιλαμβάνει την ανάλυση εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν απειλή για την οικονομική σταθερότητα του οργανισμού. Μόλις εντοπιστούν οι κίνδυνοι, αξιολογούνται ως προς την πιθανότητα εμφάνισής τους και τον πιθανό αντίκτυπό τους στον οργανισμό. Αυτό το βήμα περιλαμβάνει την ποσοτικοποίηση και τον προσδιορισμό των κινδύνων για την ιεράρχησή τους με βάση τη σημασία τους. Έπειτα λαμβάνει θέση ο έλεγχος των κινδύνων μέσω της ανάπτυξης και εφαρμογής στρατηγικών για τον μετριασμό ή την εξάλειψη των εντοπισμένων κινδύνων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων, τη διαφοροποίηση, την αντιστάθμιση, την ασφάλιση ή άλλες τεχνικές διαχείρισης κινδύνου. Όπως είναι κατανοητό, η διαχείριση κινδύνων είναι μια συνεχής διαδικασία που απαιτεί συνεχή παρακολούθηση και περιοδική αναθεώρηση. Αυτό διασφαλίζει ότι οι στρατηγικές διαχείρισης κινδύνου παραμένουν αποτελεσματικές και σχετικές ενόψει των μεταβαλλόμενων συνθηκών της αγοράς, των επιχειρηματικών λειτουργιών και των εξωτερικών παραγόντων. Όλη αυτή η διαδικασία έχει ως γνώμονα να ευθυγραμμίζεται με τους γενικούς εταιρικούς στόχους του οργανισμού. Στοχεύει να υποστηρίξει την επίτευξη των οικονομικών στόχων και να διασφαλίσει ότι η ανάληψη κινδύνων είναι σύμφωνη με την ανάληψη κινδύνου και τη στρατηγική κατεύθυνση της εταιρείας. Οι πρακτικές διαχείρισης χρηματοοικονομικού κινδύνου συχνά περιλαμβάνουν συμμόρφωση με κανονιστικές απαιτήσεις και τήρηση προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης. Οι οργανισμοί μπορεί να χρειαστεί να συμμορφωθούν με συγκεκριμένους κανονισμούς που σχετίζονται με πρακτικές διαχείρισης κινδύνου, ειδικά σε ρυθμιζόμενες βιομηχανίες.

Συνοπτικά, η διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου είναι μια δυναμική και συστηματική διαδικασία που χρησιμοποιούν οι οργανισμοί για να προστατεύσουν την οικονομική τους ευημερία. Με τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών κινδύνων, οι εταιρείες στοχεύουν να ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους, να προστατεύσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία και να βελτιστοποιήσουν την οικονομική τους απόδοση σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον.

4.2 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος, που συχνά αναφέρεται ως κίνδυνος αθέτησης, είναι η πιθανή ζημία που μπορεί να υποστεί ένας δανειστής ή επενδυτής ως αποτέλεσμα της αδυναμίας ενός δανειολήπτη ή του αντισυμβαλλομένου να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις να αποπληρώσει ένα χρέος. Με άλλα λόγια, ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει όταν υπάρχει πιθανότητα ο δανειολήπτης να μην αποπληρώσει ένα δάνειο ή να εκπληρώσει άλλες οικονομικές υποχρεώσεις όπως έχει συμφωνηθεί.

Ο πιστωτικό κίνδυνος ανήκει στις διαμεσολαβητικές λειτουργίες των τραπεζών, δηλαδή σχετίζεται με την έμμεση χρηματοδότηση ή την έμμεση μεταφορά κεφαλαίων. Ουσιαστικά, παρεμβαίνει στη διαδικασία μεταφοράς κεφαλαίων μεταξύ αποταμιευτών και των δανειζόμενων.

Η πιστοληπτική ικανότητα του δανειολήπτη παίζει κεντρικό ρόλο στον πιστωτικό κίνδυνο. Οι δανειστές αξιολογούν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, το ιστορικό αποπληρωμής και τη συνολική οικονομική υγεία του δανειολήπτη για να μετρήσουν την πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων. Έτσι, αυτό που αντιπροσωπεύει ο πιστωτικός κίνδυνος είναι η έκθεση σε οικονομική ζημία για τον δανειστή ή τον επενδυτή. Εάν ένας δανειολήπτης αθετήσει, ο δανειστής μπορεί να υποστεί ζημίες με τη μορφή μη καταβληθέντος κεφαλαίου, τόκων και άλλων σχετικών δαπανών. Οι δανειστές και οι επενδυτές χρησιμοποιούν διάφορες στρατηγικές για τον μετριασμό του πιστωτικού κινδύνου. Αυτό, περιλαμβάνει τη διεξαγωγή ενδεδειγμένων πιστοληπτικών αξιολογήσεων, τον καθορισμό πιστωτικών ορίων, την απαίτηση εξασφαλίσεων, την απόκτηση εγγυήσεων και τη χρήση πιστωτικών παραγώγων ή ασφάλισης. Ένα μέσο αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου συχνά αποτελεί η αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας που εκχωρούνται από οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας. Αυτές οι αξιολογήσεις παρέχουν μια αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας οντοτήτων, όπως εταιρείες, κυβερνήσεις ή χρηματοοικονομικά μέσα.

Είναι κατανοητό πως ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελεί σημαντική ανησυχία για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως οι τράπεζες, που χορηγούν πιστώσεις στους δανειολήπτες. Η διαχείριση πιστωτικού κινδύνου αποτελεί θεμελιώδη πτυχή της χρηστής οικονομικής διαχείρισης για αυτά τα ιδρύματα. Οι επενδυτές μπορούν να διαχειριστούν τον πιστωτικό κίνδυνο διαφοροποιώντας τα χαρτοφυλάκια τους, κατανέμοντας τις επενδύσεις σε διαφορετικά περιουσιακά στοιχεία ή δανειολήπτες. Αυτή η διαφοροποίηση συμβάλλει στη μείωση του αντίκτυπου των πιθανών αθετήσεων στο συνολικό χαρτοφυλάκιο.

Οι οικονομικές συνθήκες, τα επιτόκια και άλλοι εξωτερικοί παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν τον πιστωτικό κίνδυνο. Σε δύσκολα οικονομικά περιβάλλοντα, η πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων μπορεί να αυξηθεί, αυξάνοντας τις ανησυχίες για τον πιστωτικό κίνδυνο. Επομένως, ο πιστωτικός κίνδυνος είναι μια θεμελιώδης έννοια στον τομέα των χρηματοοικονομικών, που επηρεάζει τις αποφάσεις δανεισμού, τις επενδυτικές στρατηγικές και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου. Απαιτεί προσεκτική αξιολόγηση και παρακολούθηση για να διασφαλιστεί ότι τα χρηματοπιστωτικά

ιδρύματα και οι επενδυτές αποζημιώνονται επαρκώς για τους κινδύνους που αναλαμβάνουν όταν χορηγούν πίστωση.

Οι οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας αξιολογούν την πιστοληπτική ικανότητα οντοτήτων, όπως εταιρείες, κυβερνήσεις ή χρηματοπιστωτικά μέσα, και εκχωρούν αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας που αντικατοπτρίζουν την πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων. Μερικοί γνωστοί οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας περιλαμβάνουν:

➤ Standard & Poor's (S&P):

Ο Standard & Poor's είναι ένας από τους μεγαλύτερους και πιο ευρέως αναγνωρισμένους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας. Παρέχει αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας για μια ποικιλία οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων εταιρειών, κυβερνήσεων και χρηματοπιστωτικών μέσων.

➤ Υπηρεσία Επενδυτών της Moody's:

Ο Moody's είναι ένας άλλος σημαντικός οργανισμός αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας που αξιολογεί και εκχωρεί αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας. Οι αξιολογήσεις της Moody's χρησιμοποιούνται ευρέως από επενδυτές και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου.

➤ Fitch Ratings:

Η Fitch Ratings είναι ένας παγκόσμιος οργανισμός αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας που παρέχει γνώμες πιστοληπτικής ικανότητας για μια σειρά οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων κρατικών, εταιρειών και δομημένων χρηματοοικονομικών προϊόντων.

➤ DBRS Morningstar:

Η DBRS Morningstar είναι ένας οργανισμός αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας που παρέχει αξιολογήσεις για ένα ευρύ φάσμα οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των εταιρικών εκδοτών, των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των κρατικών οντοτήτων.

➤ A.M. Best:

Η A.M. Best ειδικεύεται στην παροχή αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας για τον ασφαλιστικό κλάδο. Αξιολογεί την οικονομική ευρωστία και την πιστοληπτική ικανότητα των ασφαλιστικών εταιρειών και των συναφών φορέων.

➤ Kroll Bond Rating Agency (KBRA):

Ο KBRA είναι ένας οργανισμός αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας που παρέχει αξιολογήσεις για διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των εταιρικών οικονομικών, των δημόσιων οικονομικών και των δομημένων οικονομικών.

➤ Japan Credit Rating Agency (JCR):

Η JCR είναι ένας οργανισμός αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας με έδρα την Ιαπωνία που αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα οντοτήτων στην ιαπωνική αγορά και διεθνώς.

➤ China Chengxin International Credit Rating Co., Ltd. (CCXI):

Ο CCXI είναι ένας οργανισμός αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας με έδρα την Κίνα που παρέχει αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας για κινεζικές και διεθνείς οντότητες.

Παρακάτω θα δοθεί ένας πίνακας με τις βαθμίδες πιστωτικής ποιότητας των παραπάνω οργανισμών.

ΒΑΘΜΙΔΑ

	1	2	3	4	5	6	7	..	LAST
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ									
<i>S&P</i>	AAA (highest)	AA	A	BBB	BB	B	CCC	D (default)	
<i>Moody's</i>	Aaa (highest)	Aa	A	Baa	Ba	B	Caa	D (default)	
<i>Fitch Ratings</i>	AAA (highest)	AA	A	BBB	BB	B	CCC	D (default)	
<i>A.M. Best</i>	A++ (superior)	A+	A	A-	B++	B+	B	D (poor)	
<i>DBRS</i>	AAA (highest)	AA	A	BBB	BB	B	CCC	D (default)	
<i>KBRA</i>	AAA (highest)	AA	A	BBB	BB	B	CCC	D (default)	
<i>JCR</i>	JCR AAA (highest)	JCR AA	JCR A	JCR BBB	JCR BB	JCR B	JCR CCC	JCR D (default)	
<i>CCXI</i>	AAA (highest)	AA	A	BBB	BB	B	CCC	D (default)	

Πίνακας 1: Οργανισμοί

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας είναι μόνο ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται από επενδυτές και συμμετέχοντες στην αγορά για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου. Αυτοί οι οργανισμοί διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην παροχή ανεξάρτητων αξιολογήσεων, αλλά έχουν αντιμετωπίσει έλεγχο και κριτική, ιδιαίτερα μετά από χρηματοπιστωτικές κρίσεις, για το ρόλο τους στην αξιολόγηση ορισμένων πολύπλοκων χρηματοοικονομικών προϊόντων. Οι επενδυτές συχνά χρησιμοποιούν έναν συνδυασμό αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας, έρευνας και δικής τους ανάλυσης για να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο

Παρακάτω, αναφέρεται η μέγιστη έκθεση στον Πιστωτικό κίνδυνο πριν την λήψη εξασφαλίσεων της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο την 31.12.2022 πριν τη λήψη εξασφαλίσεων

Ποσά σε €	Αξία ανοιγμάτων προ απομειώσεων	Απομειώσεις	Καθαρή αξία ανοιγμάτων σε πιστωτικό κίνδυνο
Ταμείο και διαθέσιμα στις τράπεζες	9.418.217		9.418.217
Απαιτήσεις κατά πελατών	692.928.934	(3.033.851)	689.895.083
Σύνολο	702.347.151	(3.033.851)	699.313.300

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο την 31.12.2021 πριν τη λήψη εξασφαλίσεων

Ποσά σε €	Αξία ανοιγμάτων προ απομειώσεων	Απομειώσεις	Καθαρή αξία ανοιγμάτων σε πιστωτικό κίνδυνο
Ταμείο και διαθέσιμα στις τράπεζες	28.145.659	-	28.145.659
Απαιτήσεις κατά πελατών	580.829.131	(2.627.842)	578.201.289
Σύνολο	608.974.790	(2.627.842)	606.346.948

Εικόνα 2: Πιστωτικός Κίνδυνος

Το σύστημα βαθμολόγησης πιστωτικού κινδύνου περιλαμβάνει όλες τις μεθοδολογίες, διαδικασίες, ελέγχους, συστήματα πληροφορικής και βάσεις δεδομένων που υποστηρίζουν την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου. Αυτό περιλαμβάνει την ταξινόμηση σε επίπεδα αποδεκτού και μη αποδεκτού κινδύνου, καθώς και την ποσοτικοποίηση των παραμέτρων κινδύνου όπως η πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων και η απώλεια.

Οι παρεχόμενοι πίνακες απεικονίζουν τη μέγιστη έκθεση της Εταιρείας στον πιστωτικό κίνδυνο, συνυπολογίζοντας τις συσσωρευμένες προβλέψεις για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου στις 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, αντίστοιχα, πριν εξεταστούν τυχόν αποκτηθείσες εξασφαλίσεις και άλλες τεχνικές μετριασμού του πιστωτικού κινδύνου. Η αξιολόγηση της επίδρασης του κινδύνου στα περιουσιακά στοιχεία εντός του ισολογισμού χρησιμοποίησε λογιστικά υπόλοιπα.

4.3 Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς, που συχνά αναφέρεται ως συστηματικός κίνδυνος ή μη διαφοροποιήσιμος κίνδυνος, είναι ο κίνδυνος οικονομικής ζημίας που προκύπτει από δυσμενείς κινήσεις των παραγόντων της αγοράς. Αυτός ο τύπος κινδύνου προκύπτει από τις εγγενείς αβεβαιότητες και διακυμάνσεις στις ευρύτερες χρηματοπιστωτικές αγορές, που επηρεάζουν την αξία των επενδύσεων και των χρηματοοικονομικών μέσων. Ο κίνδυνος αγοράς περιλαμβάνει μια ποικιλία παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών των επιτοκίων, των μεταβολών στις τιμές των μετοχών, των διακυμάνσεων στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, της αστάθειας των τιμών των εμπορευμάτων και των συνολικών συνθηκών της αγοράς.

Ο κίνδυνος αγοράς είναι συστηματικός, δηλαδή επηρεάζει ολόκληρη την αγορά ή ένα ευρύ τμήμα της. Είναι εγγενές στην αγορά στο σύνολό της και δεν μπορεί να εξαλειφθεί μέσω της διαφοροποίησης. Διάφοροι μακροοικονομικοί παράγοντες συμβάλλουν στον κίνδυνο αγοράς, όπως τα επιτόκια, τα ποσοστά πληθωρισμού, η οικονομική ανάπτυξη και τα γεωπολιτικά γεγονότα. Αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν το συνολικό οικονομικό περιβάλλον και, κατά συνέπεια, την απόδοση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Στο σημερινό παγκοσμιοποιημένο χρηματοοικονομικό τοπίο, ο κίνδυνος αγοράς είναι διασυνδεδεμένος πέρα από τα διεθνή σύνορα. Οι οικονομικές εξελίξεις, οι αλλαγές πολιτικής ή οι κρίσεις σε ένα μέρος του κόσμου μπορεί να έχουν καταρρακτώδεις επιπτώσεις στις παγκόσμιες αγορές. Πολύ συχνά, ο κίνδυνος αγοράς συνδέεται με αστάθεια, η οποία αντανακλά τον βαθμό διακυμάνσεων των τιμών στα χρηματοπιστωτικά μέσα. Η υψηλότερη αστάθεια συνεπάγεται μεγαλύτερο κίνδυνο αγοράς και μπορεί να οδηγήσει σε πιο σημαντικές διακυμάνσεις των τιμών. Για τους επενδυτές, αυτό επηρεάζει άμεσα την αξία των χαρτοφυλακίων επενδύσεων. Οι αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς μπορούν να οδηγήσουν σε κέρδη ή απώλειες, επηρεάζοντας τη συνολική απόδοση του χαρτοφυλακίου. Για τους παραπάνω λόγους, ο κίνδυνος αγοράς χαρακτηρίζεται από τον απρόβλεπτο χαρακτήρα του. Παρά τις προσπάθειες ανάλυσης και πρόβλεψης των κινήσεων της αγοράς, η πολυπλοκότητα των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών καθιστά δύσκολη τη συνεπή πρόβλεψη των αποτελεσμάτων.

Ο κίνδυνος αγοράς είναι μια εγγενής πτυχή της συμμετοχής στις χρηματοπιστωτικές αγορές και η διαχείρισή του αποτελεί κρίσιμο στοιχείο των συνολικών στρατηγικών διαχείρισης κινδύνου. Οι επενδυτές και οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο αγοράς χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό στρατηγικών αποφάσεων, τεχνικών μετριάσμου του κινδύνου και προσαρμοστικότητας στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς. Αν και είναι αδύνατο να εξαλειφθεί πλήρως ο κίνδυνος αγοράς, μια καλά μελετημένη προσέγγιση βοηθά τα άτομα και τις οντότητες να περιηγηθούν στην πολυπλοκότητα του χρηματοοικονομικού τοπίου και να εργαστούν για την επίτευξη των οικονομικών τους στόχων.

Ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα μηχανισμού κινδύνου αγοράς αποτελεί το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board - SRB). Το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (SRB) είναι ένας ανεξάρτητος οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκε για να διασφαλίζει την ομαλή εξυγίανση των τραπεζών που πτωχεύουν εντός της Ευρωζώνης. Διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην ανάπτυξη σχεδίων εξυγίανσης, στη λήψη αποφάσεων εξυγίανσης και στο συντονισμό των ενεργειών για τον μετριασμό των συστημικών κινδύνων που συνδέονται με την πτώχευση σημαντικών τραπεζών. Το SRB επιβλέπει το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (SRF) για την παροχή οικονομικών πόρων για δράσεις εξυγίανσης και συνεργάζεται με τις εθνικές αρχές εξυγίανσης για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Η συσχέτιση μεταξύ του κινδύνου αγοράς και των δραστηριοτήτων του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (SRB) έγκειται κυρίως στον δυνητικό αντίκτυπο που μπορεί να έχει στις χρηματοπιστωτικές αγορές η εξυγίανση μιας χρεοκοπημένης τράπεζας. Ενώ το SRB επικεντρώνεται κυρίως στη διαδικασία εξυγίανσης και στη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, υπάρχουν διασυνδέσεις με τον κίνδυνο αγοράς, ιδίως στο πλαίσιο των συστημικών επιπτώσεων και των αντιδράσεων της αγοράς. Η

πτώχευση μιας σημαντικής τράπεζας μπορεί να συμβάλει στον συστημικό κίνδυνο, επηρεάζοντας τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών. Ο ρόλος του SRB στην εξυγίανση πτωχευμένων τραπεζών αποσκοπεί στον μετριασμό του συστημικού κινδύνου και στην αποτροπή άτακτων συνθηκών στην αγορά που θα μπορούσαν να προκύψουν από την αιφνίδια πτώχευση ενός μεγάλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Οι αποφάσεις και οι δράσεις εξυγίανσης του SRB μπορούν να επηρεάσουν το κλίμα και τις αντιδράσεις της αγοράς. Οι επενδυτές και οι συμμετέχοντες στην αγορά ενδέχεται να αντιδράσουν στην είδηση της εξυγίανσης μιας τράπεζας, επηρεάζοντας τις τιμές των χρηματοπιστωτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των τίτλων της τράπεζας, και ενδεχομένως επηρεάζοντας τους ευρύτερους δείκτες της αγοράς. Επιπλέον, οι αγορές χρηματοδότησης, όπου οι τράπεζες αντλούν βραχυπρόθεσμα κεφάλαια, μπορεί να είναι ευαίσθητες στην εξυγίανση μιας σημαντικής τράπεζας. Οι αποφάσεις του SRB σχετικά με την αντιμετώπιση των υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κατέχονται από άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μπορεί να έχουν επιπτώσεις στις αγορές χρηματοδότησης και στις συνθήκες ρευστότητας.

Παρακάτω, μερικά από τα βασικά συστατικά του κινδύνου αγοράς αποτελούν ο κίνδυνος συναλλαγματικής ισοτιμίας, ο κίνδυνος επιτοκίου, κίνδυνος τιμής μετοχών, ο κίνδυνος τιμής εμπορευμάτων και ο κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές.

4.3.1 Κίνδυνος Συναλλαγματικών Ισοτιμιών

Στον διασυνδεδεμένο κόσμο του διεθνούς εμπορίου και χρηματοδότησης, ο κίνδυνος συναλλαγματικών ισοτιμιών έχει γίνει εξέχουσα ανησυχία για τις επιχειρήσεις, τους επενδυτές και τις κυβερνήσεις. Ο κίνδυνος αυτός προκύπτει από τη μεταβλητότητα και τις διακυμάνσεις στις αγορές συναλλάγματος, που επηρεάζουν την αξία των νομισμάτων και, κατά συνέπεια, τα οικονομικά αποτελέσματα των διασυννοριακών συναλλαγών. Καθώς οι παγκόσμιες οικονομικές αλληλεπιδράσεις συνεχίζουν να αυξάνονται, η κατανόηση και η διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου έχουν γίνει αναπόσπαστα συστατικά των στρατηγικών διαχείρισης κινδύνου για οντότητες που ασχολούνται με διεθνείς δραστηριότητες.

Κατανόηση του κινδύνου συναλλαγματικής ισοτιμίας:

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος (*en: currency exchange rate risk or currency risk or foreign exchange risk*) αναφέρεται στην πιθανή οικονομική ζημία που μπορεί να προκύψει λόγω διακυμάνσεων στις συναλλαγματικές ισοτιμίες μεταξύ δύο νομισμάτων. Αυτός ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τις επιχειρήσεις και τους επενδυτές που εμπλέκονται σε διασυννοριακές συναλλαγές, όπου οι αλλαγές στις αξίες των νομισμάτων μπορεί να επηρεάσουν το κόστος, τα έσοδα και την κερδοφορία των συναλλαγών.

Διάφοροι παράγοντες συμβάλλουν στις διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών δεικτών, των επιτοκίων, του πληθωρισμού, της πολιτικής σταθερότητας και των γεωπολιτικών γεγονότων. Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες επηρεάζονται από τις δυνάμεις της προσφοράς και της

ζήτησης στην αγορά συναλλάγματος, καθιστώντας τους ευαίσθητες σε συνεχείς αλλαγές.

Ένας διαχωρισμός που μπορεί να συμβεί στον συναλλαγματικό κίνδυνο είναι βάση του τύπου του. Δηλαδή,

- Κίνδυνος συναλλαγής:
Ο κίνδυνος συναλλαγών, γνωστός και ως βραχυπρόθεσμος κίνδυνος, εμφανίζεται όταν μια επιχείρηση ή επενδυτής εμπλέκεται σε μια σύμβαση που εκφράζεται σε ξένο νόμισμα. Ο κίνδυνος προκύπτει από την αβεβαιότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας κατά τη στιγμή του διακανονισμού, επηρεάζοντας το κόστος ή τα έσοδα της συναλλαγής.
- Μεταφραστικός κίνδυνος:
Ο μεταφραστικός κίνδυνος, που συχνά αναφέρεται ως λογιστικός κίνδυνος, επηρεάζει τις πολυεθνικές εταιρείες με θυγατρικές που λειτουργούν σε διαφορετικά νομίσματα. Οι διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες μπορούν να επηρεάσουν τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις κατά τη μετατροπή των αποτελεσμάτων των ξένων θυγατρικών στο νόμισμα αναφοράς.
- Οικονομική έκθεση:
Η οικονομική έκθεση προκύπτει από τον αντίκτυπο των διακυμάνσεων των συναλλαγματικών ισοτιμιών στις μελλοντικές ταμειακές ροές μιας επιχείρησης. Σχετίζεται με τις αλλαγές στην ανταγωνιστικότητα, τη ζήτηση της αγοράς και το συνολικό οικονομικό περιβάλλον που επηρεάζεται από τις συναλλαγματικές κινήσεις.

Μέσω του συναλλαγματικού κινδύνου είναι πιθανόν να προκύψουν επιπτώσεις σε έσοδα και στη κερδοφορία. Οι εταιρείες που εξάγουν αγαθά ή υπηρεσίες ενδέχεται να παρουσιάσουν διακυμάνσεις στα έσοδα και την κερδοφορία λόγω των συναλλαγματικών διακυμάνσεων. Ένα ισχυρότερο εγχώριο νόμισμα μπορεί να κάνει τις εξαγωγές πιο ακριβές για τους ξένους αγοραστές, επηρεάζοντας τον όγκο των πωλήσεων. Αντίστοιχα, οι επιχειρήσεις που εισάγουν αγαθά ή υπηρεσίες από ξένες αγορές αντιμετωπίζουν αυξημένο κόστος όταν το εγχώριο νόμισμα υποτιμάται έναντι του νομίσματος της χώρας εξαγωγής. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένα περιθώρια κέρδους και οικονομικές προκλήσεις.

Επιπλέον, ο συναλλαγματικός κίνδυνος επηρεάζει άμεσα τις χρηματοοικονομικές επιδόσεις των πολυεθνικών εταιρειών. Οι αλλαγές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες μπορεί να οδηγήσουν σε κέρδη ή ζημίες κατά τη μετατροπή ξένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, επηρεάζοντας τα αναφερόμενα κέρδη. Ακόμα περαιτέρω, οι επενδυτές που κατέχουν περιουσιακά στοιχεία εκφρασμένα σε ξένα νομίσματα αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο υποτίμησης του νομίσματος, που μπορεί να διαβρώσει την αξία των επενδύσεών τους όταν μετατραπούν ξανά στο εγχώριο νόμισμα.

Η διαχείριση κινδύνου συναλλαγματικής ισοτιμίας συνεχώς και εξελίσσεται με τη βοήθεια της τεχνολογίας αλλά και ακόμη παραπάνω με στρατηγικές που αναπτύσσονται κατά τη πάροδο του χρόνου. Η αντιστάθμιση περιλαμβάνει τη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων, όπως προθεσμιακά συμβόλαια, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, δικαιώματα προαίρεσης και ανταλλαγές νομισμάτων, για την αντιστάθμιση πιθανών ζημιών λόγω διακυμάνσεων των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Αυτά τα εργαλεία επιτρέπουν στις επιχειρήσεις και τους επενδυτές να κλειδώνουν σε μια συγκεκριμένη συναλλαγματική ισοτιμία για μελλοντικές συναλλαγές. Ένας ακόμη τρόπος διαχείρισης του κινδύνου αυτού φαίνεται να είναι η διαφοροποίηση των ροών εσόδων σε διαφορετικά νομίσματα μπορεί να λειτουργήσει ως φυσικός αντιστάθμισης κινδύνου. Δραστηριοποιώντας σε πολλές αγορές με διαφορετικά νομίσματα, οι επιχειρήσεις μπορούν να μετριάσουν τον αντίκτυπο των δυσμενών κινήσεων σε οποιοδήποτε ενιαίο νόμισμα. Επίσης, με τη μέθοδο του συμψηφισμού(netting) πραγματοποιείται συμψηφισμός υποχρεώσεων και απαιτήσεων σε διαφορετικά νομίσματα εντός μιας εταιρείας. Αυτή είναι μια γνωστή μέθοδος μείωσης της έκθεσης επιχείρησης σε ρίσκο και ελαχιστοποιεί την ανάγκη για εξωτερικά μέσα αντιστάθμισης. Μια επίσης σημαντική στρατηγική αποτελεί το χρονοδιάγραμμα πληρωμών με τη μέθοδο “Leading and Lagging” περιλαμβάνουν την προσαρμογή του χρόνου των πληρωμών και των εισπράξεων σε ξένο νόμισμα. Επιταχύνοντας ή καθυστερώντας στρατηγικά τις συναλλαγές, οι επιχειρήσεις μπορούν να κατευθύνουν τις συναλλαγματικές διακυμάνσεις.

Επομένως, ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι μια διάχυτη και δυναμική πρόκληση στο παγκοσμιοποιημένο τοπίο της σημερινής οικονομίας. Ενώ εισάγει αβεβαιότητες, παρουσιάζει επίσης ευκαιρίες για όσους μπορούν να το περιηγηθούν αποτελεσματικά. Οι επιχειρήσεις και οι επενδυτές πρέπει να υιοθετήσουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους συναλλαγών όσο και τα μακροπρόθεσμα οικονομικά ανοίγματα.

Η εφαρμογή στρατηγικών αντιστάθμισης κινδύνου, η διαφοροποίηση και η λειτουργική αποτελεσματικότητα μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των διακυμάνσεων των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ένα ισχυρό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου, που υποστηρίζεται από ακριβείς πληροφορίες, προσεκτική ανάλυση και συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις, είναι απαραίτητο για οργανισμούς που στοχεύουν να ευδοκιμήσουν στον περίπλοκο κόσμο των διεθνών οικονομικών. Σε ένα περιβάλλον όπου τα νομίσματα παρουσιάζουν διαρκώς διακυμάνσεις, οι προληπτικές και προσαρμοστικές πρακτικές διαχείρισης κινδύνου είναι το κλειδί για τη διαφύλαξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και τη διατήρηση της ανάπτυξης στην παγκόσμια αγορά.

Παρακάτω φαίνεται ο τρόπος που παρουσιάζει την έκθεση στον Συναλλαγματικό Κίνδυνο η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από τις Οικονομικές Καταστάσεις.

Συγκέντρωση συναλλαγματικού κινδύνου 2022

ποσά σε €	EURO	USD	GBP	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Ταμείο και διαθέσιμα στις τράπεζες	7.532.170	1.865.414	20.633	9.418.217
Απαιτήσεις κατά πελατών	655.011.601	34.883.482	-	689.895.083
Λογισμικό & λουτά άυλα περιουσιακά στοιχεία	305.047	-	-	305.047
Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	95.005	-	-	95.005
Λουτά στοιχεία ενεργητικού	95.775	-	-	95.775
Σύνολο ενεργητικού	663.039.598	36.748.896	20.633	699.809.127
Στοιχεία παθητικού				
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	106.255.728	25.055	-	106.280.783
Εκδοθείσες ομολογίες	449.953.245	26.259.637	-	476.212.882
Υποχρεώσεις προς πελάτες	6.522.682	-	128	6.522.810
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	7.097.029	-	-	7.097.029
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	21.734	-	-	21.734
Φόρος εισοδήματος	537.903	-	-	537.903
Λουτά στοιχεία παθητικού	2.543.125	-	-	2.543.125
Σύνολο παθητικού	572.931.446	26.284.692	128	599.216.266
Καθαρή συναλλαγματική θέση	90.108.152	10.464.204	20.505	100.592.861

Εικόνα 3: Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Συγκέντρωση συναλλαγματικού κινδύνου 2021

ποσά σε €	EURO	USD	GBP	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Ταμείο και διαθέσιμα στις τράπεζες	27.880.588	243.315	21.756	28.145.659
Απαιτήσεις κατά πελατών	506.574.645	71.626.644	-	578.201.289
Λογισμικό & λουτά άυλα περιουσιακά στοιχεία	396.344	-	-	396.344
Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	293.055	-	-	293.055
Λουτά στοιχεία ενεργητικού	60.596	-	-	60.596
Σύνολο ενεργητικού	535.205.228	71.869.959	21.756	607.096.943
Στοιχεία παθητικού				
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	75.554.871	11.474.548	-	87.029.419
Εκδοθείσες ομολογίες	359.935.722	52.965.887	-	412.901.609
Υποχρεώσεις προς πελάτες	8.461.743	1.863	136	8.463.742
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	6.201.555	-	-	6.201.555
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	17.075	-	-	17.075
Φόρος εισοδήματος	504.784	-	-	504.784
Λουτά στοιχεία παθητικού	2.346.250	-	-	2.346.250
Σύνολο παθητικού	453.022.000	64.442.298	136	517.464.434
Καθαρή συναλλαγματική θέση	82.183.228	7.427.661	21.620	89.632.509

Εικόνα 4: Συναλλαγματικός Κίνδυνος (b)

Πηγή : Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος 2022.

4.3.2. Επιτοκιακός κίνδυνος

Αναφορικά με τον κίνδυνο επιτοκίου, είναι ένας χρηματοοικονομικός κίνδυνος που απορρέει από την πιθανή επίπτωση των μεταβολών των επιτοκίων στην αξία των επενδύσεων και των χρηματοοικονομικών μέσων. Ο κίνδυνος αυτός, είναι

διαδεδομένος σε διάφορους τομείς και επηρεάζει τόσο τους δανειολήπτες όσο και τους δανειστές, τους επενδυτές και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η κατανόηση και η διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και την επίτευξη μακροπρόθεσμων οικονομικών στόχων.

Ο κίνδυνος επιτοκίου ορίζεται ως το ενδεχόμενο οικονομικής ζημίας ή κέρδους λόγω των διακυμάνσεων των επιτοκίων. Επηρεάζει κυρίως τους τίτλους σταθερού εισοδήματος, τα δάνεια και άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα ευαίσθητα στα επιτόκια.

Η σχέση μεταξύ των επιτοκίων και της αξίας των υφιστάμενων τίτλων σταθερού εισοδήματος είναι αντίστροφη. Δηλαδή, όταν τα επιτόκια αυξάνονται, η αγοραία αξία των υφιστάμενων ομολόγων τείνει να μειώνεται και το αντίστροφο.

Όπως όλοι οι προαναφερόμενοι κίνδυνοι, έτσι και σε αυτή την περίπτωση υπάρχουν τύποι κινδύνου. Αρχικά, ο κίνδυνος τιμή, γνωστός και ως κίνδυνος αγοράς, αναφέρεται στο ενδεχόμενο μεταβολών της αγοραίας αξίας λόγω των μεταβολών των επιτοκίων. Επιπρόσθετα, ένας άλλος τύπος κινδύνου επιτοκίου είναι ο κίνδυνος επανεπένδυσης. Πιο συγκεκριμένα όταν οι ταμειακές ροές από υφιστάμενες επενδύσεις επανεπενδύονται σε χαμηλότερα επιτόκια. Τέλος, ο κίνδυνος εισοδήματος ο οποίος αφορά τους επενδυτές σταθερού εισοδήματος, όπου η μείωση των επιτοκίων μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλότερα εισοδήματα από πληρωμές τόκων για τους ίδιους.

Είναι σημαντικό να γίνουν κατανοητοί οι παράγοντες που επηρεάζουν τον κίνδυνο επιτοκίου ώστε να γίνει πλήρως κατανοητός ο ρόλος του συγκεκριμένου κινδύνου. Οι οικονομικοί δείκτες, όπως ο πληθωρισμός, η αύξηση του ΑΕΠ και τα ποσοστά απασχόλησης, επηρεάζουν τις αποφάσεις των κεντρικών τραπεζών σχετικά με τη νομισματική πολιτική, επηρεάζοντας τα επιτόκια σε σημαντικό βαθμό. Κάθε τράπεζα οφείλει να ακολουθεί τις πολιτικές των κεντρικών τραπεζών. Έτσι, οι ενέργειες που λαμβάνουν οι κεντρικές τράπεζες, όπως οι προσαρμογές των επιτοκίων και η ποσοτική χαλάρωση, επηρεάζουν άμεσα τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια. Περαιτέρω, πολύ συχνά οι προσδοκίες που δημιουργούνται σχετικά με τα μελλοντικά ποσοστά πληθωρισμού επηρεάζουν τις προσδοκίες για τα επιτόκια. Ο υψηλότερος αναμενόμενος πληθωρισμός μπορεί να οδηγήσει τελικά σε υψηλότερα επιτόκια. Εκτός από τις κεντρικές τράπεζες, οι παγκόσμιοι οικονομικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των γεωπολιτικών γεγονότων και των διεθνών οικονομικών τάσεων, μπορούν να επηρεάσουν τα επιτόκια σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι επιπτώσεις που μπορεί να προκύψουν βάσει των παραπάνω παραγόντων είναι ποικίλες. Γενικότερα, η αύξηση των επιτοκίων οδηγεί σε μείωση της αγοραίας αξίας των υφιστάμενων ομολόγων, προκαλώντας κεφαλαιακές απώλειες για τους κατόχους ομολόγων. Αντίθετα, η πτώση των επιτοκίων μπορεί να οδηγήσει σε κεφαλαιακά κέρδη. Οι δανειολήπτες αντιμετωπίζουν κίνδυνο επιτοκίου, καθώς οι μεταβολές των επιτοκίων μπορούν να επηρεάσουν το κόστος του δανεισμού. Τα δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο επηρεάζονται άμεσα από τις μεταβολές των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αντιμετωπίζουν κίνδυνο επιτοκίου στο καθαρό περιθώριο επιτοκίου τους - τη διαφορά μεταξύ των τόκων που κερδίζουν από

τα περιουσιακά στοιχεία και των τόκων που πληρώνουν για τις υποχρεώσεις. Οι μεταβολές των επιτοκίων μπορούν να επηρεάσουν την κερδοφορία.

Επομένως, εφόσον έχει γίνει κατανοητό πως μπορεί να προκύψει ο κίνδυνος επιτοκίου και ποιες είναι οι επιπτώσεις του, προχωρώντας θα γίνει αναφορά στους τρόπους διαχείρισης του.

Η Διαχείριση στοιχείων ενεργητικού-υποχρεώσεων(ALM) περιλαμβάνει τη στρατηγική διαχείριση του μείγματος στοιχείων ενεργητικού και παθητικού για τον έλεγχο του κινδύνου επιτοκίου. Αυτό περιλαμβάνει την αντιστοίχιση της διάρκειας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων. Επιπλέον, τα παράγωγα επιτοκίων, όπως οι συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αντιστάθμιση του κινδύνου επιτοκίου. Τα συγκεκριμένα μέσα επιτρέπουν στις οντότητες να διαχειρίζονται την έκθεση στις διακυμάνσεις των επιτοκίων. Σημαντική είναι και η διαχείριση της διάρκειας καθώς μετρά την ευαισθησία μιας επένδυσης σταθερού εισοδήματος στις μεταβολές των επιτοκίων. Η προσαρμογή της διάρκειας ενός χαρτοφυλακίου μπορεί να συμβάλει στη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου. Ένας άλλος τρόπος αποτελεί η επένδυση σε τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου ή σε μέσα με ρυθμιζόμενο επιτόκιο μπορεί να παρέχει έναν βαθμό προστασίας από την άνοδο των επιτοκίων. Πολλές επιχειρήσεις διενεργούν δοκιμές αντοχής, οι οποίες βοηθούν στην αξιολόγηση των επιπτώσεων ακραίων μεταβολών των επιτοκίων σε ένα χαρτοφυλάκιο ή χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Αυτό παρέχει πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων και τις στρατηγικές μετριασμού του κινδύνου.

Αυτή η μη προβλεψιμότητα προσθέτει ένα επίπεδο πολυπλοκότητας στη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου και θα πρέπει να προβληματίζει τον κόσμο καθώς οι κινήσεις των επιτοκίων επηρεάζονται από πληθώρα παραγόντων, γεγονός που καθιστά εγγενώς δύσκολη την πρόβλεψή τους. Βέβαια, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα πρέπει να περιηγηθούν στις κανονιστικές απαιτήσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου. Η συμμόρφωση με τις κανονιστικές οδηγίες είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Ο κίνδυνος επιτοκίου αποτελεί αναπόσπαστη πτυχή των χρηματοπιστωτικών αγορών, επηρεάζοντας διάφορους συμμετέχοντες σε όλους τους τομείς. Είτε πρόκειται για τη διαχείριση επενδυτικών χαρτοφυλακίων, είτε για την πλοήγηση στο κόστος δανεισμού, είτε για την καθοδήγηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η κατανόηση και η προληπτική διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου αποτελούν βασικά στοιχεία της χρηματοοικονομικής στρατηγικής. Μέσω αποτελεσματικών πρακτικών διαχείρισης κινδύνου, οι συμμετέχοντες στην αγορά μπορούν να προσπαθήσουν να μετριάσουν τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις των διακυμάνσεων των επιτοκίων και να αξιοποιήσουν ευκαιρίες σε δυναμικά οικονομικά περιβάλλοντα.

4.3.2.1. Ανάλυση Χάσματος (Gap Analysis)

Η Gap Analysis για τον κίνδυνο επιτοκίου είναι μια τεχνική χρηματοοικονομικής διαχείρισης που χρησιμοποιείται από τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την αξιολόγηση και τη διαχείριση της έκθεσής τους σε μεταβολές των επιτοκίων. Η ανάλυση περιλαμβάνει τη μέτρηση της διαφοράς ή του χάσματος μεταξύ των ευαίσθητων στα επιτόκια περιουσιακών στοιχείων και των ευαίσθητων στα επιτόκια υποχρεώσεων εντός ενός συγκεκριμένου χρονικού ορίζοντα. Ο πρωταρχικός στόχος της ανάλυσης αυτής είναι να αξιολογηθεί η πιθανή επίδραση των μεταβολών των επιτοκίων στα καθαρά έσοδα από τόκους και στην οικονομική αξία των ιδίων κεφαλαίων του ιδρύματος.

Η Gap Analysis αποτελείται από δυο συνιστώσες :

1. Στοιχεία ενεργητικού ευαίσθητα στα επιτόκια (ISA):

Τα ευαίσθητα στα επιτόκια περιουσιακά στοιχεία είναι χρηματοπιστωτικά μέσα των οποίων οι αποδόσεις επηρεάζονται από τις μεταβολές των επιτοκίων. Παραδείγματα αποτελούν τα δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου, τα ενυπόθηκα δάνεια ρυθμιζόμενου επιτοκίου και ορισμένα είδη επενδυτικών τίτλων.

2. Υποχρεώσεις ευαίσθητες σε τόκους (ISL):

Οι ευαίσθητες στα επιτόκια υποχρεώσεις είναι χρηματοπιστωτικά μέσα των οποίων το κόστος επηρεάζεται από τις μεταβολές των επιτοκίων. Παραδείγματα περιλαμβάνουν καταθέσεις με κυμαινόμενο επιτόκιο, βραχυπρόθεσμα δάνεια και ορισμένους τύπους χρεογράφων

Το Gap υπολογίζεται ως εξής:

Gap = Ευαίσθητα σε τόκους στοιχεία ενεργητικού (ISA) - Ευαίσθητες σε τόκους υποχρεώσεις (ISL)

Το χάσμα μπορεί να εκφραστεί τόσο σε απόλυτα ποσά (π.χ. δολάρια) όσο και ως ποσοστό του συνολικού ενεργητικού.

Από την παραπάνω εξίσωση μπορούν να προκύψουν οι εξής τύποι χάσματος:

➤ Θετικό χάσμα:

Όταν τα τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία υπερβαίνουν τις τοκοφόρες υποχρεώσεις. Σε αυτό το σενάριο, το ίδρυμα είναι περισσότερο εκτεθειμένο στην αύξηση των επιτοκίων, καθώς τα έσοδα από τόκους θα αυξηθούν πιθανότατα περισσότερο από τα έξοδα τόκων.

➤ Αρνητικό χάσμα:

Όταν οι ευαίσθητες στους τόκους υποχρεώσεις υπερβαίνουν τα ευαίσθητα στους τόκους περιουσιακά στοιχεία. Σε αυτή την περίπτωση, το ίδρυμα είναι περισσότερο

εκτεθειμένο σε πτώση των επιτοκίων, καθώς τα έξοδα τόκων θα μειωθούν πιθανότατα περισσότερο από τα έσοδα τόκων.

➤ Μηδενικό χάσμα:

Όταν τα στοιχεία ενεργητικού που είναι ευαίσθητα στους τόκους είναι ίσα με τις υποχρεώσεις που είναι ευαίσθητες στους τόκους. Η κατάσταση αυτή υποδηλώνει ισορροπημένη έκθεση στις μεταβολές των επιτοκίων, καθώς οι μεταβολές στα έσοδα από τόκους και στα έξοδα τόκων αναμένεται να είναι ανάλογες.

Η ανάλυση του χάσματος βοηθά στην αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων των μεταβολών των επιτοκίων στο καθαρό εισόδημα από τόκους. Οι θετικές θέσεις χάσματος υποδηλώνουν δυνατότητες αύξησης των καθαρών εσόδων από τόκους σε περιβάλλοντα με αυξανόμενα επιτόκια, ενώ οι αρνητικές θέσεις χάσματος υποδηλώνουν πιθανά κέρδη σε περιβάλλοντα με μειούμενα επιτόκια.

Παρακάτω φαίνεται ο τρόπος που παρουσιάζει την έκθεση στον Κίνδυνο Επιτοκίου η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από τις Οικονομικές Καταστάσεις, χρησιμοποιώντας την GAP Analysis.

Επιτοκιακός κίνδυνος (Gap Analysis) της 31.12.2022

Ποσά σε €	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη τοκοφόρες απαιτήσεις	Σύνολο
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							
Ταμείο και διαθέσιμα στις τράπεζες	-	-	9.247.939	-	-	170.278	9.418.217
Απαιτήσεις κατά πελατών	689.895.083	-	-	-	-	-	689.895.083
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	-	-	-	-	-	95.775	95.775
Σύνολο ενεργητικού	689.895.083	-	9.247.939	-	-	266.053	699.409.075
ΠΑΘΗΤΙΚΟ							
Εκδοθείσες ομολογίες	(476.053.860)	-	-	-	-	(159.022)	(476.212.882)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	-	-	-	-	-	(6.522.810)	(6.522.810)
Λοιπά στοιχεία παθητικού	-	-	-	-	-	(1.777.906)	(1.777.906)
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	(1.710)	(3.432)	(13.304)	(48.535)	(27.850)	-	(94.831)
Υποχρεώσεις προς χρηματ. ιδρύματα	-	-	(106.280.783)	-	-	-	(106.280.783)
Σύνολο παθητικού	(476.055.570)	(3.432)	(106.294.087)	(48.535)	(27.850)	(8.459.738)	(590.889.212)
Ανάλυση διαφοράς επιτοκίων απαιτήσεων και υποχρεώσεων	213.839.513	(3.432)	(97.046.148)	(48.535)	(27.850)	(8.193.685)	108.519.863

Επιτοκιακός κίνδυνος (Gap Analysis) της 31.12.2021

Ποσά σε €	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη τοκοφόρες απαιτήσεις	Σύνολο
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							
Ταμείο και διαθέσιμα στις τράπεζες	-	-	28.139.993	-	-	5.666	28.145.659
Απαιτήσεις κατά πελατών	578.201.289	-	-	-	-	-	578.201.289
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	-	-	-	-	-	60.596	60.596
Σύνολο ενεργητικού	578.201.289	-	28.139.993	-	-	66.262	606.407.544
ΠΑΘΗΤΙΚΟ							
Εκδοθείσες ομολογίες	(412.824.368)	-	-	-	-	(77.241)	(412.901.609)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	-	-	-	-	-	(8.463.742)	(8.463.742)
Λοιπά στοιχεία παθητικού	-	-	-	-	-	(1.667.209)	(1.667.209)
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	(4.617)	(13.967)	(34.816)	(185.742)	(63.732)	-	(302.874)
Υποχρεώσεις προς χρηματ. ιδρύματα	-	-	(87.029.419)	-	-	-	(87.029.419)
Σύνολο παθητικού	(412.828.985)	(13.967)	(87.064.235)	(185.742)	(63.732)	(10.208.192)	(510.364.853)
Ανάλυση διαφοράς επιτοκίων απαιτήσεων και υποχρεώσεων	165.372.304	(13.967)	(58.924.242)	(185.742)	(63.732)	(10.141.930)	96.042.691

Εικόνα 5: Επιτοκιακός Κίνδυνος

4.3.3. Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές

Ο κίνδυνος από τις μεταβολές των τιμών, που συχνά αναφέρεται ως κίνδυνος τιμής, αποτελεί κεντρική έννοια στη διαχείριση του κινδύνου αγοράς. Περιλαμβάνει το ενδεχόμενο οικονομικής ζημίας που προκύπτει από τις διακυμάνσεις των τιμών των διαφόρων χρηματοπιστωτικών μέσων και περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στις αγορές. Ο κίνδυνος τιμών είναι διάχυτος σε διάφορες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων και η κατανόηση της δυναμικής του

είναι ζωτικής σημασίας για τους επενδυτές, τους εμπόρους και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Ο κίνδυνος τιμής συνδέεται στενά με τη μεταβλητότητα, η οποία μετρά την έκταση των διακυμάνσεων των τιμών των χρηματοπιστωτικών μέσων. Η υψηλή μεταβλητότητα συνεπάγεται μεγαλύτερες και συχνότερες μεταβολές των τιμών, αυξάνοντας το ενδεχόμενο οικονομικών κερδών ή ζημιών. Οι διάφοροι τύποι περιουσιακών στοιχείων παρουσιάζουν διαφορετικό βαθμό ευαισθησίας στις συνθήκες της αγοράς. Οι μετοχές (μετοχές), για παράδειγμα, είναι συχνά πιο ευαίσθητες σε οικονομικούς παράγοντες και στο κλίμα της αγοράς, οδηγώντας σε υψηλότερο κίνδυνο τιμών σε σύγκριση με πιο σταθερά περιουσιακά στοιχεία όπως τα κρατικά ομόλογα. Πολλοί είναι οι παράγοντες που συμβάλλουν στον κίνδυνο τιμής, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών δεικτών, των γεωπολιτικών γεγονότων, των επιτοκίων, της δυναμικής της προσφοράς και της ζήτησης και του κλίματος των επενδυτών. Η κατανόηση αυτών των παραγόντων είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση και τη διαχείριση του κινδύνου τιμής.

Εφόσον ο κίνδυνος τιμών μετοχών αναφέρεται στο ενδεχόμενο μεταβολών στην αξία αυτών, σαφώς θα επηρεάζεται από παράγοντες όπως οι επιδόσεις των εταιρειών, οι οικονομικές συνθήκες, οι τάσεις του κλάδου και το ευρύτερο κλίμα της αγοράς. Οι επενδυτές σε μετοχές είναι εκτεθειμένοι στις διακυμάνσεις των τιμών των μετοχών. Δηλαδή, οι μεταβολές των επιτοκίων επηρεάζουν τις τιμές των τίτλων σταθερού εισοδήματος, όπως τα ομόλογα. Αυτό προκύπτει διότι οι τιμές των ομολόγων κινούνται αντιστρόφως ανάλογα με τα επιτόκια, πράγμα που σημαίνει ότι η άνοδος των επιτοκίων μπορεί να οδηγήσει σε πτώση των τιμών των ομολόγων και το αντίστροφο. Ο κίνδυνος επιτοκίου επηρεάζει τόσο τους επενδυτές όσο και τους εκδότες ομολόγων. Μια άλλη κατηγορία αποτελούν τα εμπορεύματα, συμπεριλαμβανομένων των μετάλλων, της ενέργειας και των γεωργικών προϊόντων, υπόκεινται σε κίνδυνο τιμών. Η δυναμική της προσφοράς και της ζήτησης, τα γεωπολιτικά γεγονότα και οι καιρικές συνθήκες μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τις τιμές των εμπορευμάτων. Ο κίνδυνος αυτός έχει σημασία για τους παραγωγούς, τους καταναλωτές και τους επενδυτές στις αγορές βασικών εμπορευμάτων. Τα παράγωγα μέσα, όπως τα δικαιώματα προαίρεσης και τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, αντλούν την αξία τους από τα υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία. Οι μεταβολές στις τιμές αυτών των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων συμβάλλουν στον κίνδυνο τιμών στα παράγωγα. Οι έμποροι και οι επενδυτές που χρησιμοποιούν παράγωγα εκτίθενται στις μεταβολές της αγοράς.

Βασικοί τρόποι διαχείρισης κινδύνου αποτελούν η διαφοροποίηση και η αντιστάθμιση. Η διαφοροποίηση ενός χαρτοφυλακίου περιλαμβάνει τη διασπορά των επενδύσεων σε διαφορετικές κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων, κλάδους και γεωγραφικές περιοχές. Έτσι, επιτυγχάνεται μείωση του κινδύνου συγκέντρωσης και μετριασμός των επιπτώσεων των δυσμενών κινήσεων των τιμών σε οποιαδήποτε μεμονωμένη αγορά. Η αντιστάθμιση περιλαμβάνει τη χρήση χρηματοπιστωτικών μέσων, όπως δικαιώματα προαίρεσης, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης και άλλα παράγωγα, για την αντιστάθμιση πιθανών ζημιών σε μια επένδυση με τη λήψη αντίθετης θέσης σε μια άλλη. Οι στρατηγικές αντιστάθμισης αποσκοπούν στην προστασία από δυσμενείς κινήσεις των τιμών. Επιπρόσθετα, μέσω της ενδεδειγμένης έρευνας και ανάλυσης των τάσεων της αγοράς, των οικονομικών δεικτών και των ειδικών παραγόντων που

επηρεάζουν τις τιμές των περιουσιακών στοιχείων είναι απαραίτητη. Η τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων βασίζεται στη βαθιά κατανόηση των παραγόντων που οδηγούν στις κινήσεις των τιμών. Τέλος, οι επενδυτές μπορούν να χρησιμοποιούν εντολές stop-loss για την αυτόματη πώληση ενός τίτλου όταν η τιμή του πέσει σε ένα προκαθορισμένο επίπεδο. Η στρατηγική αυτή συμβάλλει στον περιορισμό των ζημιών, ενεργοποιώντας τις πωλήσεις ως απάντηση στις δυσμενείς κινήσεις των τιμών.

Συμπερασματικά, ο κίνδυνος τιμών είναι μια δυναμική και εγγενής πτυχή των χρηματοπιστωτικών αγορών. Η επιτυχής διαχείριση αυτού του κινδύνου απαιτεί συνδυασμό συνετών πρακτικών διαχείρισης κινδύνου, συνεχή ανάλυση και προσαρμοστικότητα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς. Οι επενδυτές και οι συμμετέχοντες στην αγορά που έχουν επίγνωση του κινδύνου τιμών μπορούν να είναι σε θέση να περιηγηθούν στις αβεβαιότητες της αγοράς και να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για την επίτευξη των οικονομικών τους στόχων.

Συγκεκριμένα, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, όπως δημοσίευσε στις Οικονομικές της Καταστάσεις το 2022, δεν εκτίθεται σε κινδύνους μεταβολής τιμών λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων της Εταιρίας καθώς δεν κατέχει χρεόγραφα ή άλλα αγαθά που να διαπραγματεύονται σε χρηματιστηριακές αγορές.

4.4 Κίνδυνος Ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι μια κρίσιμη πτυχή της διαχείρισης του χρηματοοικονομικού κινδύνου που προκύπτει από την πιθανότητα να μην είναι κανείς σε θέση να αγοράσει ή να πουλήσει γρήγορα περιουσιακά στοιχεία στην αγορά χωρίς να προκληθεί σημαντικός αντίκτυπος στις τιμές τους. Με απλούστερους όρους, είναι ο κίνδυνος που μπορεί να αντιμετωπίσει ένας επενδυτής ή μια οντότητα όταν προσπαθεί να μετατρέψει ένα περιουσιακό στοιχείο σε μετρητά ή να αγοράσει ένα περιουσιακό στοιχείο χωρίς να προκαλέσει σημαντική μεταβολή στην τιμή του. Η ρευστότητα είναι εξαιρετικά σημαντική για την ομαλή λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών και οι διαταραχές μπορούν να έχουν εκτεταμένες συνέπειες για τους επενδυτές και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Μια βασική συνιστώσα του κινδύνου ρευστότητας αποτελεί η ρευστότητα της αγοράς, η οποία αναφέρεται στην ευκολία με την οποία ένα περιουσιακό στοιχείο μπορεί να αγοραστεί ή να πωληθεί στην αγορά χωρίς να προκληθεί ουσιαστική μεταβολή στην τιμή του. Τα περιουσιακά στοιχεία με υψηλή ρευστότητα, όπως τα κύρια νομίσματα και οι μετοχές που αποτελούν αντικείμενο ενεργούς διαπραγμάτευσης, μπορούν εύκολα να αγοραστούν ή να πωληθούν με ελάχιστο αντίκτυπο στις τιμές. Τα μη ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία, από την άλλη πλευρά, ενδέχεται να παρουσιάζουν σημαντικές μεταβολές στις τιμές όταν αυξάνονται οι όγκοι συναλλαγών. Διαφορετικοί τύποι περιουσιακών στοιχείων έχουν διαφορετικό βαθμό ρευστότητας. Για παράδειγμα, τα κρατικά ομόλογα από σταθερές οικονομίες είναι γενικά πιο ρευστά από τα ομόλογα που εκδίδονται από μικρότερες εταιρείες. Ομοίως, οι μετοχές μεγάλης κεφαλαιοποίησης είναι συχνά πιο ρευστές από τις μετοχές μικρότερων εταιρειών.

Επιπλέον, η ρευστότητα χρηματοδότησης αφορά την ικανότητα μιας οντότητας να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις. Επικεντρώνεται λοιπόν, στην πρόσβαση σε αρκετά μετρητά ή ρευστά περιουσιακά στοιχεία για την κάλυψη λειτουργικών και χρηματοοικονομικών αναγκών. Η έλλειψη ρευστότητας χρηματοδότησης μπορεί να οδηγήσει σε οικονομική δυσπραγία και πιθανή αφερεγγυότητα.

Πολύ σημαντικές είναι οι συνθήκες της αγοράς καθώς μπορούν να επηρεαστούν από τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες, το κλίμα της αγοράς και τα παγκόσμια γεγονότα. Σε περιόδους οικονομικής αβεβαιότητας ή χρηματοοικονομικής πίεσης, η ρευστότητα της αγοράς τείνει να μειώνεται, καθώς οι επενδυτές αποφεύγουν περισσότερο τον κίνδυνο.

Ένα κραυγαλέο και αρκετά πρόσφατο παράδειγμα οικονομικής αβεβαιότητας αποτελεί η πανδημία του ιού Covid-19. Η πανδημία προκάλεσε σημαντική μεταβλητότητα στην αγορά, καθώς η αβεβαιότητα σχετικά με τον οικονομικό αντίκτυπο του ιού οδήγησε σε ταχείες και ενίοτε δραματικές μεταβολές στις τιμές των περιουσιακών στοιχείων. Η αυξημένη μεταβλητότητα μπορεί να επηρεάσει τη ρευστότητα της αγοράς, καθώς οι επενδυτές μπορεί να γίνουν πιο διστακτικοί στη συμμετοχή τους στις συναλλαγές, ιδίως σε περιόδους αυξημένης αβεβαιότητας. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι συμμετέχοντες στην αγορά αντιμετώπισαν όντως προκλήσεις που σχετίζονταν με τη ρευστότητα κατά τη διάρκεια ορισμένων φάσεων της πανδημίας και οι κεντρικές τράπεζες σε παγκόσμιο επίπεδο εφάρμοσαν μέτρα για την ενίσχυση της ρευστότητας και τη σταθεροποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Η πανδημία χρησιμεύει ως ένα σύνθετο παράδειγμα όπου πολλαπλοί παράγοντες κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ρευστότητας, ήταν αλληλένδετοι και επηρεάστηκαν από πρωτοφανή παγκόσμια γεγονότα.

Συνεχίζοντας, τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων, όπως ο όγκος συναλλαγών τους, το βάθος της αγοράς και η πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη, επηρεάζουν τη ρευστότητά τους. Τα λιγότερο διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία ή εκείνα με πολύπλοκες δομές ενδέχεται να είναι πιο επιρρεπή στον κίνδυνο ρευστότητας. Οι ξαφνικές και μεγάλης κλίμακας εξαγορές ή πωλήσεις από τους επενδυτές μπορεί να οδηγήσουν σε προκλήσεις ρευστότητας. Εάν πολλοί επενδυτές προσπαθήσουν να πουλήσουν ταυτόχρονα το ίδιο περιουσιακό στοιχείο, αυτό μπορεί να επιβαρύνει τη ρευστότητα της αγοράς και να οδηγήσει σε σημαντικές διακυμάνσεις των τιμών. Οι κανονιστικές αλλαγές ή παρεμβάσεις μπορούν να επηρεάσουν τη ρευστότητα της αγοράς. Για παράδειγμα, κανονιστικοί περιορισμοί σε ορισμένες πρακτικές διαπραγμάτευσης ή αλλαγές στις κεφαλαιακές απαιτήσεις μπορούν να επηρεάσουν την ικανότητα των συμμετεχόντων στην αγορά να παρέχουν ρευστότητα.

Η ύπαρξη ενός μείγματος ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων μπορεί να ενισχύσει τη συνολική ρευστότητα του χαρτοφυλακίου. Επομένως, η διαφοροποίηση των επενδύσεων σε διάφορες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων και περιοχές μπορεί να συμβάλει στον μετριασμό του κινδύνου ρευστότητας. Ακόμα περισσότερο, η διενέργεια δοκιμών αντοχής, η οποία περιλαμβάνει την προσομοίωση δυσμενών σεναρίων της αγοράς για την αξιολόγηση των επιπτώσεων στη ρευστότητα βοηθά στον εντοπισμό των τρωτών σημείων και στην ανάπτυξη σχεδίων έκτακτης ανάγκης. Η

τακτική παρακολούθηση των μετρήσεων ρευστότητας και οι μηχανισμοί υποβολής εκθέσεων είναι ουσιώδεις για τον έγκαιρο εντοπισμό πιθανών προκλήσεων ρευστότητας. Αυτό επιτρέπει την άμεση ανάληψη δράσης και τον μετριασμό των κινδύνων. Επιπρόσθετα, αναπτύσσονται σχέδια έκτακτης ανάγκης με σκοπό την πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης σε περιόδους μειωμένης ρευστότητας. Η συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας είναι ζωτικής σημασίας. Αυτό περιλαμβάνει την τήρηση των απαιτήσεων για τον δείκτη κάλυψης ρευστότητας (LCR) και τον δείκτη καθαρής σταθερής χρηματοδότησης (NSFR) για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι εγγενώς απρόβλεπτος και οι ξαφνικές αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς μπορεί να οδηγήσουν σε απροσδόκητες προκλήσεις ρευστότητας. Όπως είναι αντιληπτό, ο κίνδυνος ρευστότητας δεν απομονώνεται σε μεμονωμένες αγορές καθώς μπορεί να επηρεαστεί από τις παγκόσμιες οικονομικές συνθήκες.

Η διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας είναι μια δυναμική διαδικασία που απαιτεί συνεχή αξιολόγηση, προσαρμοστικότητα και συνολική κατανόηση της δυναμικής της αγοράς. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι επενδυτές και οι οντότητες που δραστηριοποιούνται στις χρηματοπιστωτικές αγορές χρησιμοποιούν διάφορες στρατηγικές για να διαχειρίζονται τον κίνδυνο ρευστότητας και να διασφαλίζουν ότι μπορούν να ανταποκριθούν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις σε διαφορετικές συνθήκες της αγοράς.

Όμοια με τη Gap Analysis που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κινδύνου επιτοκίου, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος για τον υπολογισμό του κινδύνου ρευστότητας πραγματοποιεί Ανάλυση Ληκτοτήτων Ρευστότητας (liquidity gap analysis). Δηλαδή, υπολογίζει χρηματοροές που αντλούνται μέσα από τα στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού ταξινομημένα ανά χρονική περίοδο.

Ανάλυση ανοίγματος ρευστότητας της 31.12.2022

Ποσά σε €	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Ταμείο και διαθέσιμα στις τράπεζες	9.418.217	-	-	-	-	9.418.217
Απαιτήσεις κατά πελατών	277.927.971	239.549.973	169.694.431	2.722.708	-	689.895.083
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	-	-	95.775	-	-	95.775
Σύνολο	287.346.188	239.549.973	169.790.206	2.722.708	-	699.409.075
ΠΑΘΗΤΙΚΟ						
Εκδοθείσες ομολογίες	(82.959.090)	-	-	(393.253.792)	-	(476.212.882)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	(6.522.810)	-	-	-	-	(6.522.810)
Λοιπά στοιχεία παθητικού	(1.777.906)	-	-	-	-	(1.777.906)
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	(1.710)	(3.432)	(13.304)	(48.535)	(27.850)	(94.831)
Υποχρεώσεις προς χρηματ. ιδρύματα	(86.280.783)	(20.000.000)	-	-	-	(106.280.783)
Σύνολο	(177.542.299)	(20.003.432)	(13.304)	(393.302.327)	(27.850)	(590.889.212)
Άνοιγμα ρευστότητας	109.803.889	219.546.541	169.776.902	(390.579.619)	(27.850)	108.519.863

Ανάλυση ανοίγματος ρευστότητας της 31.12.2021

Ποσά σε €	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Ταμείο και διαθέσιμα στις τράπεζες	28.145.659	-	-	-	-	28.145.659
Απαιτήσεις κατά πελατών	235.334.307	203.280.430	137.875.698	1.710.854	-	578.201.289
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	-	-	60.596	-	-	60.596
Σύνολο	263.479.966	203.280.430	137.936.294	1.710.854	-	606.407.544
ΠΑΘΗΤΙΚΟ						
Εκδοθείσες ομολογίες	(82.959.090)	-	-	(329.942.519)	-	(412.901.609)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	(8.463.742)	-	-	-	-	(8.463.742)
Λοιπά στοιχεία παθητικού	(1.667.209)	-	-	-	-	(1.667.209)
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	(4.617)	(13.967)	(34.816)	(185.742)	(63.732)	(302.874)
Υποχρεώσεις προς χρηματ. ιδρύματα	(37.029.419)	(10.000.000)	(40.000.000)	-	-	(87.029.419)
Σύνολο	(130.124.077)	(10.013.967)	(40.034.816)	(330.128.261)	(63.732)	(510.364.853)
Άνοιγμα ρευστότητας	133.355.889	193.266.463	97.901.478	(328.417.407)	(63.732)	96.042.691

Εικόνα 6: Κίνδυνοι Ρευστότητας

Πηγή : Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος 2022.

4.5 Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος αναφέρεται στην πιθανή απώλεια ή ζημία που μπορεί να προκύψει από ανεπαρκείς ή αποτυχημένες εσωτερικές διαδικασίες, συστήματα, ανθρώπους και εξωτερικά γεγονότα. Περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα κινδύνων που απορρέουν από τις καθημερινές λειτουργίες ενός οργανισμού και μπορεί να επηρεάσει την οικονομική του υγεία, τη φήμη του και την ικανότητά του να επιτύχει τους στόχους

του. Ο λειτουργικός κίνδυνος είναι μία από τις βασικές κατηγορίες κινδύνου μαζί με τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς και τον κίνδυνο ρευστότητας.

Όπως αναφέρθηκε, ο λειτουργικός κίνδυνος μπορεί να έχει διάφορες πτυχές και πηγές. Ξεκινώντας, μια πηγή του λειτουργικού κινδύνου αποτελούν οι εσωτερικές διεργασίες, διαδικασίες και συστήματα ενός οργανισμού. Αυτό περιλαμβάνει λάθη, παραλείψεις ή βλάβες στις λειτουργικές ροές εργασίας. Ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας είναι ο ανθρώπινος. Τα ανθρώπινα λάθη, είτε εκούσια είτε ακούσια, αποτελούν σημαντική συνιστώσα του επιχειρησιακού κινδύνου. Οι λόγοι που μπορεί να συμβούν τα ανθρώπινα λάθη είναι ποικίλοι και πολλές φορές μη ξεκάθαροι. Για παράδειγμα, λάθη που γίνονται από υπαλλήλους, ανεπαρκή εκπαίδευση ή ανήθικη συμπεριφορά. Όμως, εκτός από την ανθρώπινη παρουσία, οι χρηματοοικονομικές εταιρίες απαρτίζονται από συστήματα και τεχνολογία. Ο λειτουργικός κίνδυνος προκύπτει από διαταραχές ή αποτυχίες στα συστήματα τεχνολογίας πληροφοριών, στις υποδομές ή σε άλλα τεχνολογικά στοιχεία ενός οργανισμού. Αυτό θα μπορούσε να προκύψει από επιθέσεις στον κυβερνοχώρο, δυσλειτουργίες συστημάτων ή ανεπαρκή τεχνολογική υποδομή. Επιπλέον, η μη συμμόρφωση με νόμους, κανονισμούς ή πρότυπα του κλάδου μπορεί να οδηγήσει σε λειτουργικό κίνδυνο. Οι νομικές και κανονιστικές κυρώσεις, τα πρόστιμα ή οι νομικές ενέργειες μπορεί να έχουν οικονομικές συνέπειες και συνέπειες για τη φήμη του οργανισμού. Πολλές φορές, συμβαίνουν γεγονότα που δεν οφείλονται καθαυτά στην επιχείρηση, όμως μπορούν να προκαλέσουν λειτουργικό κίνδυνο. Όπως, φυσικές καταστροφές, πολιτική αστάθεια ή παγκόσμια οικονομική ύφεση. Τα γεγονότα αυτά μπορούν να διαταράξουν τις λειτουργίες, τις αλυσίδες εφοδιασμού ή τις συνθήκες της αγοράς.

Ακόμα παραπάνω, οι δόλιες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της υπεξαίρεσης, της κλοπής ή της απάτης στον κυβερνοχώρο, αποτελούν παραδείγματα λειτουργικού κινδύνου. Τα ανεπαρκή μέτρα ασφαλείας μπορεί να εκθέσουν έναν οργανισμό σε κινδύνους που σχετίζονται με παραβιάσεις δεδομένων και μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση. Τέλος, η αρνητική δημοσιότητα, η δημόσια αντίληψη και η βλάβη της φήμης ενός οργανισμού αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του λειτουργικού κινδύνου. Η βλάβη της φήμης μπορεί να έχει μακροχρόνιες επιπτώσεις στην εμπιστοσύνη των πελατών και στην αξία του εμπορικού σήματος

Οι οργανισμοί στη προσπάθεια τους να ελαχιστοποιήσουν τον λειτουργικό κίνδυνο πρέπει να εντοπίζουν και να αξιολογούν τις πιθανές πηγές αυτού. Επομένως, αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει την αξιολόγηση των εσωτερικών διαδικασιών, των ανθρώπινων παραγόντων, των τεχνολογικών τρωτών σημείων και των εξωτερικών απειλών. Η εφαρμογή αποτελεσματικών ελέγχων και μέτρων μετριασμού είναι απαραίτητη για τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου. Για να επιτευχθεί αυτό, ενισχύονται οι εσωτερικοί έλεγχοι, γίνεται συνεχής επένδυση στην τεχνολογία και καθιερώνονται ισχυρές διαδικασίες συμμόρφωσης. Ορισμένοι οργανισμοί επιλέγουν να μεταφέρουν μέρος του λειτουργικού τους κινδύνου μέσω της ασφάλισης. Εξειδικευμένα ασφαλιστικά προϊόντα, όπως η ασφάλιση διακοπής εργασιών ή η ασφάλιση στον κυβερνοχώρο, μπορούν να παρέχουν οικονομική προστασία έναντι ορισμένων λειτουργικών κινδύνων. Ακόμη περισσότερο, η ανάπτυξη και η τακτική

δοκιμή σχεδίων διαχείρισης κρίσεων και επιχειρησιακής συνέχειας βοηθά τους οργανισμούς να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε απροσδόκητα γεγονότα, ελαχιστοποιώντας τον αντίκτυπο των λειτουργικών διαταραχών.

Τα προγράμματα κατάρτισης και οι πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης μπορούν να συμβάλουν στον μετριασμό των επιχειρησιακών κινδύνων που σχετίζονται με τον άνθρωπο. Η εκπαίδευση των εργαζομένων σχετικά με τις κατάλληλες διαδικασίες, τη δεοντολογική συμπεριφορά και τα μέτρα ασφαλείας είναι ζωτικής σημασίας. Όπως γίνεται κατανοητό σύμφωνα με τα παραπάνω, η διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου είναι μια δυναμική και συνεχής διαδικασία, η οποία απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των ποικίλων πηγών κινδύνου που μπορούν να επηρεάσουν τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Η αποτελεσματική διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου συμβάλλει στην ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητα του οργανισμού απέναντι σε απρόβλεπτες προκλήσεις.

4.6. Κεφαλαιακή Επάρκεια

Η κεφαλαιακή επάρκεια αναφέρεται στην επάρκεια των κεφαλαίων ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος για την κάλυψη των κινδύνων και των πιθανών ζημιών του. Στο πλαίσιο των τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, το κεφάλαιο χρησιμεύει ως μαξιλάρι για την απορρόφηση ζημιών που μπορεί να προκύψουν από διάφορους κινδύνους, όπως ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς και ο λειτουργικός κίνδυνος. Οι ρυθμιστικές αρχές θέτουν ελάχιστα πρότυπα κεφαλαιακής επάρκειας για να διασφαλίσουν ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν επαρκή κεφάλαια για τη διατήρηση της φερεγγυότητας και την προστασία των καταθετών και άλλων ενδιαφερομένων μερών.

Τα βασικά στοιχεία της κεφαλαιακής επάρκειας περιλαμβάνουν ρυθμιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις όπως οι κεντρικές τράπεζες ή οι τραπεζικές αρχές που πρέπει να πληρούν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Οι απαιτήσεις αυτές βασίζονται συχνά σε διεθνή πρότυπα, όπως τα Συμφωνητικά της Βασιλείας. Το κεφάλαιο συνήθως κατηγοριοποιείται σε βαθμίδες με βάση την ποιότητα και τη μονιμότητά του. Συνήθως, το κεφάλαιο της κατηγορίας 1 περιλαμβάνει τις πιο σταθερές μορφές κεφαλαίου, όπως τα κοινά ίδια κεφάλαια, ενώ το κεφάλαιο της κατηγορίας 2 περιλαμβάνει άλλες συμπληρωματικές μορφές κεφαλαίου. Οι κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις συχνά προσδιορίζονται ως ποσοστό των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Διαφορετικοί τύποι περιουσιακών στοιχείων φέρουν διαφορετικούς συντελεστές στάθμισης κινδύνου με βάση την αντιληπτή επικινδυνότητά τους.

Η κεφαλαιακή επάρκεια εκφράζεται συχνά μέσω κεφαλαιακών δεικτών, όπως η απαίτηση της Βασιλείας III για τον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1). Ο δείκτης αυτός συγκρίνει το κεφάλαιο CET1 μιας τράπεζας προς το σταθμισμένο ως προς τον κίνδυνο ενεργητικό της.

Ο κίνδυνος διαχείρισης κεφαλαίου είναι ο κίνδυνος που συνδέεται με τις αποφάσεις και τις στρατηγικές ενός οργανισμού που σχετίζονται με την κεφαλαιακή δομή, την

κατανομή κεφαλαίου και τη συνολική διαχείριση κεφαλαίου. Ενώ το κεφάλαιο είναι απαραίτητο για την απορρόφηση ζημιών, η αποτελεσματική χρήση και κατανομή του είναι κρίσιμες για τη βελτιστοποίηση των οικονομικών επιδόσεων και της σταθερότητας ενός οργανισμού.

Οι αποφάσεις σχετικά με τον τρόπο κατανομής του κεφαλαίου σε διάφορες επιχειρηματικές μονάδες, έργα ή επενδύσεις μπορούν να επηρεάσουν το συνολικό προφίλ κινδύνου και απόδοσης ενός οργανισμού. Οι κακές αποφάσεις κατανομής κεφαλαίου μπορεί να οδηγήσουν σε μη βέλτιστες χρηματοοικονομικές επιδόσεις. Η διαχείριση κεφαλαίου περιλαμβάνει την επιλογή του κατάλληλου μείγματος χρηματοδότησης με δανειακά και ίδια κεφάλαια. Το υπερβολικό χρέος μπορεί να αυξήσει τη χρηματοοικονομική μόχλευση και τον κίνδυνο, ενώ το υπερβολικό μετοχικό κεφάλαιο μπορεί να οδηγήσει σε μια μη βέλτιστη κεφαλαιακή διάρθρωση. Η αποτελεσματική διαχείριση κεφαλαίου ενσωματώνεται στις συνολικές στρατηγικές διαχείρισης κινδύνων. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση των επιπτώσεων των διαφόρων κινδύνων στην κεφαλαιακή επάρκεια και την εφαρμογή μέτρων μετριασμού των κινδύνων.

Οι αποφάσεις διαχείρισης κεφαλαίου μπορούν να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο η αγορά αντιλαμβάνεται έναν οργανισμό. Οι διαφανείς και συνετές πρακτικές διαχείρισης κεφαλαίου συμβάλλουν στην οικοδόμηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και στη διατήρηση μιας θετικής φήμης. Συνοπτικά, η κεφαλαιακή επάρκεια διασφαλίζει ότι ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα διαθέτει επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη των κινδύνων, ενώ ο κίνδυνος διαχείρισης κεφαλαίου επικεντρώνεται στις στρατηγικές αποφάσεις που σχετίζονται με την κατανομή κεφαλαίου, τη χρηματοδότηση και τη συνολική χρηματοοικονομική διαχείριση εντός ενός οργανισμού. Και τα δύο είναι αναπόσπαστα στοιχεία για τη διατήρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και τη βελτιστοποίηση της απόδοσης.

Παρακάτω φαίνεται ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας που χρησιμοποιεί η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος για να υπολογίσει τους κινδύνους κεφαλαίου, σύμφωνα με τις Οικονομικές Καταστάσεις της το 2022.

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021 υπολογίζεται ως εξής:

Ποσά σε € '000	31.12.2022	31.12.2021
Βασικά και συνολικά εποπτικά κεφάλαια	100.288	89.236
Σύνολο σταθμισμένου, έναντι κινδύνων, ενεργητικού	621.633	502.363
Βασικός και συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	16,13%	17,76%

Εικόνα 7:Κεφαλαιακή Επάρκεια

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

5.1 Εισαγωγή

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕ) αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του ελληνικού τραπεζικού τομέα, με πλούσια ιστορία που χρονολογείται από την ίδρυσή της το 1841. Με την πάροδο των ετών, έχει διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, ξεπερνώντας διάφορες προκλήσεις και συμβάλλοντας σημαντικά στο χρηματοπιστωτικό τοπίο.

Η ΕΤΕ ιδρύθηκε με το όραμα να αποτελέσει καταλύτη για την οικονομική ανάπτυξη και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ελλάδα. Η ίδρυσή της συνέπεσε με μια περίοδο σημαντικών οικονομικών και πολιτικών αλλαγών στην περιοχή. Από την ίδρυσή της, η τράπεζα υπήρξε μάρτυρας διαφόρων ιστορικών γεγονότων, συμπεριλαμβανομένων των δύο Παγκόσμιων Πολέμων και του ελληνικού εμφυλίου πολέμου. Παρά τις προκλήσεις αυτές, η ΕΤΕ παρέμεινε βασικός παράγοντας στο χρηματοπιστωτικό τοπίο της χώρας.

Ως μία από τις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες στην Ελλάδα, η ΕΤΕ έχει αποτελέσει ακρογωνιαίο λίθο στη στήριξη της ελληνικής οικονομίας. Ο ρόλος της εκτείνεται πέρα από τις παραδοσιακές τραπεζικές υπηρεσίες, περιλαμβάνοντας ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων. Η τράπεζα λειτουργεί ως ζωτικός σύνδεσμος μεταξύ ιδιωτών, επιχειρήσεων και κυβέρνησης, διευκολύνοντας τις οικονομικές συναλλαγές, τις επενδύσεις και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Το λειτουργικό αποτύπωμα της ΕΤΕ είναι εκτεταμένο, με ένα ισχυρό δίκτυο υποκαταστημάτων και ΑΤΜ σε όλη την Ελλάδα. Αυτή η εκτεταμένη παρουσία εξασφαλίζει την προσβασιμότητα των πελατών σε διάφορες περιοχές, συμβάλλοντας στην ικανότητα της τράπεζας να εξυπηρετεί ένα ποικιλόμορφο πελατολόγιο. Οι δραστηριότητες της τράπεζας καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων της λιανικής τραπεζικής, της εταιρικής τραπεζικής, της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και της επενδυτικής τραπεζικής.

Εκτός από τις εγχώριες δραστηριότητές της, η ΕΤΕ έχει επιχειρήσει να δραστηριοποιηθεί στις διεθνείς αγορές, δημιουργώντας παρουσία μέσω θυγατρικών και υποκαταστημάτων. Αυτή η στρατηγική διεθνοποίησης ευθυγραμμίζεται με την ευρύτερη τάση των παγκόσμιων τραπεζικών ιδρυμάτων να αναζητούν ευκαιρίες πέρα από τις εγχώριες αγορές τους. Οι διεθνείς δραστηριότητες της τράπεζας συμβάλλουν στη συνολική ανθεκτικότητα και διαφοροποίησή της. Η ΕΤΕ διατηρεί κατάστημα στη Κύπρο και θυγατρικές στη Βόρεια Μακεδονία, στην Κύπρο, στη Ρουμανία, στη Βουλγαρία, στο Λουξεμβούργο, στην Ολλανδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σε συνέχεια της σχετικής απόφασης της Τράπεζας το 2021, ο Όμιλος διέκοψε τη λειτουργία του στην Αίγυπτο, στη Μάλτα και στο κατάστημα του Λονδίνου και ως εκ

τούτου το κατάστημα της Αιγύπτου, το κατάστημα του Λονδίνου και οι θυγατρικές NBG Malta Ltd (παλαιότερα γνωστή ως NBG Bank Malta Ltd) και NBG Malta Holdings Ltd, βρίσκονται υπό εκκαθάριση.

5.2 Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος παρέχει ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών για να καλύψει τις ανάγκες της ποικίλης πελατειακής της βάσης. Οι υπηρεσίες λιανικής τραπεζικής περιλαμβάνουν καταθετικούς λογαριασμούς, δάνεια και πιστωτικές κάρτες, που απευθύνονται σε μεμονωμένους πελάτες. Από την πλευρά των επιχειρήσεων, η τράπεζα προσφέρει εξειδικευμένες υπηρεσίες, όπως εταιρικά δάνεια, υπηρεσίες διαχείρισης διαθεσίμων και λύσεις επενδυτικής τραπεζικής. Το τμήμα διαχείρισης πλούτου παρέχει υπηρεσίες σε ιδιώτες υψηλού πλούτου, διαφοροποιώντας περαιτέρω τις ροές εσόδων της τράπεζας.

Ο ελληνικός τραπεζικός τομέας, συμπεριλαμβανομένης της ΕΤΕ, αντιμετώπισε σημαντικές προκλήσεις κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης που εκτυλίχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 2000. Οι οικονομικές αβεβαιότητες, σε συνδυασμό με την κρίση δημόσιου χρέους, δημιούργησαν σοβαρές προκλήσεις για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της χώρας. Η ΕΤΕ, όπως και οι ομοειδείς της, έπρεπε να κινηθεί σε ένα πολύπλοκο περιβάλλον, προσαρμόζοντας τις στρατηγικές της για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις στον ισολογισμό και τις δραστηριότητές της.

Όντας μέρος του ελληνικού τραπεζικού τομέα, η ΕΤΕ λειτουργεί υπό το ρυθμιστικό πλαίσιο που έχει θεσπίσει η Τράπεζα της Ελλάδος, η κεντρική τράπεζα της χώρας. Επιπλέον, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ελληνικές τράπεζες υπόκεινται στους ευρωπαϊκούς τραπεζικούς κανονισμούς, συμβάλλοντας σε ένα ευρύτερο ρυθμιστικό τοπίο που αποσκοπεί στη διασφάλιση της σταθερότητας και της τήρησης των διεθνών προτύπων.

5.3 Ηγεσία και διακυβέρνηση

Η δομή διακυβέρνησης της ΕΤΕ χαρακτηρίζεται από ένα Διοικητικό Συμβούλιο που είναι υπεύθυνο για την εποπτεία της στρατηγικής κατεύθυνσης της τράπεζας. Η εκτελεστική ηγεσία διαχειρίζεται τις καθημερινές λειτουργίες, εφαρμόζοντας τις πολιτικές και τις στρατηγικές που σχεδιάζει το διοικητικό συμβούλιο. Ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης είναι απαραίτητο για τη διατήρηση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της αποτελεσματικής λήψης αποφάσεων εντός του ιδρύματος.

5.4 Αλλαγές και Εξελίξεις

Ανταποκρινόμενη στις εξελισσόμενες δυναμικές της αγοράς και στις κανονιστικές αλλαγές, η ΕΤΕ ενδέχεται να έχει εφαρμόσει στρατηγικές αλλαγές και καινοτομίες για να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητά της. Αυτές οι αλλαγές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την υιοθέτηση τεχνολογίας, πρωτοβουλίες

ψηφιοποίησης και στρατηγικές συνεργασίες για την κάλυψη των εξελισσόμενων αναγκών των πελατών σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο χρηματοπιστωτικό τοπίο.

Το 2022 ήταν ένα έτος σημαντικών επιτευγμάτων. Η ΕΤΕ παρέμεινε σε τροχιά ανάπτυξης, επενδύοντας στην ψηφιακή τραπεζική και στους ανθρώπους της, με αποτέλεσμα να αναδειχθεί Τράπεζα Πρώτης Επιλογής. Οι λειτουργικές δαπάνες συγκρατήθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό. Οι χορηγήσεις νέων δανείων στήριξαν την οικονομία και οδήγησαν στη δημιουργία επαρκών και διατηρήσιμων εσόδων από τόκους και προμήθειες, με τον οργανικό δείκτη ιδίων κεφαλαίων να διαμορφώνεται στο 9,6% από 8,2% το προηγούμενο έτος, και τον δείκτη κόστους προς οργανικά έσοδα να μειώνεται στο 46,9% από 52,2% σε ετήσια βάση (Γκίκας Α. Χαρδούβελης *Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις 2022*)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Χρηματοοικονομική Ανάλυση με τη χρήση Αριθμοδεικτών

6.1. Χρηματοοικονομική Ανάλυση Τραπεζών

Οι τράπεζες χρησιμοποιούν ποικίλους τρόπους ώστε να αξιολογήσουν την χρηματοοικονομική τους κατάσταση. Παρακάτω θα αναλυθεί η αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με τη χρήση αριθμοδεικτών. Για τις αναλύσεις αυτές θα αντληθούν δεδομένα από τις ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις των τραπεζών που αφορούν αποτελεσματικότητα, κερδοφορία και ρευστότητα.

Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση είναι ένα ολοκληρωμένο έγγραφο που συντάσσεται από μια εταιρεία στο τέλος του οικονομικού της έτους και ακολουθείται λογιστική χρήση ημερολογιακού έτους (1 Ιανουαρίου – 31 Δεκεμβρίου). Περιέχει βασικές οικονομικές καταστάσεις, όπως η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, ο Ισολογισμός και η Κατάσταση Ταμειακών Ροών, παρέχοντας μια επισκόπηση των οικονομικών επιδόσεων και της θέσης της εταιρείας. Επιπλέον, η έκθεση περιλαμβάνει σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις, προσφέροντας λεπτομερείς εξηγήσεις και λογιστικές πολιτικές. Η συζήτηση και ανάλυση της διοίκησης (MD&A) παρέχει μια αφηγηματική ερμηνεία των οικονομικών αποτελεσμάτων και η έκθεση του ελεγκτή διασφαλίζει την ακρίβεια των παρουσιαζόμενων οικονομικών πληροφοριών. Η έκθεση χρησιμεύει ως κρίσιμο εργαλείο για τα ενδιαφερόμενα μέρη, προσφέροντας πληροφορίες για τις δραστηριότητες, τους κινδύνους και τις μελλοντικές προοπτικές της εταιρείας.

Επιπρόσθετα, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δημοσιεύουν οικονομικές καταστάσεις μικρότερων περιόδων από τη λογιστική περίοδο, τις επονομαζόμενες Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις, έχοντας ως σκοπό τον πλήρη έλεγχο της προόδου της τράπεζας και των μεταβολών που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια του λογιστικού έτους.

Όπως αναφέρθηκε, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία για την ανάλυση των αριθμοδεικτών θα αντληθούν από την Κατάσταση Οικονομικής Θέσης και την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.

6.1.1 Κατάσταση Οικονομικής Θέσης

Η κατάσταση οικονομικής θέσης, γνωστή και ως Ισολογισμός, είναι μια οικονομική κατάσταση που παρέχει ένα στιγμιότυπο της οικονομικής θέσης μιας εταιρείας σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία. Αποτελείται από τρία κύρια τμήματα, το ενεργητικό, το παθητικό και τα ίδια κεφάλαια. Το τμήμα του ενεργητικού περιλαμβάνει κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Αντίστοιχα, το παθητικό περιλαμβάνει τρέχουσες υποχρεώσεις και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Τα ίδια κεφάλαια αντιπροσωπεύουν το εναπομένον συμφέρον των ιδιοκτητών της εταιρείας στα περιουσιακά της στοιχεία μετά την αφαίρεση των υποχρεώσεων. Ο ισολογισμός τηρεί τη λογιστική εξίσωση, εξασφαλίζοντας ότι τα περιουσιακά στοιχεία ισούνται με τις υποχρεώσεις συν τα ίδια κεφάλαια. Τα ενδιαφερόμενα μέρη χρησιμοποιούν αυτόν τον ισολογισμό για να αξιολογήσουν την οικονομική θέση, τη ρευστότητα και τη μακροπρόθεσμη φερεγγυότητα της εταιρείας.

Ο ισολογισμός παρουσιάζεται από την παρακάτω εξίσωση:

$$\text{Ενεργητικό} = \text{Παθητικό} + \text{Ιδία Κεφάλαια}$$

6.1.2 Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Η Κατάσταση Λειτουργικών Αποτελεσμάτων ή Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης παρέχει μια περίληψη των οικονομικών επιδόσεων μιας εταιρείας κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου. Περιγράφει λεπτομερώς τα έσοδα, αφαιρεί το κόστος πωληθέντων αγαθών και τα λειτουργικά έξοδα και υπολογίζει το λειτουργικό εισόδημα. Πρόσθετες προσαρμογές για τόκους, φόρους και άλλα έσοδα ή έξοδα οδηγούν στο καθαρό εισόδημα ή ζημία. Η κατάσταση αυτή είναι καθοριστική για την αξιολόγηση της κερδοφορίας και της λειτουργικής αποτελεσματικότητας μιας εταιρείας.

Παρακάτω θα παρουσιαστούν οι μεθοδολογίες τις ανάλυσης αριθμοδεικτών που απορρέουν από τις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστούν η μέθοδος της διαχρονικής ανάλυσης και η μέθοδος της διαστρωματικής ανάλυσης.

6.1.3. Διαχρονική Ανάλυση

Η διαχρονική ανάλυση είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις τράπεζες, καθώς επιτρέπει την ολοκληρωμένη εξέταση ιστορικών χρηματοοικονομικών δεδομένων σε διακριτά χρονικά διαστήματα. Οι τράπεζες συλλέγουν και αναλύουν δεδομένα σχετικά με μετρήσεις όπως οι καταθέσεις, τα δάνεια, τα επιτόκια και η κερδοφορία για να διακρίνουν μοτίβα και τάσεις, βοηθώντας στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων και στη διαχείριση κινδύνων. Η ανάλυση αυτή βοηθά στον εντοπισμό κυκλικών μοτίβων, εποχιακών διακυμάνσεων και γενικών τάσεων στις τραπεζικές εργασίες. Για παράδειγμα, επιτρέπει στις τράπεζες να αξιολογούν τον αντίκτυπο των μεταβολών των επιτοκίων στη ζήτηση δανείων, να κατανοούν τα κυκλικά μοτίβα στον πιστωτικό κίνδυνο και να προβλέπουν διακυμάνσεις στη συμπεριφορά των πελατών. Επιπλέον, η ανάλυση χρονολογικών σειρών βοηθά τις τράπεζες στην πρόβλεψη μελλοντικών οικονομικών αποτελεσμάτων, στη διενέργεια τεστ αντοχής και στη βελτιστοποίηση της διαχείρισης ενεργητικού-παθητικού για την αντιμετώπιση δυναμικών οικονομικών συνθηκών. Αξιοποιώντας προηγμένα αναλυτικά εργαλεία και τεχνολογίες, οι τράπεζες αποκτούν βαθύτερη γνώση των λειτουργιών τους, επιτρέποντας την προληπτική αντιμετώπιση των διακυμάνσεων της αγοράς και υποστηρίζοντας τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο χρηματοοικονομικό τοπίο.

6.1.4. Διαστρωματική Ανάλυση

Η διαστρωματική ανάλυση για τις τράπεζες περιλαμβάνει την αξιολόγηση των οικονομικών επιδόσεων, της λειτουργικής αποδοτικότητας και του προφίλ κινδύνου διαφορετικών τραπεζών εντός του ίδιου κλάδου ή της ίδιας περιοχής. Με την εξέταση βασικών μεγεθών, όπως η απόδοση του ενεργητικού, οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, τα καθαρά περιθώρια επιτοκίου και η ποιότητα του ενεργητικού, οι αναλυτές μπορούν να συγκρίνουν μια τράπεζα με τις αντίστοιχες άλλες για να εντοπίσουν τα σχετικά πλεονεκτήματα και αδυναμίες. Η ανάλυση αυτή παρέχει πληροφορίες σχετικά με το πόσο καλά είναι τοποθετημένη μια τράπεζα σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές της, βοηθώντας τα ενδιαφερόμενα μέρη να λαμβάνουν τεκμηριωμένες επενδυτικές αποφάσεις ή στρατηγικές επιλογές. Επιπλέον, η συγκριτική ανάλυση διευκολύνει τη βαθύτερη κατανόηση των τάσεων του κλάδου, των βέλτιστων πρακτικών και των πιθανών τομέων βελτίωσης. Παράγοντες όπως το μερίδιο αγοράς, οι προσφορές προϊόντων και οι τεχνολογικές εξελίξεις λαμβάνονται επίσης υπόψη, συμβάλλοντας σε μια ολιστική άποψη της ανταγωνιστικής θέσης μιας τράπεζας. Συνολικά, η συγκριτική ανάλυση διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση της στρατηγικής κατεύθυνσης των τραπεζών, στην προώθηση του υγιούς ανταγωνισμού και στην προώθηση της συνεχούς βελτίωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Τόσο η διαχρονική ανάλυση όσο και η διαστρωματική ανάλυση χρησιμοποιούν στατιστικά και αναλυτικά εργαλεία για την ερμηνεία των δεδομένων και την εξαγωγή ουσιαστικών συμπερασμάτων. Και οι δύο μεθοδολογίες βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε ιστορικά δεδομένα, είτε πρόκειται για χρονικά διαδοχικά χρηματοοικονομικά δεδομένα για την διαχρονική ανάλυση είτε για συγκριτικά δεδομένα μεταξύ οντοτήτων

για τη διαστρωματική ανάλυση. Σκοπός των αναλύσεων είναι η παροχή υποστήριξης λήψης αποφάσεων για τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η διαχρονική ανάλυση βοηθά στην πρόβλεψη και την κατανόηση των διαχρονικών προτύπων, ενώ η διαστρωματική ανάλυση βοηθά στην αξιολόγηση των επιδόσεων σε σχέση με τους ομότιμους. Οι προσεγγίσεις αυτές χρησιμοποιούνται ευρέως στον τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό κλάδο. Η διαχρονική ανάλυση βοηθά τις τράπεζες να κατανοήσουν τις τάσεις και να προβλέψουν τα μελλοντικά οικονομικά αποτελέσματα, ενώ η διαστρωματική ανάλυση βοηθά στη συγκριτική αξιολόγηση σε σχέση με τους ομοειδείς του κλάδου.

Η κύρια διαφορά των μεθόδων αυτών είναι στην εστίαση στο χρόνο που γίνεται στη διαχρονική ανάλυση, όπου ο στόχος είναι η ανάλυση σημείων δεδομένων σε διαδοχικά χρονικά διαστήματα. Η διαστρωματική ανάλυση, από την άλλη πλευρά, επικεντρώνεται στη σύγκριση οντοτήτων, συνήθως εντός ενός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου. Επιπλέον, η διαχρονική ανάλυση αποσκοπεί στην αποκάλυψη χρονικών προτύπων, τάσεων και σχέσεων εντός ενός συνόλου δεδομένων, παρέχοντας πληροφορίες για την ιστορική και μελλοντική συμπεριφορά. Η διαστρωματική ανάλυση, από την άλλη πλευρά, επικεντρώνεται στη συγκριτική αξιολόγηση και την εκτίμηση της σχετικής απόδοσης μεταξύ διαφορετικών οντοτήτων. Ουσιαστικά, Η διαχρονική ανάλυση χρησιμοποιείται συχνά για την πρόβλεψη, τη διαχείριση κινδύνων και την κατανόηση της διαχρονικής δυναμικής εντός μιας οντότητας. Αντίθετα, η διαστρωματική ανάλυση χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της ανταγωνιστικής τοποθέτησης, τον εντοπισμό των τάσεων του κλάδου και τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων με βάση τις σχετικές επιδόσεις. Τέλος, η διαχρονική ανάλυση μπορεί να είναι περισσότερο εσωτερική και να εστιάζει στα ιστορικά δεδομένα μιας μεμονωμένης οντότητας, ενώ η διαστρωματική ανάλυση εξετάζει εξωτερικά για να αξιολογήσει πώς μια οντότητα συγκρίνεται με άλλες στον κλάδο ή την αγορά.

Συνοψίζοντας, ενώ τόσο η διαχρονική ανάλυση σειρών όσο και η διαστρωματική ανάλυση στοχεύουν στην παροχή πολύτιμων πληροφοριών για τη λήψη αποφάσεων στον τραπεζικό τομέα, η εστίαση, ο σκοπός και οι μεθοδολογίες τους διαφέρουν. Όμως, ένας μεμονωμένος δείκτης δεν είναι εφικτό να καλύψει τη γενική κατάσταση της τράπεζας, για αυτό θα χρειαστεί να γίνει συνδυασμός ανάλυσης πολλών δεικτών αναφερόμενοι στην ίδια χρονική περίοδο (για την αποφυγή σφαλμάτων) ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες της ανάλυσης.

Επομένως, παρακάτω θα εξεταστούν οι σημαντικότεροι αριθμοδείκτες και θα αναλυθεί η πρακτική εφαρμογή αυτών μέσω της αξιολόγησης αποτελεσμάτων της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί είναι η διαχρονική ανάλυση με σκοπό την εκτεταμένη ανάλυση των χρηματοοικονομικών δεδομένων την Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος με βάσει τις ετήσιες δημοσιευμένες εκθέσεις και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας 2017-2023 .

6.2 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας

Οι δείκτες αποδοτικότητας παρέχουν κρίσιμες πληροφορίες σχετικά με την ικανότητα μιας εταιρείας να παράγει κέρδη και να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τα έξοδά της. Οι δείκτες αυτοί είναι θεμελιώδεις για την αξιολόγηση της οικονομικής υγείας και της απόδοσης μιας επιχείρησης. Ένας αριθμοδείκτης αποδοτικότητας δείχνει πόσο καλά μια εταιρεία ελέγχει το κόστος παραγωγής της και καθορίζει τις τιμές. Ουσιαστικά, αντανακλά την αποτελεσματικότητα της παραγωγής και της τιμολόγησης.

Ένας αριθμοδείκτης αποδοτικότητας κατέχει πολύ σημαντικό ρόλο για όλους τους εμπλεκόμενους, δηλαδή:

- Οι επενδυτές χρησιμοποιούν τους δείκτες κερδοφορίας για να εκτιμήσουν τη δυνητική απόδοση της επένδυσης και να αξιολογήσουν την οικονομική υγεία μιας εταιρείας.
- Οι δανειστές χρησιμοποιούν αυτούς τους δείκτες για να αξιολογήσουν την ικανότητα μιας εταιρείας να ανταποκριθεί στις οικονομικές της υποχρεώσεις και να εξυπηρετήσει το χρέος της.
- Οι εταιρείες χρησιμοποιούν αυτούς τους δείκτες για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων, καθοδηγώντας την κατανομή των πόρων και τις στρατηγικές τιμολόγησης.
- Η σύγκριση των δεικτών κερδοφορίας με τους αντίστοιχους δείκτες του κλάδου βοηθά στην κατανόηση της ανταγωνιστικής θέσης μιας εταιρείας.

Συνολικά, οι δείκτες κερδοφορίας είναι ζωτικής σημασίας για την ολοκληρωμένη αξιολόγηση των οικονομικών επιδόσεων μιας εταιρείας, της λειτουργικής της αποτελεσματικότητας και της ικανότητάς της να παράγει βιώσιμα κέρδη. Παίζουν καθοριστικό ρόλο στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων, στη διαχείριση κινδύνων και στην προσέλκυση επενδύσεων ή πιστώσεων.

6.2.1 Δείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού – ROA

Ο δείκτης αποδοτικότητας του ενεργητικού (Return On Asset – ROA) είναι μια χρηματοοικονομική μέτρηση που μετρά την αποτελεσματικότητα μιας εταιρείας όσον αφορά τη χρήση των περιουσιακών της στοιχείων για τη δημιουργία κέρδους. Παρέχει πληροφορίες σχετικά με το πόσο καλά μια εταιρεία διαχειρίζεται τους πόρους της για την παραγωγή κερδών.

Η ROA εκφράζεται ως ποσοστό και αποτελεί βασικό δείκτη κερδοφορίας.

$$ROA = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη μετά φόρων}}{\text{Ενεργητικό}}$$

Ένας υψηλότερος ROA δείχνει ότι μια εταιρεία χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τα περιουσιακά της στοιχεία για να παράγει κέρδη, ενώ ένας χαμηλότερος ROA υποδηλώνει αναποτελεσματικότητα στη χρήση των περιουσιακών στοιχείων ή προκλήσεις στη δημιουργία κέρδους από τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία.

Ο δείκτης ROA είναι ζωτικής σημασίας για την αξιολόγηση της συνολικής οικονομικής υγείας και της λειτουργικής αποτελεσματικότητας μιας εταιρείας. Η ανάλυση του ROA

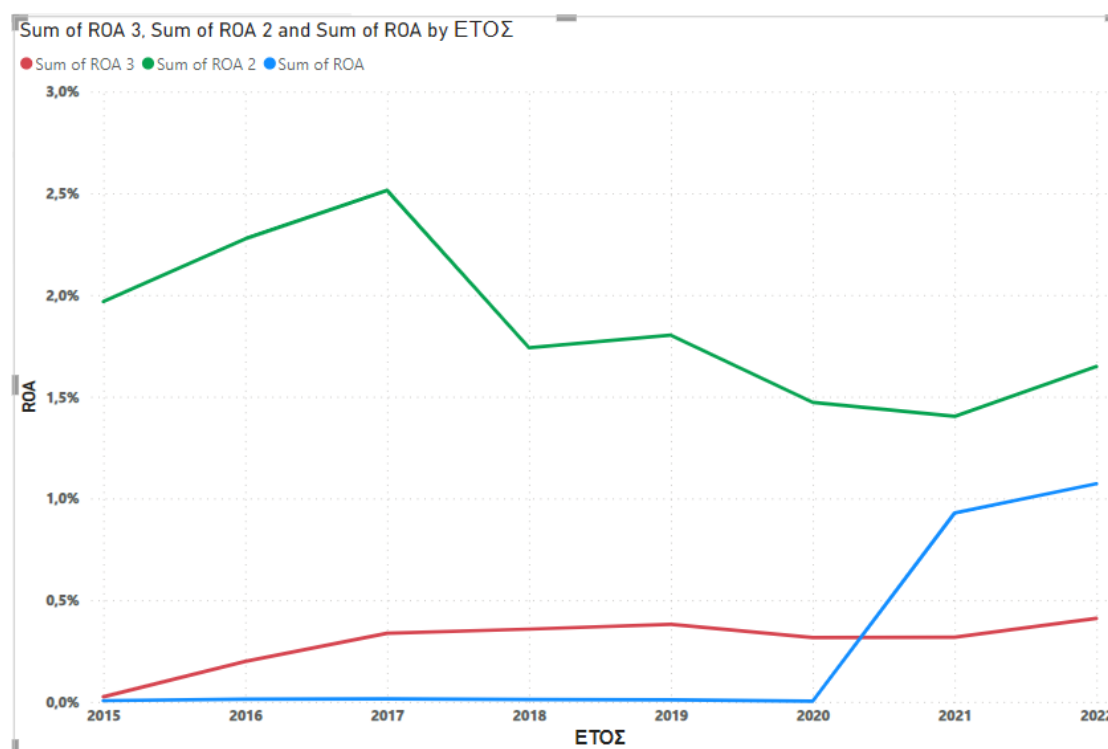
διαχρονικά βοηθά στον εντοπισμό τάσεων και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των αποφάσεων της διοίκησης.

Για παράδειγμα, αν μια εταιρεία έχει καθαρό κέρδος 1 εκατ. δολάρια και μέσο συνολικό ενεργητικό 10 εκατ. δολάρια, ο ROA θα υπολογιζόταν ως εξής:
 $ROA = (1,000,000 / 10,000,000) \times 100 = 10\%$

Αυτό θα σήμαινε ότι για κάθε δολάριο ενεργητικού, η εταιρεία παράγει 10% απόδοση με τη μορφή καθαρού κέρδους. Παρέχει ένα πολύτιμο μέτρο για τους επενδυτές και τους αναλυτές για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων μιας εταιρείας όσον αφορά τη δημιουργία κερδοφορίας.

Η απόδοση του δείκτη ROA χαρακτηρίζεται ικανοποιητική όταν κυμαίνεται μεταξύ 1% - 2,5%.

Παρακάτω στο διάγραμμα απεικονίζεται ο δείκτης ROA με κάποιους προσαρμοσμένους δείκτες κερδοφορίας για την χρονική περίοδο 2015-2022, συγκρίνοντας τα έσοδα από τόκους (ROA 2) και τα έσοδα από προμήθειες (ROA 3) σε σχέση με το ενεργητικό.

Διάγραμμα 1: ROA

Παρατηρώντας τους δείκτες, μπορούν να εξαχθούν τα εξής συμπεράσματα:

- Ο δείκτης ROA που αφορά τα καθαρά κέρδη μετά φόρων, από το 2015 έως το 2020 παραμένει σταθερός με μέση τιμή 0,001% και το 2021 παρουσιάζει μια

εξέχουσα αύξηση με τιμή 1% το οποίο δείχνει υψηλή κερδοφορία για την Τράπεζα. Αυτή η αύξηση συνεχίζεται και το 2022 δείχνοντας πως θα υπάρξει ανοδική πορεία και τα επόμενα έτη.

- Ο δείκτης ROA 2 που αφορά τα έσοδα από τόκους, παρατηρείται να έχει μια συνεχής αυξομείωση στη πάροδο των ετών. Πιο συγκεκριμένα, από το 2015 έως το 2017 παρουσιάζει μια σημαντική αύξηση της τάξης του 0,5 % και έπειτα το 2018 εμφανίζει μείωση περίπου κατά 1 μονάδα. Τα επόμενα έτη υπάρχουν μικρές αυξομειώσεις χωρίς να παρατηρούνται ακραίες τιμές. Σε γενικότερη εικόνα, ο δείκτης κυμαίνεται μεταξύ του 1,5% - 2% το οποίο αντικατοπτρίζει σημαντική κερδοφορία.
- Ο δείκτης ROA 3 που αφορά τα έσοδα από προμηθευτές, φαίνεται να έχει συνεχώς ανοδική πορεία από το 2015 και έπειτα και οι τιμές του δείκτη κυμαίνονται στο 0,5%, το οποίο δείχνει μια προδιάθεση του δείκτη για κερδοφορία χωρίς να υπάρχει ανησυχία για τυχόν αρνητικά αποτελέσματα.

Το 2020 η Εθνική Τράπεζα παρουσίασε ζημιές από διακοπείσες δραστηριότητες ύψους 362 εκατομμύρια(ευρώ), οι οποίες ενσωματώνουν κυρίως την απομείωση της Εθνικής Ασφαλιστικής. Επομένως, η εξαιρετική αύξηση των καθαρών κερδών που παρατηρείται έπειτα από το 2021 συνδέεται με την πώληση του 90.01% του μετοχικού κεφαλαίου της Εθνικής Ασφαλιστικής στο CVC Capital Partners' Fund VII.

Όπως είναι κατανοητό αυτό επηρέασε σημαντικά τα αποτελέσματα του δείκτη ROA καθώς βλέπουμε ότι το 2021 η Εθνική Τράπεζα παρουσιάζει μόλις 3 εκατομμύρια ζημιές από διακοπείσες δραστηριότητες.

Επιπλέον, τα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις και λοιπά έσοδα το 2021 επωφελήθηκαν από κέρδη σχετιζόμενα με την ανταλλαγή ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου αξίας 209 εκατομμυρίων(ευρώ), καθώς και την πώληση κρατικών ομολόγων αξίας 145 εκατομμυρίων(ευρώ).

Συνολικά, αυτές οι δυο σημαντικές δραστηριότητες βοήθησαν εξαιρετικά την άνοδο των καθαρών κερδών της Εθνικής Τράπεζας και του Ομίλου Συνολικά.

6.3 Δείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων

Ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (ROE – Return On Equity) είναι μια χρηματοοικονομική μέτρηση που μετρά την ικανότητα μιας εταιρείας να παράγει κέρδη από τα ίδια κεφάλαιά της. Δηλαδή, αντικατοπτρίζει την αποτελεσματικότητα της χρήσης των ιδίων κεφαλαίων για την παραγωγή κερδών. Ο δείκτης ROE εκφράζεται ως ποσοστό και αποτελεί βασικό δείκτη κερδοφορίας.

Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη ROE είναι:

$$ROE = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη μετά φόρων}}{\text{Ιδία Κεφάλαια}}$$

Ένας υψηλότερος ROE υποδηλώνει αποτελεσματική χρήση των ιδίων κεφαλαίων για τη δημιουργία κέρδους. Αντίστοιχα, ένας χαμηλότερος ROE μπορεί να υποδηλώνει

προκλήσεις στη δημιουργία σημαντικών αποδόσεων για τους μετόχους με βάση τα επενδυμένα ίδια κεφάλαια.

Ο δείκτης ROE είναι ζωτικής σημασίας για την αξιολόγηση της συνολικής οικονομικής υγείας και κερδοφορίας μιας εταιρείας. Οι επενδυτές χρησιμοποιούν το ROE για να αξιολογήσουν την ικανότητα της εταιρείας να παρέχει αποδόσεις στους μετόχους. Ακόμη, οι εταιρείες μπορούν να συγκρίνουν τον δείκτη αυτό με τους ομοειδείς του κλάδου για να κατανοήσουν την ανταγωνιστική τους θέση. Τέλος, η διοίκηση με βάση τον δείκτη ROE μπορεί να καθοδηγήσει τις στρατηγικές αποφάσεις που σχετίζονται με τη διάρθρωση του κεφαλαίου και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες.

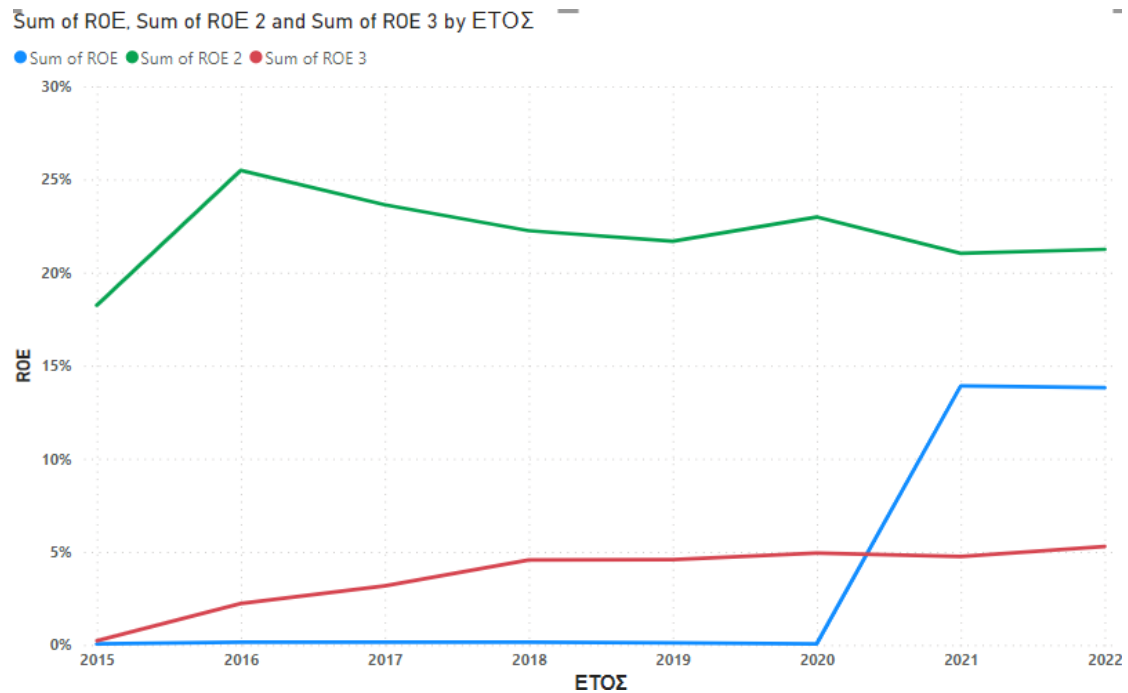
Ο αριθμοδείκτης αυτός έχει μεγαλύτερη σημασία όταν εξετάζεται μαζί με άλλους χρηματοοικονομικούς δείκτες και δείκτες αναφοράς του κλάδου για μια ολοκληρωμένη ανάλυση. Η χρήση χρέους μπορεί να ενισχύσει το ROE, αλλά αυξάνει επίσης τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο. Οι επενδυτές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη μόχλευση της εταιρείας κατά την ερμηνεία του ROE. Η βιώσιμη αύξηση του ROE προτιμάται συχνά από τις βραχυπρόθεσμες αιχμές, καθώς υποδηλώνει συνεπή κερδοφορία.

Για παράδειγμα, αν μια εταιρεία έχει καθαρά κέρδη 1 εκατ. δολάρια και μέσο όρο ιδίων κεφαλαίων 5 εκατ. δολάρια, ο ROE θα υπολογιζόταν ως εξής:

$$ROE = \frac{1.000.000}{5.000.000} = 0,2 = 20\%$$

Αυτό θα σήμαινε ότι η εταιρεία αποδίδει 20% επί του μέσου όρου των ιδίων κεφαλαίων που επενδύουν οι μέτοχοι. Μια υψηλότερη απόδοση ιδίων κεφαλαίων θεωρείται γενικά ευνοϊκή, αλλά είναι σημαντικό να αξιολογηθεί στο πλαίσιο του κλάδου και των συγκεκριμένων επιχειρηματικών συνθηκών.

Παρακάτω στο διάγραμμα απεικονίζεται ο δείκτης ROE με κάποιους προσαρμοσμένους δείκτες αποδοτικότητας για την χρονική περίοδο 2015-2022, συγκρίνοντας τα έσοδα από τόκους (ROE 2) και τα έσοδα από προμήθειες (ROE 3) σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια.

Διάγραμμα 2: ROE

Παρατηρώντας τους δείκτες, μπορούν να εξαχθούν τα εξής συμπεράσματα:

- Ο αριθμοδείκτης ROE που αφορά τα καθαρά κέρδη μετά φόρων ακολουθεί παρόμοια πορεία με τον δείκτη ROA. Δηλαδή, από το 2015 έως και το 2020 ακολουθεί μια στάσιμη πορεία η οποία είναι της τάξης του 0,1% και από το 2021 ανέρχεται σε ποσοστό 13%. Το 2022 παρατηρείται σταθερότητα σε σχέση με το 2021, ο αριθμοδείκτης ROE φαίνεται να έχει σχεδόν την ίδια τιμή.
- Ο αριθμοδείκτης ROE 2 που αφορά τα έσοδα από τόκους παρουσιάζει αρκετές διακυμάνσεις στην πάροδο των ετών. Όπως φαίνεται, δεν υπάρχουν τιμές κοντά στο μηδέν οι αρνητικές και αυτό οφείλεται στο ότι δεν επηρεάζονται τα έσοδα από τόκους ούτε από τις απομειώσεις αλλά ούτε και από τα ομόλογα. Πιο αναλυτικά, το 2016 παρουσιάζει μια αύξηση της τάξης του 7% το οποίο μεταφράζεται σε αποτελεσματική χρήση των ιδίων κεφαλαίων για τη δημιουργία κέρδους. Έπειτα από το 2016 φαίνεται να υπάρχουν μικρές αυξομειώσεις που κυμαίνονται από 1% έως 4% με μεγαλύτερη μείωση από το 2016 στο 2017 και μεγαλύτερη αύξηση από το 2019 στο 2020.
- Ο αριθμοδείκτης ROE 3 που αφορά τα έσοδα από προμήθειες από το 2015 παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση ξεκινώντας από τιμή κοντά στο 0% και καταλήγοντας το 2022 στο 5,3%. Αυτή η σταδιακή αύξηση δηλώνει θετικά αποτελέσματα και αρκετά καλή σταδιακή αλλά σημαντική διαχείριση εσόδων από προμήθειες σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια.

Συνοπτικά, τα αποτελέσματα του δείκτη ROE δείχνουν υγιή και αποτελεσματική χρήση ιδίων κεφαλαίων μετά το 2021 και όσο αφορά τους δείκτες ROE 2 και ROE 3 εμφανίζουν καλά αποτελέσματα σε όλο το χρονικό διάστημα που παρουσιάζεται στην αναφορά με καλύτερα αποτελέσματα να εμφανίζει ο δείκτης ROE 2. Αυτό εξηγείται διότι η βασική πηγή κερδών μιας τράπεζας αποτελούν τα έσοδα από τόκους.

6.4 Καθαρό Περιθώριο Επιτοκίου

Ο αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου (NIM- Net Interest Margin) είναι μια χρηματοοικονομική μέτρηση που αξιολογεί την κερδοφορία των βασικών δανειοδοτικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Δηλαδή, αντιπροσωπεύει τη διαφορά μεταξύ των εσόδων από τόκους που προέρχονται από δάνεια, τίτλους και άλλα τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία και των δαπανών για τόκους που καταβάλλονται για καταθέσεις και άλλες τοκοφόρες υποχρεώσεις.

Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη NIM είναι:

$$NIM = \frac{\text{Καθαρά έσοδα από τόκους}}{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}$$

Ένα υψηλότερο ποσοστό του αριθμοδείκτη NIM υποδηλώνει ότι ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα κερδίζει μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ εσόδων από τόκους και εξόδων από τόκους, η οποία είναι ευνοϊκή για την κερδοφορία. Αντίστοιχα, ένα χαμηλότερο ποσοστό του αριθμοδείκτη NIM υποδηλώνει ότι το ίδρυμα αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά τη δημιουργία σημαντικών εσόδων από τα τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία του σε σχέση με τα έξοδα τόκων.

Οι συνιστώσες που εκφράζουν τον αριθμοδείκτη αυτόν είναι τα καθαρά έσοδα από τόκους, δηλαδή η διαφορά μεταξύ των εσόδων από τόκους και των εξόδων από τόκους, και ο μέσος όρος των κερδοφόρων περιουσιακών στοιχείων, δηλαδή η μέση αξία των τοκοφόρων περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου.

Ο δείκτης NIM είναι ένα βασικό μέτρο της κερδοφορίας ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος από τις βασικές δανειοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητές του. Καθώς βοηθά σημαντικά στην αξιολόγηση του κινδύνου επιτοκίου και του δυνητικού αντίκτυπου των μεταβολών των επιτοκίων στα κέρδη και επιπλέον τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μπορούν να συγκρίνουν το NIM τους με τα σημεία αναφοράς του κλάδου και τους ομολόγους τους για λόγους ανταγωνιστικότητας.

Είναι φανερό ότι ο αριθμοδείκτης NIM επηρεάζεται από τα ισχύοντα επιτόκια. Σε ένα περιβάλλον αυξανόμενων επιτοκίων, το NIM μπορεί να βελτιωθεί, ενώ μπορεί να συμπιεστεί σε ένα περιβάλλον μειούμενων επιτοκίων. Τα είδη των δανείων και των καταθέσεων που κατέχει το εκάστοτε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα επηρεάζουν το NIM. Έτσι, τα δάνεια με υψηλότερη απόδοση συμβάλλουν θετικά στο NIM.

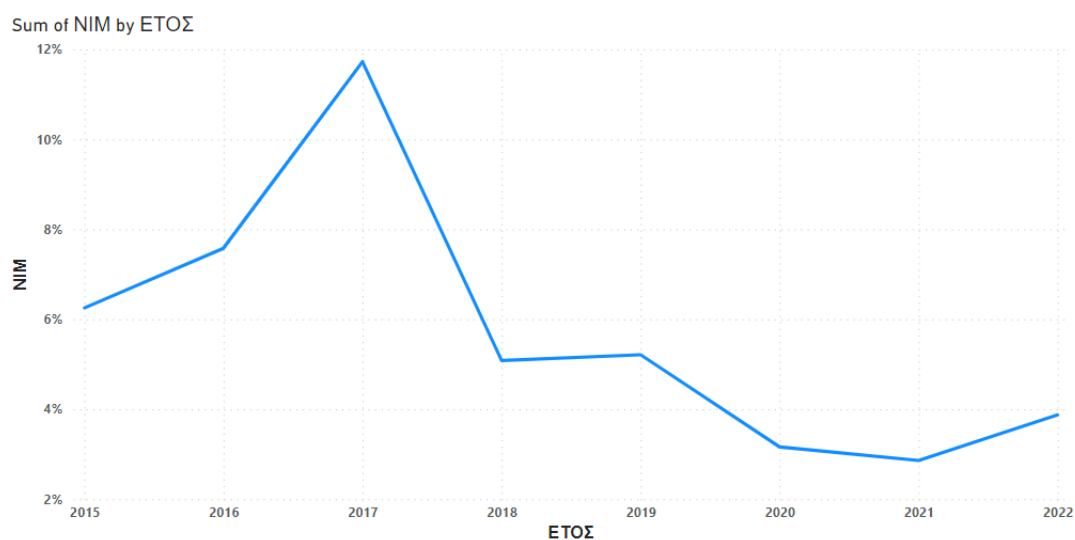
Για παράδειγμα, εάν ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα έχει καθαρό εισόδημα από τόκους 5 εκατομμύρια(ευρώ) και μέσο εισπρακτέο ενεργητικό 100 εκατομμύρια(ευρώ), ο δείκτης NIM θα υπολογιζόταν ως εξής :

$$NIM = \frac{5.000.000}{100.000.000} \times 100 = 5\%$$

Αυτό δείχνει ότι το ίδρυμα κερδίζει ένα περιθώριο 5% επί του μέσου κερδοφόρου ενεργητικού του.

Ο αριθμοδείκτης NIM λοιπόν, αποτελεί βασικό δείκτη μέτρησης για τις τράπεζες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης των επιτοκίων τους και τη συνολική κερδοφορία των δανειοδοτικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων τους.

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται η εξέλιξη του δείκτη NIM της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος για τα έτη 2015 έως και 2022.

Διάγραμμα 3: Δείκτης NIM

Ο δείκτης καθαρού περιθωρίου επιτοκίου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος ξεκίνησε το 2015 με 6% και έπεσε το 2022 στο 4%. Συνολικά, στο διάστημα που μελετάτε 2015 έως 2022 παρατηρούνται διάφορες διακυμάνσεις που θα αναλυθούν περαιτέρω. Η υψηλότερη τιμή εμφανίζεται το 2017 με ποσοστό 12%, η εξαιρετική αυτή αύξηση του δείκτη οφείλεται στο χαμηλό χαρτοφυλάκιο επενδύσεων που υπήρχε το 2017 καθώς εμφανίζονται μόλις 3.452.000.000 έναντι 10.207.000.000 που υπήρχαν το 2016. Πιο αναλυτικά, εξετάζοντας περαιτέρω τα μεγέθη του χαρτοφυλακίου παρατηρείται απίστευτη κάθοδος στα Ομόλογα ΕΤΧΣ(Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας) και ΕSM(Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας) εισφερθέντα από το

Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Το 2016 η ΕΚΤ αποφάσισε να συμπεριλάβει τα ομόλογα κυμαινόμενου επιτοκίου που εκδόθηκαν από το ΕΤΧΣ στα πλαίσια ανακεφαλαίωσης των τραπεζών τον Δεκέμβριο του 2015, στο ευρύτερο πλαίσιο ποσοτικής χαλάρωσης, το οποίο υλοποιήθηκε μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος. Κατά τη διάρκεια του 2016 η Τράπεζα πούλησε στην Τράπεζα της Ελλάδος ομόλογα κυμαινόμενου επιτοκίου εκδόσεως του ΕΤΧΣ αξίας 3.249.000.000 με κέρδη 65.000.000 τα οποία καταχωρήθηκαν στα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου. Ακόμη περισσότερο, το 2017 η Τράπεζα προχώρησε σε επιπλέον πωλήσεις τέτοιων ομολόγων ονομαστικής αξίας 325.000.000 με κέρδη 5.000.000 (Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Εθνικής Τράπεζας 2017).

Επομένως, η συμπερίληψη των ομολόγων του ΕΤΧΣ στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις του 2016 και η πώληση κάποιων από αυτών στις αρχές του 2017 έχει ως αποτέλεσμα την μεγάλη αυτή διακύμανση. Έτσι, το συνολικό Κυκλοφορούν Ενεργητικό του 2017 θα είναι χαμηλό και επομένως ο δείκτης θα είναι υψηλότερος. Όσο αφορά τα υπόλοιπα έτη παρατηρείται ότι οι τιμές κυμαίνονται ανάμεσα στο 3% - 8% και κυρίως τα τελευταία έτη να παρουσιάζονται οι χαμηλότερες τιμές (3%-4%) το οποίο υποδηλώνει ότι το ίδρυμα ίσως αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά τη δημιουργία σημαντικών εσόδων από τα τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία του σε σχέση με τα έξοδα τόκων. Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί πως λόγω της φύσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος συμβαίνουν συνεχώς αγοραπωλησίες και ανταλλαγές Ομολόγων το οποίο επηρεάζει σημαντικά τον συγκεκριμένο δείκτη.

6.5 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας

Οι δείκτες ρευστότητας είναι χρηματοοικονομικές μετρήσεις που αξιολογούν την ικανότητα μιας εταιρείας να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις και να μετατρέπει τα περιουσιακά της στοιχεία γρήγορα σε μετρητά. Επομένως, μπορούν να παρέχουν πληροφορίες για τη ρευστότητα μιας εταιρείας, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για τις καθημερινές λειτουργίες και την οικονομική της σταθερότητα. Οι δείκτες ρευστότητας χρησιμοποιούνται ευρέως από επενδυτές, πιστωτές και αναλυτές για την αξιολόγηση της οικονομικής υγείας μιας επιχείρησης. Ενώ οι υψηλοί δείκτες ρευστότητας υποδηλώνουν ισχυρή ικανότητα εκπλήρωσης των υποχρεώσεων, η υπερβολικά υψηλή ρευστότητα μπορεί να υποδηλώνει ανεπαρκή αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων. Έτσι, είναι σημαντικό να αναλύονται οι δείκτες ρευστότητας σε συνδυασμό με άλλες χρηματοοικονομικές μετρήσεις και να λαμβάνονται υπόψη τα πρότυπα του κλάδου για μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση της οικονομικής θέσης μιας εταιρείας.

6.5.1 Δείκτης Τρέχουσας Ρευστότητας

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ρευστότητας είναι ένας βασικός δείκτης ρευστότητας που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ικανότητα μιας τράπεζας να καλύπτει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με τα βραχυπρόθεσμα περιουσιακά της στοιχεία.

Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη τρέχουσας ρευστότητας είναι:

$$\text{Δείκτης Τρέχουσας Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Ένας δείκτης τρέχουσας ρευστότητας άνω του 1 υποδηλώνει ότι η τράπεζα έχει περισσότερα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία από ό,τι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Αυτό υποδηλώνει ότι η τράπεζα έχει τη δυνατότητα να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της χρησιμοποιώντας τα βραχυπρόθεσμα περιουσιακά της στοιχεία. Επιπλέον, ένας δείκτης τρέχουσας ρευστότητας σημαντικά υψηλότερος του 1 μπορεί να υποδηλώνει ότι η τράπεζα κατέχει μεγάλο ποσό σχετικά ρευστών περιουσιακών στοιχείων, αλλά μπορεί επίσης να υποδηλώνει υποαξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων.

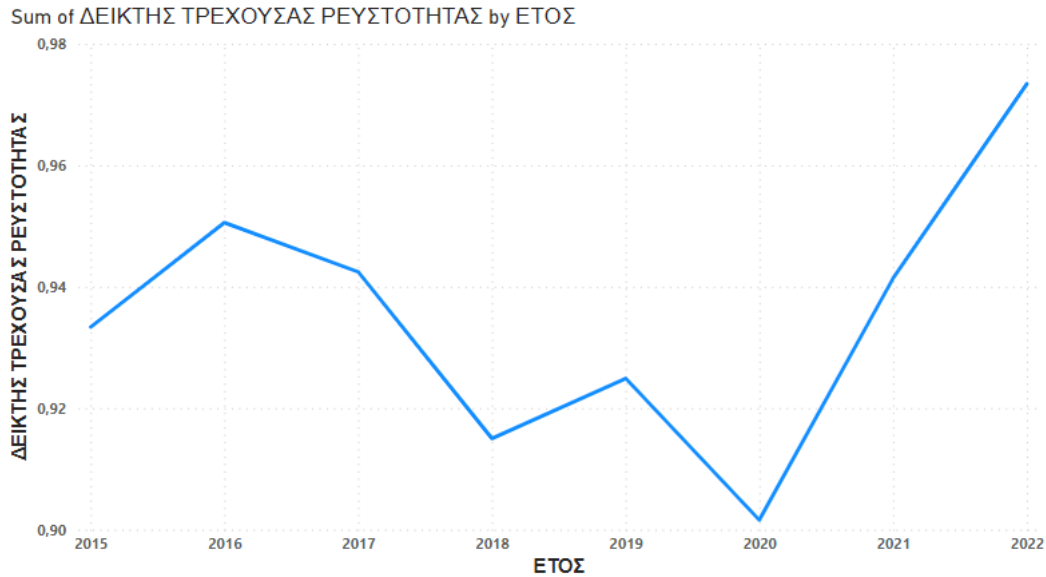
Αντιθέτως, ένας δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας κάτω του 1 μπορεί να εγείρει ανησυχίες σχετικά με την ικανότητα της τράπεζας να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με το υπάρχον επίπεδο κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Ενώ ένας δείκτης τρέχουσας ρευστότητας άνω του 1 θεωρείται γενικά ευνοϊκός, ο δείκτης μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τον κλάδο και τις ειδικές συνθήκες της τράπεζας. Ένας πολύ υψηλός δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας μπορεί να υποδηλώνει ότι η τράπεζα δεν χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τα περιουσιακά της στοιχεία για τη δημιουργία αποδόσεων, ενώ ένας χαμηλός δείκτης μπορεί να σηματοδοτεί πιθανές προκλήσεις ρευστότητας. Είναι σημαντικό να αναλύονται τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού και του παθητικού για να κατανοηθεί η σύνθεση του δείκτη.

Οι τράπεζες χρησιμοποιούν συχνά τον αριθμοδείκτη αυτό ως μέρος της εσωτερικής χρηματοοικονομικής τους διαχείρισης για να διασφαλίσουν ότι διατηρούν ένα κατάλληλο επίπεδο ρευστότητας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις τράπεζες να διαθέτουν επαρκή ρευστότητα για να ανταποκρίνονται στις αναλήψεις πελατών και σε άλλες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Συνοπτικά, ο δείκτης τρέχουσας ρευστότητας είναι ένας θεμελιώδης δείκτης ρευστότητας που παρέχει μια γρήγορη αξιολόγηση της ικανότητας μιας τράπεζας να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Αν και είναι ένας πολύτιμος δείκτης, θα πρέπει να χρησιμοποιείται μαζί με άλλους χρηματοοικονομικούς δείκτες και μετρήσεις για μια ολοκληρωμένη ανάλυση της χρηματοοικονομικής υγείας μιας τράπεζας.

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται η εξέλιξη του δείκτη τρέχουσας ρευστότητας της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος για τα έτη 2015 έως και 2022.

Διάγραμμα 4: Δείκτης Τρέχουσας Ρευστότητας

Όπως παρατηρείται στο διάγραμμα, όλες οι τιμές του δείκτη είναι περίπου κοντά στο 1. Μέσα στο χρονικό αυτό διάστημα παρατηρούνται μικρές αυξομειώσεις χωρίς να έχουμε μεγάλες αποκλίσεις. Συγκεκριμένα, το 2020 εμφανίζεται η χαμηλότερη τιμή του δείκτη με τιμή 0,9 το οποίο οφείλεται σε αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και πιο συγκεκριμένα, αυξήθηκαν σημαντικά οι υποχρεώσεις προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Έπειτα, για τα επόμενα δυο έτη σημειώνεται αύξηση η οποία προμηνύει την ακόμη μεγαλύτερη αύξηση το 2023 με ενδεχόμενο ο δείκτης να φτάσει τη τιμή 1. Αυτό θα συνεπάγεται ότι η τράπεζα έχει τη δυνατότητα να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της χρησιμοποιώντας τα βραχυπρόθεσμα περιουσιακά της στοιχεία. Για τα προηγούμενα έτη που η τιμή είναι κάτω του 1 θα μπορούσε να εγείρει ανησυχίες σχετικά με την ικανότητα της τράπεζας να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με το υπάρχον επίπεδο κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Συνεπώς, με τις τιμές του δείκτη αυτού στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα θα μπορούσε να σημειωθεί μια σχετικά μικρή ανησυχία για την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και με αναμενόμενες καλύτερες τιμές του δείκτη στα επόμενα έτη.

6.5.2. Δείκτης Ταχείας Ρευστότητας

Ο δείκτης Ταχείας Ρευστότητας (Quick Ratio), γνωστός και ως δείκτης Acid-Test, είναι ένας δείκτης ρευστότητας που παρέχει ένα πιο συντηρητικό μέτρο της ικανότητας μιας τράπεζας να καλύπτει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με τα πιο ρευστά

περιουσιακά της στοιχεία. Ο δείκτης ταχείας ρευστότητας εξαιρεί τα αποθέματα από τα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό, εστιάζοντας σε περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να μετατραπούν γρήγορα σε μετρητά.

Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη ταχείας ρευστότητας είναι:

$$\text{Δείκτης Ταχείας Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία} - \text{Αποθεματικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Τα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν τα μετρητά, τα ταμειακά ισοδύναμα, τα εμπορεύσιμα χρεόγραφα και τους εισπρακτέους λογαριασμούς, αλλά εξαιρώντας τα αποθέματα (για τον συγκεκριμένο δείκτη). Τα αποθέματα εξαιρούνται επειδή μπορεί να χρειαστούν περισσότερο χρόνο για να μετατραπούν σε μετρητά και η αγοραία αξία τους μπορεί να διακυμανθεί. Ενώ, στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις συμπεριλαμβάνονται πληρωτέοι λογαριασμοί, τα βραχυπρόθεσμα χρέη και τα δεδουλευμένα έξοδα.

Ο δείκτης ταχείας ρευστότητας παρέχει ένα πιο αυστηρό μέτρο της ικανότητας μιας τράπεζας να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της σε σύγκριση με τον δείκτη τρέχουσας ρευστότητας.

Μια τιμή του δείκτη ταχείας ρευστότητας άνω του 1 δείχνει ότι η τράπεζα διαθέτει αρκετά ρευστά στοιχεία ενεργητικού (εξαιρουμένων των αποθεμάτων) για να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Αυτό υποδηλώνει δυνητική φερεγγυότητα βραχυπρόθεσμα. Αντίστοιχα, μια τιμή του δείκτη κάτω του 1 μπορεί να εγείρει ανησυχίες σχετικά με την ικανότητα της τράπεζας να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της χωρίς να βασίζεται στην πώληση αποθεμάτων.

Όπως και ο δείκτης τρέχουσας ρευστότητας, έτσι και αυτός θα πρέπει να ερμηνεύεται στο πλαίσιο των δεικτών αναφοράς του κλάδου και των ειδικών συνθηκών της τράπεζας. Δηλαδή, μια τιμή σημαντικά υψηλότερη του 1 μπορεί να υποδηλώνει συντηρητική διαχείριση της ρευστότητας, αλλά θα μπορούσε επίσης να σημαίνει υποαξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων. Αντίστοιχα, μια αρκετά χαμηλή τιμή του δείκτη μπορεί να υποδηλώνει πιθανή πρόκληση στην ικανοποίηση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων χωρίς να στηρίζεται σε αποθέματα.

Ο δείκτης ταχείας ρευστότητας είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τις τράπεζες όπου τα αποθέματα δεν αποτελούν σημαντικό στοιχείο του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Παρέχοντας λοιπόν, ακριβέστερη εκτίμηση της ρευστότητας ελλείπει άμεσα εμπορεύσιμων αποθεμάτων.

Επομένως, ο παραπάνω δείκτης είναι ένας πολύτιμος δείκτης ρευστότητας που επικεντρώνεται στα πιο ρευστά περιουσιακά στοιχεία μιας τράπεζας, εξαιρουμένων των αποθεμάτων. Προσφέρει μια πιο συντηρητική αξιολόγηση της βραχυπρόθεσμης φερεγγυότητας και αποτελεί βασικό εργαλείο για την ανάλυση της θέσης ρευστότητας μιας τράπεζας.

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται η εξέλιξη του δείκτη ταχείας ρευστότητας της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος για τα έτη 2015 έως και 2022.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Ταχείας Ρευστότητας

Παρατηρώντας το γράφημα, γίνεται αντιληπτό πως οι τιμές του δείκτη έως και το 2021 ήταν σχετικά χαμηλές με καθοδική πορεία μέχρι το 2018 και έπειτα με ανοδική πορεία καταλήγοντας το 2022 να φτάνει τη τιμή 1, το οποίο μας δηλώνει ότι η τράπεζα διαθέτει αρκετά ρευστά στοιχεία ενεργητικού. Επίσης, αξιοσημείωτο είναι πως και ο δείκτης τρέχουσας ρευστότητας έχει ανοδική πορεία το 2022.

Επομένως, συνολικά η τράπεζα παρουσιάζει μια σημαντική βελτίωση στα ρευστά στοιχεία του ενεργητικού και στην κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της.

6.5.3 Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

Ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας είναι ένας δείκτης ρευστότητας που παρέχει ένα αυστηρό μέτρο της ικανότητας μιας τράπεζας να καλύπτει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με το πιο ρευστό περιουσιακό της στοιχείο, το οποίο είναι τα μετρητά και τα ταμειακά ισοδύναμα. Συγκριτικά με τους ευρύτερους δείκτες ρευστότητας, όπως ο δείκτης τρέχουσας ρευστότητας και ο δείκτης ταχείας ρευστότητας είναι μια πιο συντηρητική μέτρηση.

Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη ταμειακής ρευστότητας είναι:

$$\text{Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας} = \frac{\text{Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνονται τα φυσικά μετρητά, τα υπόλοιπα που τηρούνται σε κεντρικές τράπεζες και οι βραχυπρόθεσμες, υψηλής ρευστότητας επενδύσεις που μετατρέπονται εύκολα σε γνωστό ποσό μετρητών.

Ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας επικεντρώνεται αποκλειστικά στα πιο ρευστά περιουσιακά στοιχεία, παρέχοντας ένα πολύ συντηρητικό μέτρο της ικανότητας μιας τράπεζας να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Οι τιμές κοντά στο 1 υποδηλώνουν ότι η τράπεζα διαθέτει αρκετά μετρητά και ισοδύναμα μετρητών για να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, υποδηλώνοντας μια ισχυρή θέση όσον αφορά την άμεση φερεγγυότητα ενώ τιμές αρκετά χαμηλά του 1 μπορεί να εγείρουν ανησυχίες σχετικά με την ικανότητα της τράπεζας να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της χωρίς να βασίζεται σε άλλα ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία.

Όσο αφορά τη χρησιμότητα του δείκτη, χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της ικανότητας μιας τράπεζας να αντιμετωπίζει βραχυπρόθεσμες οικονομικές προκλήσεις χωρίς να βασίζεται σε περιουσιακά στοιχεία που μπορεί να χρειαστούν χρόνο για να μετατραπούν σε μετρητά. Ένας αρκετά υψηλός δείκτης ταμειακών διαθεσίμων μπορεί να υποδηλώνει μια συντηρητική προσέγγιση στη διαχείριση της ρευστότητας, αλλά μπορεί επίσης να υποδηλώνει ότι η τράπεζα διατηρεί πλεονάζοντα μετρητά που θα μπορούσαν να επενδυθούν πιο παραγωγικά.

Οι τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιούν τον συγκεκριμένο αριθμοδείκτη εσωτερικά ως μέρος της στρατηγικής τους για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι μπορούν να ανταποκριθούν στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους.

Διάγραμμα 6: Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

Όπως διαπιστώνεται από το διάγραμμα παραπάνω, ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας μεταβάλλεται καθ' όλη τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος που έχει επιλεγεί.

Αρχικά, το 2015 η τιμή του δείκτη είναι 0,25 το οποίο είναι σχετικά χαμηλό και στη πορεία έως το 2017 συνεχίζει τη καθοδική του πορεία φτάνοντας στο 0,13. Η μείωση αυτή οφείλεται στο πολύ χαμηλό χαρτοφυλάκιο επενδύσεων που υπήρχε το 2017. Ακόμη περισσότερο, οι τιμές στην 3ετία αυτή, δεν είναι συνολικά καλές καθώς είναι πολύ χαμηλές και υποδηλώνουν την βασιμότητα της τράπεζας στα ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία της. Τα επόμενα χρόνια, ο δείκτης εμφανίζει ανοδική πορεία αγγίζοντας περίπου το 0,5 με μια μικρή κάθοδο στη τιμή το 2019. Οι τιμές κοντά στο 0,5 δηλώνουν μια σχετικά φυσιολογική κατάσταση λαμβάνοντας υπόψιν και τη φύση των τραπεζών.

6.6 Αριθμοδείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας

Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας είναι ρυθμιστικά μέτρα που αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ιδίως οι τράπεζες, διατηρούν επαρκές επίπεδο κεφαλαίων για την κάλυψη των ανοιγμάτων τους σε κινδύνους και των πιθανών ζημιών τους. Οι δείκτες αυτοί, αποτελούν βασικό στοιχείο του ρυθμιστικού πλαισίου που έχει θεσπίσει η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία. Ο πιο γνωστός και χρησιμοποιούμενος δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας είναι ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της Βασιλείας III.

Η Επιτροπή της Βασιλείας επανεξετάζει και επικαιροποιεί περιοδικά το ρυθμιστικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων κινδύνων και προκλήσεων στον χρηματοπιστωτικό κλάδο. Οι τράπεζες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αναμένεται να αναφέρουν τακτικά τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας στις ρυθμιστικές αρχές για εποπτικούς σκοπούς.

6.6.1 Δείκτης Ιδία Κεφάλαια προς Ενεργητικό

Ο δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Ενεργητικό, επίσης γνωστός ως δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων ή Δείκτης δανειακής επιβάρυνσης, είναι μια χρηματοοικονομική μέτρηση που αξιολογεί το ποσοστό του συνολικού ενεργητικού μιας εταιρείας που χρηματοδοτείται από τα ίδια κεφάλαια (ποσοστό ιδιοκτησίας). Οι πληροφορίες που παρέχει σχετίζονται με τον βαθμό στον οποίο μια εταιρεία βασίζεται σε ίδια κεφάλαια για τη στήριξη των δραστηριοτήτων και της ανάπτυξής της.

Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό είναι:

$$\text{Δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων} = \frac{\text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Παρακάτω ακολουθεί μια ανάλυση των συστατικών στοιχείων και της σημασίας του Δείκτη Ιδίων Κεφαλαίων προς Ενεργητικό:

➤ Συνιστώσες:

- Σύνολο ιδίων κεφαλαίων:

Αντιπροσωπεύει το εναπομένον μερίδιο στα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας μετά την αφαίρεση των υποχρεώσεων. Περιλαμβάνει τα κοινά ίδια κεφάλαια, τα προνομιούχα ίδια κεφάλαια, τα κέρδη εις νέον και άλλα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων.

- Σύνολο ενεργητικού:

Περιλαμβάνει όλους τους οικονομικούς πόρους μιας εταιρείας, συμπεριλαμβανομένων των κυκλοφορούντων και μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων. Είναι το άθροισμα των υποχρεώσεων και των ιδίων κεφαλαίων.

Ο δείκτης υπολογίζεται διαιρώντας το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων με το σύνολο του ενεργητικού, παρέχοντας ένα ποσοστό που αντιπροσωπεύει το τμήμα της χρηματοδότησης με ίδια κεφάλαια της συνολικής κεφαλαιακής διάρθρωσης της εταιρείας.

Ένας υψηλότερος δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό υποδηλώνει ότι μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργητικού της εταιρείας χρηματοδοτείται από ίδια κεφάλαια. Αυτό μπορεί να αποτελέσει θετικό δείκτη χρηματοοικονομικής υγείας και σταθερότητας. Επιπλέον, όσο αφορά τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους ένας υψηλότερος δείκτης ιδίων κεφαλαίων υποδηλώνει χαμηλότερο επίπεδο χρηματοοικονομικού κινδύνου, δεδομένου ότι τα ίδια κεφάλαια παρέχουν ένα μαξιλάρι έναντι πιθανών ζημιών. Δηλαδή, συνεπάγεται ότι η εταιρεία διαθέτει ισχυρότερη κεφαλαιακή βάση για την απορρόφηση αναποδιές.

Οι επενδυτές και οι πιστωτές συχνά εξετάζουν τον δείκτη ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό ως μέτρο φερεγγυότητας και οικονομικής ευρωστίας. Ένας υψηλότερος δείκτης μπορεί να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών.

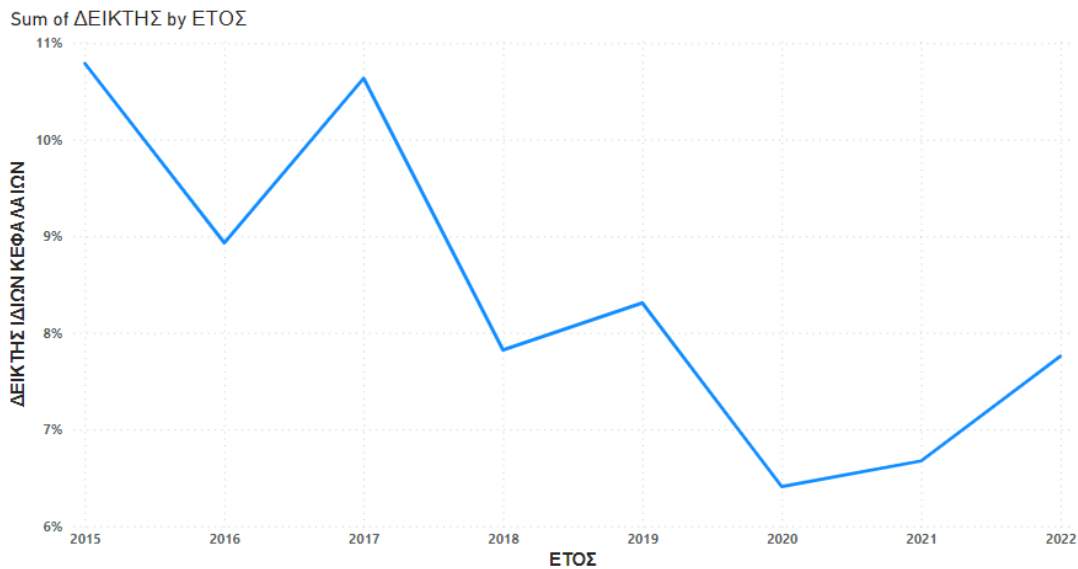
Ο δείκτης σχετίζεται αντιστρόφως ανάλογα με τη χρηματοοικονομική μόχλευση. Ένας χαμηλότερος δείκτης συνεπάγεται υψηλότερη χρηματοοικονομική μόχλευση, υποδηλώνοντας μεγαλύτερη εξάρτηση από το χρέος για τη χρηματοδότηση των περιουσιακών στοιχείων.

Η ερμηνεία του δείκτη ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα σημεία αναφοράς και τα πρότυπα του κλάδου. Διαφορετικοί κλάδοι μπορεί να έχουν διαφορετικές προτιμήσεις και πρότυπα κεφαλαιακής διάρθρωσης.

Αν και ένας υψηλότερος δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό είναι γενικά θετικός, εξαιρετικά υψηλοί δείκτες μπορεί να υποδηλώνουν ανεπαρκή αξιοποίηση του χρέους και πιθανές χαμένες ευκαιρίες για μόχλευση.

Όπως είναι αντιληπτό, ο δείκτης δεν παρέχει μια πλήρη εικόνα της χρηματοοικονομικής υγείας μιας εταιρείας και θα πρέπει να εξετάζεται παράλληλα με άλλες χρηματοοικονομικές μετρήσεις.

Συνοπτικά, ο δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό είναι μια πολύτιμη μέτρηση για την αξιολόγηση του ποσοστού των περιουσιακών στοιχείων μιας εταιρείας που χρηματοδοτείται από ίδια κεφάλαια. Χρησιμεύει ως δείκτης χρηματοοικονομικής σταθερότητας, διαχείρισης κινδύνου και εμπιστοσύνης των επενδυτών. Η ερμηνεία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το πλαίσιο του κλάδου και άλλες σχετικές χρηματοοικονομικές μετρήσεις.

Διάγραμμα 7: Δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Ενεργητικό

Όπως παρατηρείται στο διάγραμμα, ο δείκτης έχει συνεχείς αυξομειώσεις και συνεχώς λαμβάνει καθοδική πορεία. Αρχικά, η πιο υψηλή τιμή του δείκτη παρουσιάζεται στην αρχή του χρονικού διαστήματος που μελετάτε και η πιο χαμηλή εμφανίζεται το 2020. Οι λόγοι οι οποίοι οδηγούν σε αυτό το αποτέλεσμα ποικίλουν. Το συνολικό ενεργητικό της Εθνική τράπεζας έχει μια συνεχόμενη ανοδική πορεία από το 2016 έως και το 2022 σημειώνοντας τελική αύξηση ύψους 7,5 εκατομμυρίων(ευρώ), το οποίο έχει ως αποτέλεσμα να μεγαλώνει συνεχώς ο παρονομαστής. Επίσης, το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα μένει σχεδόν σταθερό. Επομένως, εφόσον ο παρονομαστής αυξάνεται και ο αριθμητής παραμένει σταθερός ο δείκτης θα μειώνεται. Όσο αφορά το 2015, παρατηρούμε πως τη συγκεκριμένη χρονιά τόσο τα ίδια κεφάλαια όσο και το ενεργητικό εμφανίζουν πολύ υψηλές τιμές. Στα ίδια κεφάλαια παρουσιάζονται 2 εκατομμύρια υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες, οι οποίες δεν εμφανίζονται μετέπειτα ως ποσό σε καμία άλλη χρονιά. Επίσης, όσο αφορά το ενεργητικό παρατηρείται εξαιρετική αύξηση στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση. Έτσι, αιτιολογείται η τιμή του δείκτη το 2015. Γενικότερα, όσο αφορά τις υπόλοιπες τιμές του δείκτη τα ποσοστά είναι σχετικά χαμηλά και μπορεί να οδηγήσει σε ανησυχία τους επενδυτές. Δηλαδή, υποδηλώνει ότι μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργητικού της εταιρείας δεν χρηματοδοτείται από ίδια κεφάλαια. Βέβαια, όπως έχει αναφερθεί για να εξαχθούν πιο έμπιστα αποτελέσματα θα χρειαστεί να εξετασθούν και άλλοι δείκτες. Τέλος, να σημειωθεί το γεγονός μη ύπαρξης αρνητικής τιμής το οποίο είναι θετικό για τον δείκτη αυτό.

6.6.2 Δείκτης Ιδία Κεφάλαια προς Χρέος

Ο δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς χρέος είναι μια χρηματοοικονομική μέτρηση που μετρά το ποσοστό της κεφαλαιακής διάρθρωσης μιας εταιρείας που χρηματοδοτείται από ίδια κεφάλαια σε σχέση με τα δανειακά κεφάλαια. Συνοπτικά, παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική μόχλευση της εταιρείας και την ισορροπία μεταξύ της χρηματοδότησης με ίδια κεφάλαια και του χρέους.

Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη ιδίων κεφαλαίων προς χρέος είναι:

$$\text{Δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Χρέος} = \frac{\text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων}}{\text{Σύνολο Χρέους}}$$

Το συνολικό χρέος περιλαμβάνει όλες τις μορφές χρέους, συμπεριλαμβανομένων των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δανείων, των ομολόγων και άλλων χρεωστικών μέσων.

Ο δείκτης που προκύπτει παρέχει ένα μέτρο του βαθμού στον οποίο τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας χρηματοδοτούνται από ίδια κεφάλαια σε σχέση με το χρέος.

Ένας υψηλότερος δείκτης ιδίων προς δανειακά κεφάλαια υποδηλώνει χαμηλότερο επίπεδο χρηματοοικονομικής μόχλευσης. Αυτό συνεπάγεται ότι ένα μεγαλύτερο μέρος της κεφαλαιακής διάρθρωσης της εταιρείας χρηματοδοτείται από ίδια κεφάλαια, παρέχοντας μια πιο συντηρητική χρηματοοικονομική θέση. Η χαμηλότερη χρηματοοικονομική μόχλευση συνεπάγεται χαμηλότερο χρηματοοικονομικό κίνδυνο, δεδομένου ότι τα ίδια κεφάλαια είναι λιγότερο δαπανηρά και δεν συνεπάγονται πληρωμές τόκων. Οι εταιρείες με χαμηλότερους δείκτες ιδίων κεφαλαίων προς χρέος μπορεί να είναι σε καλύτερη θέση για να αντιμετωπίσουν οικονομικές υφέσεις.

Οι επενδυτές και οι πιστωτές μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτόν τον δείκτη για να αξιολογήσουν το προφίλ κινδύνου και την οικονομική υγεία μιας εταιρείας. Ένας υψηλότερος δείκτης αντιμετωπίζεται γενικά θετικά από τους επενδυτές, καθώς υποδηλώνει ένα πιο σημαντικό μαξιλάρι ιδίων κεφαλαίων.

Έτσι, ένας χαμηλότερος δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς χρέος υποδηλώνει ότι μια εταιρεία βασίζεται λιγότερο σε χρέος για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα χαμηλότερες δαπάνες τόκων και βελτιωμένη ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους της.

Κατά την ερμηνεία του δείκτη θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα πρότυπα και τα σημεία αναφοράς του κλάδου. Διαφορετικοί κλάδοι ενδέχεται να έχουν διαφορετικές προτιμήσεις για τη διάρθρωση του κεφαλαίου.

Ενώ ένας υψηλότερος δείκτης θεωρείται συχνά ευνοϊκός, οι υπερβολικά υψηλοί δείκτες μπορεί να υποδηλώνουν ανεπαρκή αξιοποίηση του χρέους, με αποτέλεσμα να χάνονται ενδεχομένως φορολογικά πλεονεκτήματα και ευκαιρίες μόχλευσης. Οι μεταβολές του δείκτη με την πάροδο του χρόνου μπορούν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τη διαχείριση της κεφαλαιακής διάρθρωσης και τη χρηματοοικονομική στρατηγική της εταιρείας.

Διάγραμμα 8: Δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Χρέος

Ξεκινώντας με την ανάλυση της γενικής εικόνας, οι τιμές του δείκτη κυμαίνονται σε σχετικά υψηλά ποσοστά το οποίο είναι ευνοϊκό και συνεπάγεται πως το μεγαλύτερο μέρος της κεφαλαιακής διάρθρωσης της εταιρείας χρηματοδοτείται από ίδια κεφάλαια. Επομένως, το επίπεδο χρηματοοικονομικής μόχλευσης είναι χαμηλό.

Πιο αναλυτικά, το 2016 και το 2018 σημειώνεται μια μείωση του δείκτη σε 14%. Όπως παρατηρήθηκε και στον δείκτη ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό, το 2015 ο δείκτης παρουσιάζει την υψηλότερη τιμή του και έπειτα εμφανίζει μείωση.

Συνοπτικά, τα αποτελέσματα του δείκτη είναι θετικά για την Τράπεζα της Ελλάδος και δεν παρουσιάζουν ανησυχία για τους χρηματοοικονομικούς δείκτες.

6.6.3 Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας είναι μια βασική χρηματοοικονομική μέτρηση που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής υγείας και σταθερότητας των τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Ο δείκτης μετρά την επάρκεια των κεφαλαίων μιας τράπεζας σε σχέση με την έκθεσή της σε κινδύνους, με στόχο να διασφαλίσει ότι οι τράπεζες διατηρούν ένα επαρκές απόθεμα ασφαλείας για την απορρόφηση πιθανών ζημιών και τη συνέχιση της λειτουργίας τους ακόμη και σε δυσμενείς οικονομικές συνθήκες. Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας αποτελεί κανονιστική απαίτηση που θεσπίζεται από τις εποπτικές αρχές για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ο πρωταρχικός σκοπός του δείκτη είναι να αξιολογεί την επάρκεια των κεφαλαίων μιας τράπεζας σε σχέση με τα σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο στοιχεία ενεργητικού της.

Ουσιαστικά, χρησιμεύει ως εγγύηση έναντι της αφερεγγυότητας και συμβάλλει στη συνολική σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ο δείκτης υπολογίζεται διαιρώντας το εποπτικό κεφάλαιο μιας τράπεζας με το σταθμισμένο ως προς τον κίνδυνο ενεργητικό της.

Το εποπτικό κεφάλαιο αποτελείται από διάφορα επίπεδα:

- Κοινά ίδια κεφάλαια της κατηγορίας 1 (CET1): Τα υψηλότερης ποιότητας κεφάλαια, συμπεριλαμβανομένων των κοινών μετοχών και των κερδών εις νέον.
- Πρόσθετα κεφάλαια της κατηγορίας 1 (AT1): Μέσα όπως οι μη σωρευτικές προνομιούχες μετοχές που παρέχουν ικανότητα απορρόφησης ζημιών.
- Tier 2: Περιλαμβάνει χρέος μειωμένης εξασφάλισης και άλλα μέσα που συμβάλλουν στην ικανότητα απορρόφησης ζημιών μιας τράπεζας.

Τα σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο στοιχεία ενεργητικού αντιπροσωπεύουν το συνολικό ενεργητικό μιας τράπεζας προσαρμοσμένο ως προς τον κίνδυνο. Διαφορετικές κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων φέρουν διαφορετικούς συντελεστές στάθμισης κινδύνου με βάση την αντιληπτή επικινδυνότητά τους. Οι συντελεστές στάθμισης κινδύνου καθορίζονται από τις κανονιστικές κατευθυντήριες γραμμές.

Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας είναι:

Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας =

$$\frac{\text{Βασικά Κεφάλαια (Tier I) – Συμπληρωματικά Κεφάλαια (Tier II)}}{\text{Σταθμισμένο Ενεργητικό}} \geq 8\%$$

Οι κίνδυνοι που λαμβάνονται υπόψιν είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς και ο λειτουργικός κίνδυνος. Όπως λοιπόν ορίζεται από τον Πυλώνα I της Βασιλείας III ο δείκτης αυτός θα πρέπει να είναι μεγαλύτερος ή ίσος του 8% καθώς είναι εξαιρετικά σημαντικός για την βιωσιμότητα ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

Οι τράπεζες υπόκεινται σε τακτική εποπτεία από τις ρυθμιστικές αρχές και υποχρεούνται να αναφέρουν τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας. Η μη τήρηση των ελάχιστων απαιτήσεων δείκτη μπορεί να οδηγήσει σε ρυθμιστικές ενέργειες, συμπεριλαμβανομένων περιορισμών στη διανομή μερισμάτων και άλλων διανομών κεφαλαίου.

Η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας, ένας διεθνής ρυθμιστικός φορέας, έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη θέσπιση παγκόσμιων προτύπων για την κεφαλαιακή επάρκεια. Η Βασιλεία III, ένα από τα πιο πρόσφατα πλαίσια, εισήγαγε αυστηρότερες απαιτήσεις για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα. Συνοπτικά, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας είναι ένα κρίσιμο ρυθμιστικό μέτρο που έχει σχεδιαστεί για να διασφαλίζει ότι οι τράπεζες διατηρούν επαρκές κεφαλαιακό απόθεμα για την απορρόφηση ζημιών και τη διατήρηση των δραστηριοτήτων τους. Διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της σταθερότητας και της ακεραιότητας του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Sum of ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ by ΕΤΟΣ

Διάγραμμα 9: Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας

Στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, τα αποτελέσματα είναι εξαιρετικά θετικά καθώς ο δείκτη καθ' όλη τη διάρκεια παραμένει μεγαλύτερος του 16%, το οποίο είναι αρκετά πιο υψηλό από τη βάση που καθορίζει η Βασιλεία III (8%).

Πιο αναλυτικά, όπως και οι υπόλοιποι δείκτες που αφορούν τα κεφάλαια, το 2015 βλέπουμε να παρουσιάζεται η υψηλότερη τιμή και το 2016,2018 εμφανίζεται μια μικρή μείωση (όμοια με τους παραπάνω δείκτες). Έπειτα από το 2020 ο δείκτης παρουσιάζει μια άνοδο φτάνοντας τελικά το 2022 σε ποσοστό 17,5% το οποίο οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η τράπεζα διαθέτει επαρκές κεφαλαιακό απόθεμα.

6.7. Αριθμοδείκτες Ποιότητας Ενεργητικού

Οι αριθμοδείκτες ποιότητας στοιχείων ενεργητικού είναι χρηματοοικονομικές μετρήσεις που αξιολογούν την ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, ιδίως των δανείων και άλλων πιστωτικών ανοιγμάτων. Οι δείκτες αυτοί, παρέχουν πληροφορίες για το επίπεδο κινδύνου που συνδέεται με το χαρτοφυλάκιο δανείων μιας τράπεζας και την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου. Έτσι, οι αριθμοδείκτες στοιχείων ενεργητικού αποτελούν βασικά εργαλεία τόσο για την εσωτερική διοίκηση όσο και για τα εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμιστικών αρχών και των επενδυτών, για την αξιολόγηση της υγείας του δανειακού χαρτοφυλακίου ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και της συνολικής ποιότητας του ενεργητικού. Η παρακολούθηση αυτών των δεικτών βοηθά τις τράπεζες να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν προληπτικά πιθανούς πιστωτικούς κινδύνους.

6.7.1. Δείκτης Προβλέψεων προς Λειτουργικά Έσοδα (-)

Ο δείκτης προβλέψεων προς λειτουργικά έσοδα αξιολογεί το επίπεδο των προβλέψεων για πιστωτικές ζημιές σε σχέση με το λειτουργικό εισόδημα μιας εταιρείας. Καθίσταται ιδιαίτερα σημαντικός στον τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό κλάδο, όπου σχηματίζονται προβλέψεις για την κάλυψη πιθανών ζημιών από δάνεια και άλλα πιστωτικά ανοίγματα.

Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη προβλέψεων προς λειτουργικά έσοδα είναι:

$$\text{Δείκτης Προβλέψεων προς Λειτουργικά Έσοδα} = \frac{\text{Χρέωση Προβλέψεων}}{\text{Λειτουργικά Έσοδα}}$$

Οι προβλέψεις για πιστωτικές ζημιές αντιπροσωπεύουν το χρηματικό ποσό που μια εταιρεία βάζει στην άκρη για να καλύψει πιθανές ζημιές από δάνεια και άλλα πιστωτικά ανοίγματα. Αυτές οι προβλέψεις γίνονται για να ληφθούν υπόψη οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές με βάση το προφίλ κινδύνου του χαρτοφυλακίου δανείων.

Το λειτουργικά έσοδα, γνωστά και ως λειτουργικό κέρδος ή λειτουργικά κέρδη, είναι το κέρδος που παράγει μια εταιρεία από τις συνήθεις επιχειρηματικές της δραστηριότητες. Περιλαμβάνει τα έσοδα από τις βασικές επιχειρηματικές δραστηριότητες και δεν περιλαμβάνει μη λειτουργικά στοιχεία όπως οι τόκοι και οι φόροι.

Έτσι, ο δείκτης υπολογίζεται διαιρώντας τις προβλέψεις για πιστωτικές ζημιές με τα λειτουργικά έσοδα και εκφράζοντας το αποτέλεσμα ως ποσοστό.

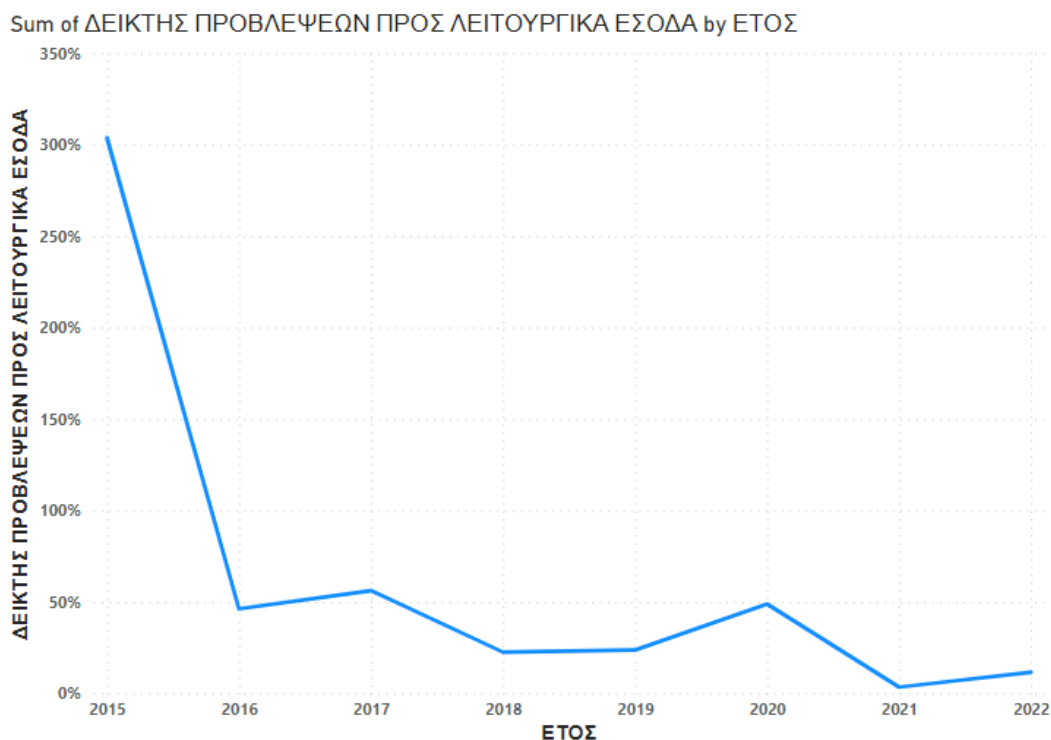
Ένας υψηλότερος δείκτης προβλέψεων προς λειτουργικά έσοδα υποδηλώνει ότι ένα σημαντικό μέρος των λειτουργικών εσόδων προορίζεται για την κάλυψη πιθανών πιστωτικών ζημιών. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει υψηλότερο επίπεδο πιστωτικού κινδύνου ή συντηρητική προσέγγιση στη διαχείριση κινδύνων. Αντίθετα, ένας χαμηλότερος δείκτης μπορεί να υποδηλώνει χαμηλότερες προβλέψεις σε σχέση με τα λειτουργικά έσοδα, γεγονός που μπορεί να ερμηνευθεί ως χαμηλότερος αντιληπτός κίνδυνος στο χαρτοφυλάκιο δανείων.

Η ερμηνεία αυτού του δείκτη θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα πρότυπα και τα σημεία αναφοράς του κλάδου. Διαφορετικοί κλάδοι και τομείς ενδέχεται να έχουν διαφορετικά προφίλ κινδύνου και προσεγγίσεις στη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου.

Ο δείκτης αποτελεί βασικό δείκτη των πρακτικών διαχείρισης κινδύνου μιας εταιρείας, ιδίως σε κλάδους όπου ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελεί σημαντικό παράγοντα. Βοηθά τα ενδιαφερόμενα μέρη να εκτιμήσουν κατά πόσον μια εταιρεία σχηματίζει επαρκείς προβλέψεις για πιθανές πιστωτικές ζημιές

Η διαχρονική παρακολούθηση των τάσεων του δείκτη προβλέψεων προς λειτουργικά έσοδα μπορεί να παράσχει πληροφορίες σχετικά με το μεταβαλλόμενο περιβάλλον κινδύνου και την αποτελεσματικότητα της στρατηγικής διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου μιας εταιρείας. Στον χρηματοπιστωτικό κλάδο, οι ρυθμιστικές αρχές συχνά θέτουν ελάχιστες απαιτήσεις για τις προβλέψεις για πιστωτικές ζημιές. Οι εταιρείες

υποχρεούνται να τηρούν αυτούς τους κανονισμούς και ο δείκτης μπορεί να παρακολουθείται στενά από τις ρυθμιστικές αρχές.

Διάγραμμα 10: Δείκτης Προβλέψεων προς Λειτουργικά Έσοδα

Βάση των στοιχείων των αποτελεσμάτων χρήσεως της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα, οι προβλέψεις για ανομοίωση των δανείων καλύπτονται πλήρως από τα λειτουργικά έξοδα καθώς οι τιμές του δείκτη κυμαίνονται από 4% έως και 56%. Η μόνη εξαίρεση φαίνεται να εμφανίζεται το 2015 όπου η τιμή του δείκτη είναι υπερβολικά υψηλή αγγίζοντας το 300%, αυτό οφείλεται στις πολύ υψηλές προβλέψεις της τράπεζας για τα δάνεια και τις απαιτήσεις των πελατών ώστε να μπορεί να καλύψει τον πιστωτικό κίνδυνο.

6.7.2. Δείκτης Προβλέψεων προς Συνολικό Ενεργητικό

Ο Δείκτης Προβλέψεων προς Συνολικό Ενεργητικό είναι ένας δείκτης αξιολογεί το επίπεδο των προβλέψεων για πιστωτικές ζημιές σε σχέση με το συνολικό ενεργητικό μιας εταιρείας. Ο δείκτης αυτός είναι ιδιαίτερα σημαντικός στον τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό κλάδο, όπου σχηματίζονται προβλέψεις για την κάλυψη πιθανών ζημιών από δάνεια και άλλα πιστωτικά ανοίγματα.

Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη προβλέψεων προς το συνολικό ενεργητικό είναι:

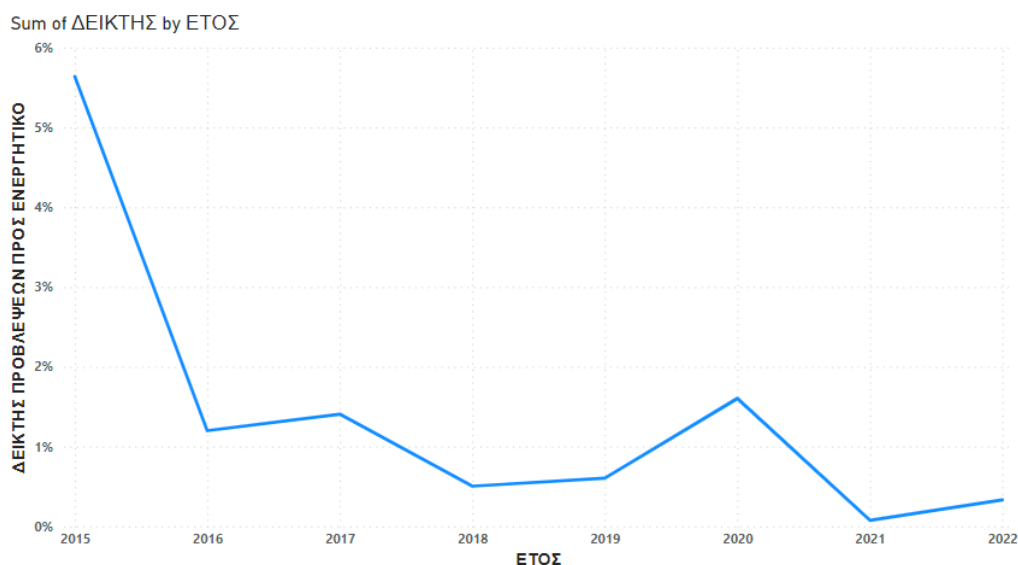
$$\text{Δείκτης Προβλέψεων προς Συνολικό Ενεργητικό} = \frac{\text{Χρέωση Προβλέψεων}}{\text{Συνολικό Ενεργητικό}}$$

Ένας υψηλότερος δείκτης προβλέψεων προς το σύνολο του ενεργητικού υποδηλώνει ότι ένα μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού ενεργητικού της εταιρείας προορίζεται για την κάλυψη πιθανών πιστωτικών ζημιών. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει υψηλότερο αντιληπτό πιστωτικό κίνδυνο στο χαρτοφυλάκιο δανείων. Αντίθετα, ένας χαμηλότερος δείκτης μπορεί να υποδηλώνει χαμηλότερες προβλέψεις σε σχέση με το συνολικό ενεργητικό, γεγονός που μπορεί να ερμηνευθεί ως χαμηλότερος αντιληπτός κίνδυνος στο χαρτοφυλάκιο δανείων.

Η ερμηνεία αυτού του δείκτη θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα πρότυπα και τα σημεία αναφοράς του κλάδου. Διαφορετικοί κλάδοι και τομείς ενδέχεται να έχουν διαφορετικά προφίλ κινδύνου και προσεγγίσεις για τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου.

Ο δείκτης αποτελεί βασικό δείκτη των πρακτικών διαχείρισης κινδύνου μιας εταιρείας, ιδίως σε κλάδους όπου ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελεί σημαντικό παράγοντα. Βοηθά τα ενδιαφερόμενα μέρη να εκτιμήσουν κατά πόσον μια εταιρεία σχηματίζει επαρκείς προβλέψεις για πιθανές πιστωτικές ζημιές σε σχέση με το μέγεθος του ενεργητικού της. Η παρακολούθηση των τάσεων του δείκτη Προβλέψεις προς σύνολο ενεργητικού διαχρονικά μπορεί να παράσχει πληροφορίες σχετικά με το μεταβαλλόμενο περιβάλλον κινδύνου και την αποτελεσματικότητα της στρατηγικής διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου μιας εταιρείας.

Στον χρηματοπιστωτικό κλάδο, οι ρυθμιστικές αρχές συχνά θέτουν ελάχιστες απαιτήσεις για τις προβλέψεις για πιστωτικές ζημιές. Οι εταιρείες υποχρεούνται να τηρούν αυτούς τους κανονισμούς και ο δείκτης μπορεί να παρακολουθείται στενά από τις ρυθμιστικές αρχές. Παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου της εταιρείας και την ικανότητά της να καλύπτει πιθανές ζημιές.

Διάγραμμα 11: Δείκτης Προβλέψεων προς Λειτουργικά Έσοδα

Πηγές: Χρηματοοικονομικές Εκθέσεις Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Όπως παρατηρείται, ο δείκτης προβλέψεων προς συνολικό ενεργητικό ακολουθεί τις αντίστοιχες μεταβολές με τον δείκτη προβλέψεων προς λειτουργικά έσοδα. Έτσι, και εδώ παρατηρείται μια ακραία τιμή του δείκτη το 2015 και έπειτα ο δείκτης ακολουθεί μια σχετικά σταθερή πορεία με μικρές αυξομειώσεις ιδιαίτερα το 2017 και το 2020.

Επιπλέον, όπως είναι αναμενόμενο οι τιμές που λαμβάνει ο δείκτης σε αυτή τη περίπτωση είναι πολύ μικρότερες καθώς ο παρονομαστής του κλάσματος είναι το συνολικό ενεργητικό και επομένως θα είναι πάντα πολύ μεγαλύτερος από τα λειτουργικά έσοδα.

6.7.3 Δείκτης Κόστους Κινδύνου

Ο δείκτης κόστους κινδύνου (Cost of Risk) είναι μια χρηματοοικονομική μέτρηση που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του επιπέδου των εξόδων που σχετίζονται με τον κίνδυνο που αναλαμβάνει μια εταιρεία, ιδίως στο πλαίσιο του πιστωτικού κινδύνου. Δηλαδή, μετρά το κόστος που συνδέεται με τη διαχείριση και τον μετριασμό του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με τη μέση έκθεση της εταιρείας σε κίνδυνο, συχνά εκφρασμένο ως ποσοστό.

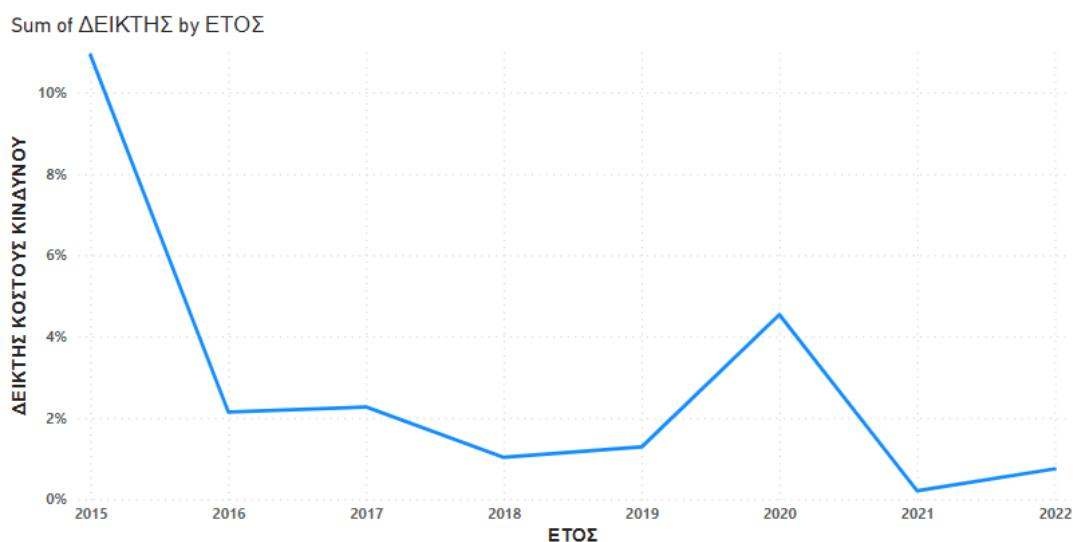
Η εξίσωση που εκφράζει τον δείκτη κόστους κινδύνου είναι:

$$\text{Δείκτης Κόστους Κινδύνου} = \frac{\text{Χρέωση Προβλέψεων για απομείωση Δανείων}}{\text{Δάνεια και απαιτήσεις πελατών}}$$

Ο δείκτης κόστους κινδύνου παρέχει πληροφορίες σχετικά με την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των πρακτικών διαχείρισης κινδύνου μιας εταιρείας, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου. Ένας υψηλότερος δείκτης μπορεί να υποδηλώνει υψηλότερο κόστος που συνδέεται με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου. Αντίθετα, ένας χαμηλότερος δείκτης μπορεί να υποδηλώνει ότι η εταιρεία διαχειρίζεται τον πιστωτικό κίνδυνο πιο αποτελεσματικά, με λιγότερα έξοδα σε σχέση με την έκθεσή της στον κίνδυνο.

Τα έξοδα που σχετίζονται με τον κίνδυνο μπορεί να περιλαμβάνουν προβλέψεις για πιστωτικές ζημιές, έξοδα που σχετίζονται με την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της πιστωτικής ποιότητας, έξοδα εργαλείων μείωσης του κινδύνου και οποιεσδήποτε άλλες δαπάνες που σχετίζονται με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου.

Η ερμηνεία του δείκτη κόστους κινδύνου θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα πρότυπα και τα σημεία αναφοράς του κλάδου. Διαφορετικοί κλάδοι και τομείς μπορεί να έχουν διαφορετικά επίπεδα εγγενούς κινδύνου και ο δείκτης συμβάλλει στην αξιολόγηση του πόσο καλά διαχειρίζεται μια εταιρεία τους συγκεκριμένους κινδύνους της.

Διάγραμμα 12: Δείκτης Κόστους Κινδύνου

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα διαπιστώνεται ότι από το 2016 έως και το 2022 η Τράπεζα της Ελλάδος διατηρεί χαμηλά επίπεδα ποιότητας ενεργητικού το οποίο οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Τράπεζα δεν εκτίθεται σε πολύ μεγάλο πιστωτικό κίνδυνο. Όπως και στους δυο παραπάνω δείκτες, έτσι και εδώ το 2015 παρουσιάζεται μια ακραία τιμή η οποία υποδηλώνει για την τράπεζα μεγάλη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στη παρούσα διπλωματική εργασία, αρχικά έγινε μια αναφορά σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων και πως μπορεί να αξιοποιηθούν ώστε να εξαχθούν αποτελέσματα που αφορούν τους χρηματοοικονομικούς δείκτες. Παρόλη την ακρίβεια και το αδιάβλητο των δεικτών, πολύ σημαντική είναι η σωστή επεξεργασία των δεδομένων ώστε να μην οδηγούμαστε σε λάθος αποτελέσματα. Για τον σκοπό αυτό, μελετήθηκαν ενδελεχώς τα μεγέθη που αναφέρονται στις χρηματοοικονομικές

καταστάσεις και με συμβολή εσωτερικών ανθρώπων της Εθνικής Τράπεζας για περαιτέρω διευκρινίσεις, οι δείκτες κρίνεται ότι έχουν υπολογιστεί σωστά.

Έτσι, αναλύοντας τους χρηματοοικονομικούς δείκτες σχετικά με τους κινδύνους που ενδέχεται να αντιμετωπίσει η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος μπορούν να εξαχθούν τα παρακάτω συμπεράσματα.

Οι δείκτες αποδοτικότητας ενεργητικού δείχνουν την υγιή κατάσταση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος καθ' όλο το χρονικό πλαίσιο το οποίο μελετήθηκε στη παρούσα διπλωματική εργασία και επιπλέον μια προδιάθεση για περαιτέρω άνοδο των δεικτών τα επόμενα έτη. Όπως επίσης και από τον δείκτη ιδίων κεφαλαίων φαίνεται η αποτελεσματική χρήση των ιδίων κεφαλαίων για τη δημιουργία κέρδους.

Προχωρώντας, ο δείκτης καθαρού περιθώριο επιτοκίου παρουσιάζει μια καθοδική πορεία που όπως αναλύθηκε οφείλεται στις συνεχείς αγοραπωλησίες και ανταλλαγές Ομολόγων το οποίο είναι φυσικό λόγω της φύσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Αναφορικά με τους δείκτες ρευστότητας που μελετήθηκαν, φαίνεται να υπάρχει ανοδική πορεία τα τελευταία έτη και οι τιμές του δείκτη γενικότερα κινούνται σε φυσιολογικά επίπεδα αν αναλογιστεί κανείς και τη φύση της επιχείρησης. Επομένως, συνολικά η τράπεζα παρουσιάζει μια σημαντική βελτίωση στα ρευστά στοιχεία του ενεργητικού και στην κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της.

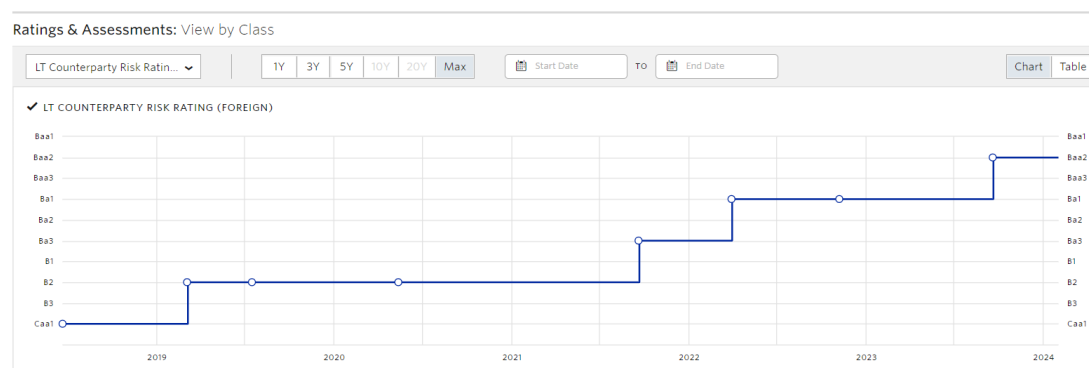
Οι τιμές του δείκτη ιδίων κεφαλαίων προς ενεργητικό παρουσίασε μερικές ανησυχίες καθώς φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργητικού της εταιρείας δεν χρηματοδοτείται από ίδια κεφάλαια. Όμως, συνδυαστικά με τα αποτελέσματα του δείκτη ιδίων κεφαλαίων προς χρέος ο οποίος κινείται σε φυσιολογικά επίπεδα και το επίπεδο χρηματοοικονομικής μόχλευσης είναι χαμηλό καταλήγουμε στο ότι δεν χρειάζεται να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με την διαχείριση των ιδίων κεφαλαίων.

Επιπρόσθετα, όσο αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια από το 2020 ο δείκτης παρουσιάζει μια άνοδο η οποία συνεχίζεται έως και το 2022, το οποίο οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η τράπεζα διαθέτει επαρκές κεφαλαιακό απόθεμα.

Σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, σύμφωνα με τους δείκτες που μελετήθηκαν η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος διατηρεί χαμηλά επίπεδα ποιότητας ενεργητικού το οποίο οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Τράπεζα δεν εκτίθεται σε πολύ μεγάλο πιστωτικό κίνδυνο.

Συνοπτικά, τα τελευταία δυο έτη η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δείχνει άνοδο στα κέρδη της και φαίνεται να αντιμετωπίζει σωστά τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθεται. Ένα ίσως μελανό σημείο το οποίο φαίνεται να υπάρχει είναι η ρευστότητα της τράπεζας, το οποίο ίσως και να δικαιολογείται σύμφωνα με τις δραστηριότητες της τα τελευταία έτη. Σύμφωνα και με τις αξιολογήσεις του κορυφαίου

οίκου Moody's που αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μπορούν να επιβιώνουν όλα τα παραπάνω.

Εικόνα 8: Moody's Ratings

Όπως φαίνεται, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος έχει αξιολογηθεί ως Baa2 το 2022 ενώ τα προηγούμενα έτη βρισκόταν σε επίπεδα πολύ χαμηλά – Caa1. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι αξιολογήσεις παίρνουν ακόμη καλύτερες τιμές το 2023, 2024 το οποίο είχε διαπιστωθεί μέσω της παρούσας διπλωματικής εργασίας πως θα υπάρξει άνοδος τα επόμενα έτη.

Μια μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να στηριχθεί στη παρούσα μεθοδολογία, συγκρίνοντας τους δείκτες της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιώντας τη διαστρωματική ανάλυση.

Βιβλιογραφία

- Altman, E. I. (2013). Corporate Financial Distress and Bankruptcy: Predict and Avoid Bankruptcy, Analyze and Invest in Distressed Debt. John Wiley & Sons.
- Czerniawski, D. (2018). Bank Risk Management in Developing Economies: Addressing the Unique Challenges of Domestic Banks. Routledge.
- Demirgüç-Kunt, A., & Huizinga, H. (1999). Determinants of Commercial Bank Interest Margins and Profitability: Some International Evidence. The World Bank Economic Review, 13(2), 379-408.
- Beaver, W. H. (1966). Financial Ratios as Predictors of Failure. Journal of Accounting Research, 4, 71-111.

- International Monetary Fund (IMF). (2018). Global Financial Stability Report: A Bumpy Road Ahead. Washington, DC.
- Bank for International Settlements (BIS). (2017). Basel III: Finalising post-crisis reforms. Basel, Switzerland.
- U.S. Federal Reserve. (2020). Supervision and Regulation Report. Washington, DC.
- European Banking Authority (EBA). (2019). Risk Assessment Report. London, UK.
- Investopedia. (URL) Understanding Bank Risk. <https://www.investopedia.com/terms/b/bank-risk.asp>
- World Bank. (URL) Financial Sector Assessment: A Handbook. <http://documents.worldbank.org/curated/en/739891468740513123/Financial-Sector-Assessment-A-Handbook>
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος : Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση Ομίλου και Τράπεζας 31.12.2022
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος : Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση Ομίλου και Τράπεζας 31.12.2021
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος : Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση Ομίλου και Τράπεζας 31.12.2020
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος : Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση Ομίλου και Τράπεζας 31.12.2019
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος : Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση Ομίλου και Τράπεζας 31.12.2018
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος : Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση Ομίλου και Τράπεζας 31.12.2017
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος : Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση Ομίλου και Τράπεζας 31.12.2016
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος : Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση Ομίλου και Τράπεζας 31.12.2015

- Securities and Exchange Commission (SEC). (URL) Credit Rating Agencies. <https://www.sec.gov/fast-answers/answerscreditratinghtm.html>
- Moody's Investors Service. (URL) Credit Ratings & Research. <https://www.moodys.com/credit-ratings>
- International Monetary Fund (IMF). (2018). Greece: Financial System Stability Assessment. Washington, DC.
- Bank of Greece. (URL) Publications and Research. <https://www.bankofgreece.gr/Publications-Research>
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%A4%CF%81%CE%AC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%BF%CF%82
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1984). Drawing Valid Meaning from Qualitative Data: Toward a Shared Craft. *Educational Researcher*, 13-20.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Sage Publications.